T. 4.

GABRIELIS CVNEI
MEDIOLANENSIS,
APOLOGIAE
FRANCISCI PVTEI
PRO GALENO IN ANATOME,
EXAMEN.

Cum Priuilegio.

VENETIIS,
Apud Franciſcum de Franciſcis Senenſem,
M D LXIIII.

GABRIELIS CVNEI MEDIOLANENSIS, APOLOGIAE *FRANCISCI PVTEI* PRO GALENO IN ANATOME, EXAMEN.

Ad Franciſcum Puteum.

NON illorum duntaxat qui me anatomen, Mediolani & Ticini docentem audiunt precibus, uerùm & multorum Subalpinæ ſcholæ medicorum literis, uehementer roger, ut quàm fœdè tuã pro Galeno in Veſaliũ apologiam inſtitueris, tibi ſignificẽ. Immo Gabrielis Falloppij, & Io. Canani, & Petri martyris Troni, ac meã denique ſententiam, ſic tuo ſcripto inuocas, ut noſtro quod ex publicis priuatiſq; diſſectionibus indies comparamus iudicio, prorſus ſtare uelis, noſq; tuorum conatuũ & opinionum cenſores conſtituas. Falloppius ſanè, priuſquam ſuperiori anno è uiuis magna ſtudiorum clade diſceſſit, anatomicis ſuis in lucem editis obſeruationibus, mentem ſuam omnibus propoſuit. Non obſcure enim atteſtatur, omnium ſe illorum qui ſuis ſectionibus adfuere, & quibus animi ſui conceptus expoſuit, iudicio, non in quibuſdam tantum, ſed in quamplurimis quæ à Veſalio in Galeno deſiderantur, ſententiæ Veſalij meritò iureq; acquieſcere, ac pro illa, adeoq; ueritate, perpetuò ſtare. Dein ſi ipſius obſeruationes diligenter expendo, non alius locus in quo Galenum contra Veſalium purgare ſtudet, mihi occurrit, quàm quo Galenum etiam uariè increpans, in præcipuis duræ cerebri membranæ ſinibus nullam arteriarum materiam profundi (non

Examinis huius ſcribendi occaſio.

rectè tamen) contendit. Præterea, quum is poſt renatam nobis anatomen, ſuis obſeruationibus in multos annos presſis, hanc cum alijs quibuſdam in Italia augere adniſus eſt, ubertim,& longè ſecus quàm tu, omnibus conſtare uoluit, quàm multa in corporis humani fabrica, à Galeno ignorata fuerunt, & præterita. Eſt enim illa tam locuples & uaria,ut ipſam ſedulo propriis manibus perluſtranti, ſemper aliquid noui offerat, quo Dei ſummi rerum opificis induſtriam ſolertiamque magis admiremur:utq; multa adhuc ſupereſſe uideamus, in quibus illam intelligere, & aſſequi non ualemus. Cananum etiam, in eadem cum Falloppio eſſe ſententia, tum ipſe Falloppius ſcribit, tum Canani ipſius quam cum ueſalio ſæpius habuit familiaritas, tum horum non diſsimiles in ſecando docendoque opiniones, coarguunt. Tronum quoque familiarem & conciuem meum, & omnes quos non ſolis libris addictos, anatomen aggredi ſcio, in eadem,qua Falloppius fuit,ſententia uerſari, mihi eſt perſpectisſimum. Quàm turpiter uerò & ridiculè te, ut Antonii Foſſani in Veſalium (quod ſcilicet hic illius ſolitum aliàs queſtum, in Cæſaris Caroli & Regis Philippi aula non leuiter imminuerit) inuidiæ ſubſeruires, inſcitiamque tuam omnibus detegeres, tuis in Veſalium conuicijs dederis, ac quàm arti cui manus nunquam adhibuiſti, præter rationem te ingeſſeris (quandoquidem nimirum ita cupis) nunc citra ſcurrilem tuam dicacitatem rabiemq; omnem aperiam. Quum itaque centonem neſcio quem de medicæ artis inuentione coaceruas, tandemq; illam ſic abſolutam eſſe proponis, ut nihil in ipſa amplius inueniri, & illam non amplius augeri poſſe, tibi omnes tuo infelici ingenio metienti perſuades, illis ſanè laudatisſimis uiris iniuriam facis, qui hanc nouis optimiſq; præceptis indies adhuc illuſtrant, & ueteribus incognita parumque rectè ab illis animaduerſa, nobis ſubinde exhibent, ac etiam liquido commonſtrant, quanta in illa adhuc requiramus, & de quàm multis, meritò ambigimus, Verùm,ut de uniuerſa aliàs medicina ſileam, atque illam artis partem tecum modò expendam, quæ humani corporis fabricæ, cognitionem docet,ueritatem ſanè,ac Dei opera deprimere obſcurareque adniteris, quum hanc tam integrè à Galeno pertractatam aſſeris, ut poſt eius libros nihil magis expetere debeamus; quumque omnia calumniaris, quibus cognitionem illam poſt Galenum, à Veſalio exornatam auctamq; certisſimo

Medicinam ut neq; anatomē à Galeno eſſe abſolutam.

nouimus

nouimus. Quanquam enim Galeno communi omnibus præceptori plurimum ſumus deuincti, non tamen nos adeo ipſi addictos eſſe decet, ut in quibus humani corporis fabricam illum minus rectè uere ue tradidiſſe nobis conſtat, illi potius quã ueritati Deiq; operibus ſit acquieſcendum. Audax mehercule & magnum facimus fuit, medicis totiq; orbi proponere, Galenum (quem ad noſtra uſque tempora nemo nec minimum quid in anatome deliquiſſe arbitratus eſt) humanum corpus nuper mortuum nunquam diſſecuiſſe: & ſi forte is hominis oſſa obiter conſpexit, ſimiarum tamen potius, quàm hominum oſſa deſcripſiſſe, & ad cerebri cognitionem boues, ad uteri autem & fœtus examen capras imprimìs, nunquam verò hominis corpus, aggreſſum fuiſſe, ac denique in cæteris partibus ſimiarum, non autem hominum fabricam docuiſſe, & interim hoc ſummopere ſuis ſcriptis uoluiſſe cauere, ne cui illum humanas partes haud expendiſſe, aut non uidiſſe, ſuboleret. Veſalius paradoxi huius non abſque ſumma ſeniorum ipſo medicorum inuidia, & animi perturbatione, primus autor, ſuæ ſententiæ potisſimum robur inde ſumpſit, quòd ex innumeris inter ſimiarum & hominum corpora occurrentibus undique differentiis, Galenus nullas cognouit, quàm quas citra ſectionem, in integris corporibus unicuique licet animaduertere. His multa Veſalius adiecit, in quibus Galenum neque ſimiarum, & longè minus hominum conſtructionem benè pertractaſſe, & partium uſus ſubinde haud rectè expreſsiſſe, & immerito in pleriſque ueteres accuſaſſe, ipſumq; uariis locis contraria docuiſſe, non raro commonſtrauit. Cæterum quum tu Galeno in hoc patrocinari ſtudes, ac minimam ſane eorum quæ nunc commemoraui partem, & illam quoque leuioris fere momenti aſſumis, in Galeno apud Veſalium prædicando, & laudando tibi nihil impendendum erat laboris, quum hic illum non anatomes tantum, ſed & totius poſt Hippocratem medicinæ principem undique habeat, Galeniq; (ſi quiſquam modo alius) ſit ſemper ſtudioſiſsimus. Vti etiam ipſi anatomen in Italia docenti, nihil unquam prius extitit, quàm Galeni ſcriptis humanam fabricam, & illa quæ ſectionibus comprehenderat, quo ad poſſet accommodare, & omnem operam in medium conferre, qua anatomici Galeni libri (qui tantum potisſimum ue præceptore indigent) à quouis intelligerentur, & reiectis quorundam de anatome turpibus libellis, Galenus

lenus in hominũ manibus in hac quoque artis parte uerſaretur. Quando autem tu Galenum, hominum potius fabricam quàm ſimiarum docuiſſe & homines frequenter ſecuiſſe conniteris aſſerere, aceruus ſanè aliquis illarum differentiarum, quibus homo à ſimia longè diſcrepat, & quæ non niſi reſectione diſcuntur, tibi erat in medium deducendus, & rationibus cur Galeni deſcriptiones in illis homini magis quàm ſimiæ quadrent, uenerat tibi demonſtrandum. Quæ enim tu adfers huc ex Galeno loca, prꝝterquam quòd multis argumentis mihi conſtat, illa Veſalium non latuiſſe, ipſius ſententiam magis quàm tuam non paucis rationibus ſtabiliũt. Quamuis enim Galenus peropportunè de piſcium corde, & pulmonum in illis defectu, & oculorũ in cancris ſitu & duritia, & aliarum quarundam quibus homo perinde ac ſimia à multis animalibus uariat partium, ideo meminit, ut humanæ conſtructionis modũ clarius explicaret, nihil inde tamen poſſis cõſicere, niſi ex innumeris tot differentiis, quibus per diſſectionẽ tantum, nõ externarũ uerò ſedium inſpectionẽ, homines à ſimijs differre, Veſalius late diffuſeq́; cõmonſtrauit aliquas Galeno cognitas fuiſſe doceas. Quod adfers de digitorum pedis in longitudine differentia, & tendine, quo ſimiam priuatim donari Galenus aſſerit, parum profectò tuæ fauet ſententiæ, & interim tuam anatomes ignorantiam prodit. Citra ſectionem enim unuſquiſq; obſeruat, ſimiæ pedis digitos longiores maioreſq; quàm manus digitos eſſe: & qui pedis ſimiæ pollici, non ſecus quàm manus pollici, tria oſſa ſint uel motus occaſione aſsignanda, nemo dubitat, ſed quàm immerito Galenus inde coniecerit, hominem tendine ſeptimi in Veſalij enarratione pedem mouentium muſculi deſtitutum eſſe, ex illo debebas diſcere. Homini namq; perinde ac ſimiæ, muſculus ſecundùm fibulam uerſus tibiæ anteriora conſiſtit, qui ſuo tendine ad os cubo comparatum reflexus, paulumq́; lateſcens, inibi cartilagine aut ſeſamino oſſa donatur. Dein rurſus teres redditus, homini quidem ad radicem pedij oſsis, quod pollicem duobus tantum oſsibus efformatum ſuſtinet, inſeritur; ſimiæ uerò, in primi pollicis oſsis (quod dicto pedij hominis oſsi mole neutiquã par eſt) cum tarſo nexum implantatur, & utriſq; pedi ſurſum adducendo eſt accommodus. Quia autem Galenus, aliam pollicis ſimiæ, quàm hominis obſeruauit eſſe rationem, illo tendine hominem deſtitui, citra huius diſſectionem, malè eſt imaginatus. Hic multas

Locorum, quibus Galenum homines ſecuiſſe perperã colligitur, examen.

tas

tas hominis cum ſimijs in muſculis digitos pedis mouentibus differentias, quæ Galenum hominis muſculos non uidiſſe arguunt, in medium ferrem, diſſentientiumq; de illis Galeni locorum mentio à me inſtitueretur, niſi tam horum omnium uidereris ignarus, tamq; leuiter in Veſalij ſcriptis uerſatus, ut adhuc neſcias Hippocratem, acromij ſeu ſummi humeri nomen, nunc ad exteriorem ſcapulæ proceſſum cum ſua appendice, nunc ad proceſſus illius cum clauicula articulum, nunc ad ſedem qua is habetur aut conſiſtit, nunc uerò uelut ad medium quo clauicula ſcapulæ colligatur (ut ea ſcilicet quam tractabat res poſtulabat) in hominibus appellaſſe, & alia animalia ſummo humero priuaſſe. Vnde profectò occaſionem Galeno obueniſſe certiſſimum eſt, quòd ſimiam hic ab homine differre, fuerit male ſuſpicatus. Quum enim ille in ſimia clauiculam, & huius ad exteriorem ſcapulæ proceſſum coarticulationem, quoq; inueniret, ob Hippocratis (qui capras quidem, boues, equos, oues, lepores & aſinos, non autem ſimias, ab hominibus in hac corporis parte diſtinguebat) orationem, parum rectè hic tertium os deſideraſſe uidetur: itaq; parum laudabili illa coniectura, quam tu modo adfers, ſe homines non ſecuiſſe, ſatis comprobat. Citra ſectionem omnibus in propatulo eſt, in quo ſimia ab homine in cruribus erigendis, aut in genu extendendo differt, uerùm diſſectione deprehenditur, qua in regione muſculi quibus tibia mouetur, carnei eſſe deſinunt, & quam ipſorum tendines formam habent, & ubi uerè inſeruntur. Quum itaq; in his, & in alia hic muſculorum hiſtoria, inſigne inter hominem & ſimiam ſectione deprehenditur diſcrimen, cumq; Galeni deſcriptiones ſimiæ, non autem homini quadrent, & is nullius aliàs differentiæ, qua homo à ſimia uariaret, hic meminit, certo certius eſt, Galenum citra ſectionem duntaxat, in poplitis flexu productas longius inſertiones, quæ oculis in integro corpore ſubſunt (uti Veſalij eſt ſententia) ſtatuiſſe. Quando inquis Galenum aſtruere femoris caput obliquius coxendicis acetabulo in ſimijs quàm hominibus committi, docendus es, quadrupedibus & auibus quoq; caput femoris, quod coxendici articulatur, nulla fere longa ceruice extra femoris totius rectitudinem donari, breueq; omnino interuallum inter magnum trochanterem, & caput illud occurrere: quum tamen homini caput id à trochantere illo plurimum diſtet, ac tranſuerſum ueluti collum ſeu cerui-

cem

cem inter hoc & trochanterem, inſigni ſanè diſcrimine & uſu, in homine obſeruemus. Dein diſcendum quoq; tibi eſt, ſimiæ femur, etiamſi in ceruicis longitudine multò magis femori humano, quàm uitulino aut ouillo ſit comparandum, aliorum tamen quadrupedum femore obliquius eſſe, & magis humano femori, quàm quadrupedum, poſſe aſsimilari. Adeò, ut ad reliqua quadrupeda & aues facta comparatione, Galenus ſimiæ femur coxendici obliquius committi potuerit quidem aſſerere, inſtituta uero ad hominem ſimilitudine, nequaquã. Immò quũ hic Galeni ſermo homini rectius femur quàm ſimiæ tribuit, is ſanè liquido atteſtatur, Galenum femur humanum ſectione nunquam exanimaſſe; imprimìs quum hic dicere nequeamus, tranſuerſam, ut ſic loquar, humani femoris ceruicem, cum obliqua magisq; recta ſimiarum femoris ceruice, Galenum hic comparaſſe. Simiæ calcem hominis calce anguſtiorem eſſe, nemo non abſq; ſectione animaduertit, ſed muſculi ſuo tendine in planta ſimiæ dilateſcentis fabrica, & tendinum calci inſertorum inter ſe coniunctio, & ſubſtantia, ſolis diſſectionibus comprehenduntur. Vnde etiam haud mirum, ſi Galenus ueteres qui in hominum diſſectionibus ſe occupabant, hic immeritò arguat, quòd tendinem quendam per calcis poſteriora ueluti in ſinu quodam incedentem, ſub pedis cute in planta dilatari non ſcripſerint, quodq; primi & ſecundi pedem mouentium muſculorum tendinem, non citra ullam cum quarti muſculi tendine unionem, calci docuerint inſeri, & quòd deniq; quartum muſculum adhuc carneum, ſuam inſertionem moliri, non explicuerint. Quum enim illi, quæ in hominum ſectione in iam dictis muſculis ſunt obuia, memoriæ prodidiſſent, Galenus tamen ipſos ideo erraſſe perperam exiſtimauit, quòd hæc ſecus in ſimijs, quàm illi uerè enarrauerant, ſe habere obſeruaret; affatim inſinuans, qui hos muſculos, ut neq; calcis os, in homine nunquam ſectione examinauerit. Muſculorum qui ſimiæ & hominis nates conſtituunt, Galenus nullum aliud diſcrimen docuit, quàm quod cuiuis citra ſectionem in podicis ani ue coopertione, innoteſcit. Quòd ſi forte eiuſmodi muſculorum in homine longitudinem & tumorem ſectione Galenus deprehendiſſet, in ipſorum numerum, perinde ac hic paſsim in oſsium natura, ſimiæ potius quàm homini ſuam orationem, haudquaquàm accommodaſſet. Neq; etiam veteres argueret, quòd muſculum ignorauerint, quem ipſe à coxendicis

oſsis

oſsis interna ſede ad ſuperiores lumborum uertebras in ſimijs, non uerò in hominibus, pertinere animaduertit. Sic quoq; in diſcrimine, quod in ſexti & ſeptimi femur mouentium muſculorum inſertione, & tendinum natura & coalitu uiſitur, ſuam orationem nō ſolis tantum ſimijs (ut hic alia multa taceam) conuenire uoluiſſet. Idem de ſimiarum pollice, tibi erat colligendum; quanquam enim Galenus hunc ſimiæ minorem multò, quàm homini obtigiſſe citra ſectionis beneficium animaduertit, non ideo tamen in tendinum tertios digitorum articulos flectentium explicatione, craſsiorem tendinem pollici, quàm minimo digito aſcripſit, & diſcrimen minimè expendit, aut uidit, quo hominem hic à ſimia per ſectionem inſigniter uariare nouimus. Si Galenus differentiam, quam in lumborum uertebrarum numero poſuit, & quæ à Veſalio rectè eſt animaduerſa, non potius ueterum numero, & lumborum in ſimijs longitudinis, quàm hominis ſectione, reperiſſet, is ſanè ueteres non immeritò accuſaret, quod proceſſum quendam in lumborum uertebris præterijſſent, quo ſimiæ & canes, non uerò homines donantur. Vti etiam non decimam thoracis uertebram ſupra infraq; ſuſcipi, ut ſcilicet in ſimia fit, ſed duodecimam dixiſſet. Dein (ne quid dicatur de muſculorum in lumbis illo diſcrimine, quo Galenum ueteres ignorantiæ iniuria inſimulare, paulo ante ſignificabam) is ſi hominis uertebras uel obiter uidiſſet, poſteriorum & tranſuerſorum proceſſuum earum uertebrarum quæ in lumbis occurrunt, ductum inceſſumve non ut in ſimijs (ſecus nimirum longè quam in hominibus) ſe habent, deſcripſiſſet. Quando Galenus uenam quæ pari aut coniuge carens, nobis appellatur, alia ſede in homine, quàm in ſimijs & canibus exoriri tradidit, ſe nunquam hominem ſecuiſse, uel inde conſtat, quòd in uenæ illius exortu (qui ſupra cor & extra cordis inuolucrum occurrit) inter hominem & illa animalia, nullum ſpectetur diſcrimen. Magnæ differentiæ, quibus caprarum & uaccarum uteri, à muliebri utero in ſitu, forma, cornibus, tunicis, acetabulis alijsq; quibuſdam inſigniter uariant, ſi quid ſanè aliud, liquido oſtendunt, Galenum hunc nunquam inſpexiſſe. Et quum caprarum uterum muliebri utero ſimilem eſſe ſibi ob unicum qui ab illis fere editur fœtum, perſuaſit, non mirum ſi diſcrimen aliquod inter ſimiæ aut canis, aut ſuis uterum (qui plures plerunq; fœtus continet) & mulieris uterum eſſe merito cenſuerit. *Inſignis illa differen-*

B tia,

tia, qua canes & ſimiæ ab homine in illo ipſorum pulmonis lobo uariant, qui ſub cordis inuolucro inter membranas thoracem diuidentes, cauam uenam manus inſtar concinnè amplectitur, in cauſa profectò eſt, quòd Galenus lobum illum à ueteribus, hominum corpora diſſecantibus prætermiſſum & ignoratum fuiſſe, iniuria contendit, tantum abeſt, ut magnum loborum fibrarumve pulmonis diſcrimen atteſtaretur, Galenum homines ſecuiſſe, horumq; fabricam deſcripſiſſe. Ac proinde, quum in tam uaria & multiplici undiq; hominis ad ſimiam, & ad uaccarũ uterum, & ad bouinum cerebrum differentia, Galeni deſcriptiones homini non conueniant, quid inde poſſis concludere, quòd libri de Partium uſu, de hominibus, non uerò de ſimiis (quemadmodum ſanè libri de Venarum, Arteriarum, Neruorum & Muſculorum ſectione) ſunt inſcripti? Idem fatendum eſt, de exiccati cuiuſdam latronis in agro relicti cadaueris, & alterius humani corporis ad Nili ripas reperti oſsium, quam Galenus ſibi obtigiſſe miraculi cuiuſdam inſtar ait, inſpectione, quum is non hæc, ſed ſimiarum oſſa nobis undiq; deſcripſerit. Quod ſanè haud eueniſſet, ſi aliquando Alexandriæ hominis oſſa, perinde ac paſsim ſimiarum à Galeno domi ac quum ſcriberet, fuiſſent pertractata, ipſiq; occaſio illa, ad quam omnes hortatur, abſq; falſæ ſimilitudinis perſuaſione, contigiſſet. Si namq; cum ſingulari ſua in ſimiarũ ſectionibus peritia, hominum corpora ipſi quantumuis raro etiam ſecare (uti nobis modò ſimiarũ) licuiſſet, innumeras ſanè illas differentias haud quaquam reticuiſſet, quibus hominem à ſimia diſtare, Veſalius per ſolas reſectiones didicit. Dato itaq; poſt hac operam, ut ex hominum ſimiarumq; ſectionibus, differentiæ hæ non amplius te quoq; lateant, ne ſcilicet Galeni locis tuæ ſententiæ contrarium prorſus affirmantibus, ueritatem cum magno dedecore tuo, poſt hac impiè oppugnes. In recenſendis oſsium & cartilaginum ad ſe inuicem conſtructionibus, Veſalij ſcopus fuit, rationes cur non uno oſſe homo efformetur, explicare, uarioſq; contextuum oſsium uſus pertractare: dein additis formulis, quibus oſſa committuntur, media & beneficia, quibus formulæ illæ hærent, ſubiungere, ſeſeq; quo ad poſſet Galeni ſententijs, quas ſaniores eſſe arbitrabatur, qualiſq; undiq; interpretatus eſt, accommodare ſtuduit. Quamuis igitur Galenus in initio libri de Oſsibus, ad ſynarthroſim ſeu coarticulationem retuliſſet ſuturam, harmoniam & gomphoſim, quia ta-

In oſsium ad ſe inuicẽ conſtructionibus examinata.

men ſex coſtarum cartilagines ad pectoris os, & brachialis oſſa in ter ſe,& poſtbrachialis oſſa ad brachiale, & fibulam ad tibiam, & talum ad calcem, & calcem & naui comparatum os ad tarſi oſſa, & hæc ad pædij oſſa (ut quædam alia taceam) per ſynarthroſim in illo libro paſsim in priuatis oſsium deſcriptionibus, committi docuit, hæcq; omnia neutiq̃ ſutura, aut harmonia, aut gomphoſi, Veſalio conſtrui uidebantur, is ſanè maluit ſynarthroſim ad illos articulos referre, qui obſcurum edunt motum, & læuibus & lubricis cartilagineve obductis ſuperficiebus non ſecus quàm articuli manifeſtum motum edentes, exſtruuntur. Omnes enim illi nexus, præter primæ coſtæ ad pectoris os unionem, quos iam ſynarthroſi Galenus componi, innuebat, neutiq̃ ſutura & harmonia & gomphoſi,ut pote omni prorſus motu deſtitutis,conficiuntur,ſed dictis conſtant ſuperficiebus,& partim enarthroſi, & partim arthrodia, & partim gynglymo componuntur. Tu interim, ut Galenum ſibi concordem eſſe oſtendas, harmoniam non ad deficientis in lineæ imaginem ſuturæ, formulam, ſed cum arthrodia, quæ planis & lubricis ſuperficiebus motus gratia perficitur confundis, parum inter lineam & ſuperficiem diſtinguens. Dein gomphoſim ita patere uis, ut ad enarthroſim, hoc eſt formulam qua manifeſte caua unius oſsis ſuperficies, protuberantem alterius oſsis ſuperficiem excipit: idque ſuperficiebus cartilagine obcruſtatis,& ad motum nunc obſcurũ, nunc euidentem conformatis. Mirum quòd non eadem opera (ut uidelicet omnia ocyus perturbes) ſuturas in dictorum oſsiũ cartilaginumque nexibus inibi reperiri eſſe ue effingis, ubi illi mutuo ſeſe ſuſcipientibus & ſubeuntibus ſuperficiebus adeóq; gynglymo conſtituuntur: quum nimirum ſuturæ mutuo quodam ingreſſu,mutuaque admiſsione componuntur. Neque etiam te pudet,hic Veſalium accuſare, quòd omnes hactenus dictos oſsium cartilaginumque nexus,quos ad ſynarthroſim refert, ſola arthrodia ſeu planis tantum ſuperficiebus exſtrui cenſuerit, quaſi non & multas enarthroſes,& fere gynglymos in illis deſcripſiſſet. Placeas interim tibi quantum uoles,quum fibulæ ad tibiam, & tarſi oſsium ad naui comparatum os contextus (qui planis & lubricis ſuperficiebus ad ſe inuicem componuntur,& non niſi ligamentorum muſculorumq; beneficio hærent) ad harmoniam reponis, non ſis tamen ob Galeni locum ex ſecundo de Partium uſu libro abs te adductum, & ueriori in alijs libris Galeni ſententiæ non

admodum cõgruentem, tam amens, ut omnia brachialis oſſa inuicem eiuſmodi planis ſuperficiebus, aut (ut tu inepte loqueris) ſimplicibus lineis, coarticulari certes, aut exiſtimes. Miror (etiã ſi forte tibi enarthroſim cum gomphoſi confundere permitterẽ) qui tam obiter in corporis fabrica ſis uerſatus, ut poſtbrachialis oſſa tum brachiali per gomphoſim necti arbitreris, quum hic nullus inſignis profundusve occurrit ſinus, uti neque eductum longè tuber, adeoq; manifeſta enarthroſis. In coſtarum ad uertebras articulationibus, nemo, quòd ſciam, obſcuros motus, & ſynarthroſim tecum immeritò ac contra Hippocratis in libro de articulis ſententiam, conſtituit, neque Galeno unquam in mentem uenit coſtarum inibi articulos, uti neque illos, qui ad pectus pertinent & ad enarthroſin a Veſalio reponuntur, clauium ritu infigi aut coarctari. Quum uerò harum articulationum aliquam, Hippocrati κιγκλισμὸν uocari, imperitè ſignificas, tibi conſtari debet, nõ primam ſolùm coſtam aliter quàm quinque ipſi ſuccedentes, oſſi pectoris citra omnem motum uniri, ſed neque de illo coſtarum ad pectoris os contextu, Hippocratem loqui. Huic enim ſermo eſt, de clauiculæ cum pectoris oſſe articulatione, dein non de clauiculæ ad pectoris os manifeſto aut exiguo pertractat motu, uerùm de illo, quo clauicula ſimul cum pectoris oſſe ueluti ſecundariò agitur: quem ab illo iure diſtinguit motu, quo clauicula ſimul cum ſcapula mouetur. Si namque motum clauiculæ, quem illa ad ſcapulæ ſuperiorem proceſſum obtinet, cum illo conferre uelimus, quo clauiculæ caput in pectoris oſsis ſinu mouetur, certum eſt hunc, qui ad pectus ſpectat, illo longè eſſe manifeſtiorẽ: conſtatque diſcrimen illud, quod inter duos illos motus conſpicimus, affatim cum diuerſo oſsium contextu arguere, qui euidentem motum ab obſcuro nos deceat in oſsium ad ſe inuicem conſtructionis diſciplina interſtinguere. In qua non illorum motuũ, qui alterius partis motum ueluti ſecundariò ſequuntur, habenda eſt ratio, etiamſi tu interim dentes ad maxillarum motũ agi, pueriliter nunc contendis. Mirum profectò, quod non pari ratione oſsium appendices, & ſuturas & ueras harmonias cum ſuis in quibus conſiſtunt partibus moueri adducis, ut iam tandem neque ulla oſsium unio, neque ulla conſtructura aut commiſſura, motu deſtituatur, ſicq; omnia in arte ruant, & ſemel undique perturbentur. Illic ubi Galenus ob Hippocratis orationem, qua dorſi uertebræ in ulteriore ipſarum parte ad cardinũ modum cõ

mitti

mitti dicũtur, gynglymon in uertebris recipit, monendus ſanè poſt ueram uertebrarum ad ſe inuicem articulationẽ deſcriptionem, erat lector, Galenum ad gynglymi compoſitionem inibi quatuor, quæ ab inuicem diſtant, & proprijs formulis conſtituuntur articulationes, & tria ſimul oſſa recipere. Vti etiam Veſalius ſcripſit Ariſtotelem ad ſuam gomphoſin, tria ſimul oſſa accommodaſſe, quæ duobus aſſeribus ſpeculo uno commiſsis aſsimilatur, & in biſulcorum tali cum tibia & calce compoſitione, eleganter continuo quaſi articulo, & non interrupta medij oſsis ſuperficie ſpectatur, pulcherrimamq; ſupra & infra gynglymon conficit. Interim tamen Veſalius, uertebrarum ad ſe inuicem compoſitionem, ad illorum cardinum, qui ab ipſo proponuntur, & duabus tantum conſtant partibus unoq; adeò articulo, imaginem referre nequiuit. Et quum in ſuo anatomicarum Falloppij obſeruationum examine, duos qui ex tribus diſtinctis partibus conſurgunt cardines, ſibi proponit, & ad unam gynglymon plura oſſa, & plures cardines nititur admittere, illam tantum ex omnibus uertebram in exemplum ſe poſſe ducere ſignificat, quæ ſupra infraque ſuſcipitur, oſtioq; quodammodo aſsimilari poteſt, quod proceſſu tubere ue uno ſuperiore tanquam maſculo, in ſuperioris liminis ſinum ac ueluti fœminam ingreditur, & inferiore tubere in humilioris liminis foueam inarticulationis, non uero mutuæ admiſsionis & ingreſſus mutui modo ſubit. Ac proinde, ſi tu quicquam habuiſſes, quo autorum mentem hic aſſequi poſsimus, aut rationes quibus illi inſiſtunt, nobis confingeremus, id erat in medium depromendum, & non ridiculè inferendum, haud eſſe abſurdum ad unius articulationis formam, tria concurrere oſſa, quum plures dentes maxillæ infigantur: quaſi omnis ſimul dentium cum maxilla compoſitio, unica eſſet gomphoſis, & quaſi non ſingulis dentibus, ſingulæ ſuæ eſſent conſtructionis formulæ, duorum ueluti tãtum oſsium contextu exſtructæ. Ex hactenus dictis, uti etiam undique ex Veſalij libris, abundè conſtat, qui is ſymphyſim, utpote nullo prorſus motu præditã, ad ſynarthroſin, cui motum obſcurum aſsignat, nunquam (etſi immerito id ipſi imponis) retulerit. Immò, niſi hãc in oſſe υ referẽtis oſsiculorũ ad ſe inuicem contextu, & in pube, & in oſsium quæ ſacro oſsi committuntur, & ſacri oſsis oſsium ad inuicem ſtructura, & alibi in diuerſorum oſsium concurſu locaret, illam penitus ab oſsium commiſſuris ideo reijceret, quòd ſymphyſis, quam in appendicẽ

compa-

compactione & illis ſedibus in quibus unum aliàs os in pueris pluribus oſsibus conſtare uulgatim cenſemus, non magis compoſitio aut unio ſit, quàm unius cuiuſque oſsis omnes propemodũ ſedes. Cæterùm, quum tu neglectis in ſecundo de Partibus animalium Ariſtotelis, & Galeni in ſecundo de Adminiſtrandis ſectionibus, locis paruum & fortaſsis hic corruptum deprauatumque Galeni de Oſsibus librum ita uis ſequi, ut ſymphyſim uelut genus eſſe cupias ad omnes nexus, qui carnis, aut ligamenti, aut cartilaginis beneficio, aut proprij contextus formulæque occaſione hærent, tibi ſane eiuſmodi conſtructurarum exempla erant adducenda, & ſymphyſes commemorandæ, quæ ſuturarum & harmoniarum, ac propemodum gomphoſium ritu, propria conſtructione firmentur, ac hæreant, & aliæ, quæ articulorum motus gratia extructorum modo, muſculis, tendinibus, ligamentis, & alicubi uelut cartilagine, perpetuo compingantur. Veſalius namque (& merito quidem) huiuſmodi ullas ſymphyſes cognoſcere ſe negat. Idem de molliorum & durorum oſsium ad ſe inuicem contextu, quem Galenus in libro de Oſsibus eodem loco proponit, tibi erat commonſtrandum, ueræ illius quam ſupra ſcripſi appendicum, & plurium in pueris oſsium compoſitionis, haud immemori. Cæterùm quum hæc neutiquam præſtare queas, promptũ collectu eſt, quàm pueriliter ac dialecticè ſymphyſin ſummum quoddam genus conſtituas, illique ſubiicias, quod ad omnem oſſium ad ſe inuicem, ſimul cõpoſitionem, uenit referendum. Veteres diſſectionum profeſſores, quandam capitis figuram ſtatuerunt naturalem, & alias plures monſtruoſas; quarum Galenus cũ Hippocrate tres quidem admittit, quartã uerò quæ caput latius quàm longius haberet, abnegans, illam haud poſſe conſiſtere oſtendit. Veſalius hæc explicans, ſe unum aut alterum amentem & monſtruoſum alias hominem ſpectaſſe addit, cui caput eſſet à dextro latere ad ſiniſtrum longius, quàm ab occipitio ad frontem. Verum interim, capitis illius ſuturas a ſe uiſas neutiquam aſſeruit: & quũ innaturales monſtruoſasq; omnes figuras a Galeno deſcriptas, in cemiterijs rarius occurrere ſignificat, nec illarum ſuturas ab ipſo obſeruatas, ſatis colligitur: vti etiam mihi conſtat ipſum (etiamſi ſuturas variè uel in ſenibus deeſſe, aut nõ apparere nouerit,) illas non uidiſſe. Ego ſanè, ne quid de monſtris illis Alpes prope Villaeum, & veſtras quoque paſsim inhabitantibus, & infinitam figurarum ſpeciem oſtendentibus adferam,

In capitis figuris.

ram,

ram, Germanorum & Heluetiorum militum aliquos expendi, quibus caput latius, quàm longius hinc forte extitit, quòd Germanorum in dorſo quum in cunis ſeruantur, incubitus, capita ipſorum plerunque in occipitio comprimit, quodque ideo quibuſdam latitudine longitudo monſtruoſe compenſatur: etiamſi forte interim ſuturarum nuſquam occurrat diſcrimen. Quando autem te hic pulchrè cum Galeno rhethoricari exiſtimas, leuiter expendis, quòd in monſtris naturam ſæpe moliri cernimus: perinde ſcilicet ac ſi tranſpoſitis caluariæ ſuturis, naturæ arduum eſſet, duram cerebri membranam ſuperioribus quibuſdam caluariæ ſedibus ita nectere, ut illam aliàs lata ſuperficie, in nonnullis caluariæ baſis regionibus, adnaſci uoluit: vtque hanc ſuperioribus etiam ſedibus commiſit uaſculorum quorũdam ſparſim ſecundum ſuturas proprijs foraminibus perreptantium interuẽtu, & illis ĩſuper foueis aut ſinibus, quos Veſalius terebrationẽ caluariæ interdum periculoſam reddere cõmonſtrauit. Videris hic (cui nihil intereſt, an aures an nares apud Galenum legas) ex vera hominis fabrica ignorare poſticam cerebri ſedem magis, quàm ipſum cerebellum in poſteriora vergere, & olfactus organa, & oculorum neruos ex cerebri baſi, ac veluti ex media inter dextrum & ſiniſtrum latera regione, non autem ex illis quæ frontem tangũt ſedibus pullulare, & nullum denique neruum in caluaria oriri, qui non ante occipitij oſsis foramen, quo dorſalis medulla labitur, initium duxerit. tantum abeſt, ut illorum ortus ad poſteriorem cerebelli ſedem, referri a nobis aptè poſsit. Præterquàm quod concinnè a Veſalio oſtenditur, cerebrum haud aliqua peculiari forma, (perinde fere ut neque pulmonem, & iecur & lienem) eguiſſe, ſed ad accumbentium cerebro partium neceſsitatẽ, formam ipſi a natura eſſe accõmodatam. Ab eo tempore, quo Veſalius veram oſsis cuneo comparati hiſtoriam nobis tradidit, uarias uidi, ideo ꝙ Galeno non acquieuerit, obortas ſententias. Syluius enim foramina illa, & ſpongioſam oſsis ſtructuram, quibus ad pituitam colandam Galenus naturam ea in oſsis ſede cui glandula pituitam excipiens veluti in thoro aut lectulo inſternitur, vſam ſcribit, Veſalium nolle uidere, contendit. Fuchſius verò & Syluij diſcipulus, qui præceptoris rabiem retulit, ſpongioſam ſpeciem inibi Galenum ne ſomniaſſe quidem aſſeruit, & uoce cribri in cunei vocem apud Galenum libro nono de Partium vſu mutata, parem Veſalio cum Galeno ſtatuũt eſſe ſententiam, *In pituita per cuneocõ paratum os tranſitu.*

Veſalijque omnia, corporis humani fabricæ reſpondere affirmãt. Hiſpanus porrò quidam, qui mire ſibi placens eandem quam tu in ueritati obſiſtendo prouinciam aſſumpſit, Veſalij deſcriptionem ſententiamque recipit quidem, verùm miratur, illum adeo eſſe negligentem, ut cum cuneo aſsimilatum os, primum, ſecundum, tertium & quartum paria neruorum cerebri, & arterias quaſdam uarijs foraminibus tranſmittit, inſignique rima a petroſo temporis oſsis proceſſu dehiſcit, non arbitratus fuerit, foraminum illorum gratia, id os, cribrum referens a Galeno per opportunè nũcupatum fuiſſe, & Galenum uoluiſſe per illa foramina rimamq; pituitam defluere, non uerò, per foraminula, quæ alij in glandis pituitam excipiendis ſede, Galenum male aſſequentes confingunt. His tu modo accedis, Syluij ſententiæ in paruis foraminibus acquieſcens, ſed antra illa quæ in natu grandioribus cuneo comparato oſsi Veſalius tribuit, & quæ Galeno (uti etiam in bobus & ouibus non conſpiciuntur) fuerunt incognita, modis omnibus illam colaturam, quæ ueluti per ſpongiam fieret, ſecludunt. Sapias itaque hic cum Syluio quantum uoles, me interea, vti & Veſalium, parua illa foramina in quouis tandem animali latent, quibus per os cuneo comparatum, pituitam ueluti ſpongia quadam colari aſſeris. Atque ita Fuchſij & Hiſpani illius & Veſalij ſententiæ accedo; hoc eſt, per foramina neruos & arterias tranſmittentia, & dictam nuper rimam, manifeſtò pituitam defluere, exiſtimo: ac in oſſe continua ſquamma & in interiori & exteriori ſuperficie, illa parte qua glandula pituitam excipiens cotinetur, efformato, neutiquam viſum fugientia requiro foramina: quũ tam manifeſti & patentes meatus, pituitæ deducendæ in cerebro & dura tenuique cerebri membranis fuerint procreati. Verùm Fuchſij ſententia, qua is huic meæ opinioni, Galeni mentem vult eſſe conformen, à Veſalio inde reprobatur, quòd tam diffuſè Galenus fruſtra & præter rationem, veteres in pituitæ per ſpõgiam tranſcolatione, reprehendit: quodque Fuchſius commemoratos in ipſo cerebro a Galeno meatus ad quoſdam oſsis cuneo aſsimilati ſinus male refert. Vnde, ſi Hiſpanus, qui tua & Syluij foraminula, (uti prius ſignificaui), merito non cognoſcit, illum colandi modum, quem Galenus propoſuit, ſedulo expendiſſet, nõ ideo os cuneo comparatum, cribro aut ſecundum Galeni mẽtem ſpongiæ aſsimilaſſet, quòd peculiaribus illis quę priuata trãſmittunt corpora foraminibus, ſit peruium. Veſalius antra illa,

quæ

quæ oſsi cuneum referenti inſunt,ad oſsis leuitatem ſic extructa arbitratur,ac illæ cauitates quæ homini in frontis oſſe ad ſupercilia occurrũt,& in cornutis animalibus ad cornuum radices, & bobus in illis inſuper partibus ſpectantur,quibus cornua unguiũ naturam referentia firmantur & ſtabiliuntur. Et quum Veſalius, harum cauitatum (niſi etiam muſicorum inſtrumentorum cauitatis ritu,ſono ſint accõmodæ)alium ignoret vſum, ipſumq; ideo reprehendas,tuum erat alium,ſi quem habeas, nobis indicare, & uel minimo,quod nuſquam alioquin facis, artem ornare.Quum narium oſſa hic nominas,& de octauo capitis oſſe ſermonem uideris inſtituere,erat tibi diffiniendum,num tertia in cauitatibus quæ oculos complectũtur, enumerata oſſa,& quæ in horum medio conſiſtunt tenuia & uelut ſpongioſa oſsicula, octauo capitis oſsi adnumeres. Vt ut ſit, conſtat hoc os a quibuſdam ob cribri coli ue imaginem cribriforme, & rurſus ab alijs ob ſpõgiæ cum illo comparationem, ſpongiæforme, nuucupatum fuiſſe. Quia uerò in caluariæ cauitate,planis duabus extruitur ſuperficiebus,cribri aut coli in modum concauis,& perforatis,& neutiquam ſpongiæ,aut pumicis,aut effracti oſsis modo aſperis,& inęqualibus,& externæ oſsium ſuperficiei in ſubſtantia non reſpondentibus(ne quid de rectorum ipſius foraminum inceſſu dicam) uiſum inquam forte alicubi Veſalio fuit,hoc os cribro opportunius,quàm ſpongiæ comparari, & raris illis ſpongioſiſque oſsiculis in narium ſummo obuijs, ſpongiæ ſimilitudinem aſcribere. Quum autem tu hanc ſententiam, veluti de re quapiam inſigni pretractans, ſtudes deprimere, præterquam quòd ueram octaui huius oſsis hiſtoriam è medio reijcis,& oſsiculorum illorum naturam ignoras, parum profectò expendis, te capitis ſedi qua os iſtud cõtinetur,illa Galeni accommodare, quę in ſermone pituitæ expurgationem pertractante,oſsis cuneum referentis baſi, ab ipſo contra veterum placita reique adeo ueritatem,aſſcribuntur. Dein tam perfunctoriè Galenum legis,vt exiſtimes octauum capitis os tam molle ſubſtantia eſſe,vt mollioris ſpongiæ in modũ a natura ſubinde tanquam manu quapiam comprimatur. Quanquam enim Galenus colandi per ſpongiam rationem, in oſsium hiſtoria ubicunque tandem exprimit,non tamen ſpõgioſam quæ ab ipſo hic proponitur fabricam,non minus dilatari expandi ue, aut comprimi exiſtimauit, quàm raros illos lapides conſiſtentiã mutare uidemus,quibus in ciſternis aquam colari nouimus.

In octauo capitis oſſe.

In meatib. pituitam in cerebri corpore deducẽtibus.

Inſuper quum de quatuor Galeni meatibus pituitam in cerebri corpore ſubſtantia ue deducentibus agis, memor eſſe debebas diſcriminis illius, quo uituli & oues ab homine in olfactus nobis vocatis organis plurimum uariant: quum ſcilicet illa homini neutiquam ſint perforata, longiſque meatibu s peruia, & minus pituitæ ductus canales ue cenſeri poſsint. Vti etiam meatus ille, qui illis animalibus tam conſpicuò ex media longitudine canalis, qui ex tertio cerebri ventriculo, in quartum pertinet, ad glandem cerebri pituitam excipientem fertur, in hominibus vix unquam eſt cõnſpicuus: tantum abeſt, ut Veſalium hic undiq; Galeni ſententiæ concordem eſſe, meritò cenſeas. Quando de maxillis tibi eſt ſermo, examina quàm in opportunè Galeni uerba adducas, quũ ſcilicet ſecus omninò quàm tu interpretaris, ſonent. Galenus enim (ut res quoque ſe habet) mox poſt hominem ſimiæ breuiſſimam inter cætera animalia maxillam obtigiſſe docet, tu contra homini longiorem, quàm ſimiæ tribuis: & Veſalium tam in partibus aĩalium quibus adunca nõ obtigerunt roſtra, cognoſcẽdis rudem exiſtimas, ut utraſque maxillas non eandem in oſsium ſtructura longitudinem ſortiri, ipſum aſſerturum metuas. Elaborato itaq;, ut adductum abs te Galeni locum intelligas, & dein ipſum in illorum locorum numero habeto, qui Galenum homines non ſecuiſſe liquido arguunnt. Si enim Galenus differentias quæ in ſuperioris maxillæ ſuturis inter ſimiam & hominem occurrunt, æquè ſectionibus obſeruaſſet, atq; citra has maxillarum longitudinem ipſi liquit expendere, profectò ſimiæ maxillam non potius nobis, quàm hominis deſcripſiſſet. Eſt autẽ hoc quod dico obuium ex ſuturis quæ ſecundum caninos dentes in externa maxillæ ſede, & ſecundum inferiores orbitarum quibus oculi continentur regiones in ſimijs ac canibus, non uero hominibus prorepunt, & à Galeno explicantur. Quando Galenum rectè ſuperiorem maxillam, eo quod non mouetur, ſolidam ſtatuiſſe, & inferiorem cauam & medulla, ut ad motum magis ſequax reddatur, præditam, aſſeruiſſe ſignificas, non oportebat ſanè te maniſeſtiſsimas cauitates illas ex naturæ hiſtoria reijcere, quæ ad ſuperioris maxillæ oſsiumve ipſius læuitatem conducere, & maxillam canis ex cera fuſsis imaginibus ſimilem reddere, Veſalius uerè oſtendit. Si is (ut & illorum, quos ego noui, nullus) inferiorẽ adoleſcentis maxillam coctione nunquam in duo oſſa, quemadmodum ſcilicet in uitulis & agnis fit promptiſsime, diſſolui, aut

In maxillarũ inter hominem & ſimiam differentia.

In illarum ſoliditate.

In inferioris maxillæ oſſium numero.

diuiſam

diuiſam in cemiterij reperiri conſpexerit, quorſum uis illum autorũ gratia ſecus atq; res habet atteſtari? Immo, gratiæ Veſalio ſunt dandæ, quòd appendicum rationem, & cauſam cur unum aliquod adulti animalis os, in fœtu, aut in prima omnino ætate ex pluribus oſsibus conformari arbitramur, explicatè deſcripſit. Atque ita ut in adultis, appendices ab oſsibus non diſtinguimus, & in uno oſſe plura non enumeramus oſſa, ſic quoq; inferior maxilla, unius tantum oſsis uice, eſt habenda. Sedes enim cartilaginea in puerulorum mento occurrens, illa eſt, in qua uniuerſum maxillæ os, in oſſeam naturam nondum plenè coaluit. ad illum ſanè modum, quo in iuniorum animaliũ uertebris, cartilagineas ſedes obſeruamus, quæ quum coctione abſcedunt, plura in uertebris oſſa præter ipſorum appendices (etiamſi Galenus hæc nunquam enarrauerit) commonſtrant. Vti etiam Galenus, iuniorum animalium illas ſedes cartilagineas non deſcripſit, quæ os altero ſacri oſsis lateri commiſſum, in tria oſſa (quæ ſedibus quibus priuata nomina tribuimus haud congruunt) per coctionem reſoluunt. Perinde ſcilicet, ac cartilagines linea ſecundum foraminis occipitij oſsis, quo ſpinalis medulla fertur, poſteriora, in uitulis, ut et pueris tranſuerſim repens, & pluralitatis oſsium occaſionẽ dans, à Galeno non eſt explicata. Quam uerò tu in his omnibus naturæ perſpectam habeas induſtriam hiſtoriamq;, inde patet, quòd perperam niteris ex Galeno colligere, occipitis os in plura oſſa ſuturarum interuentu, procul ab omni Galeni ſententia, eſſe diremptum. Licet Galenus neruos dentium radicibus applantari dixit, non ideo ab illo (qui dentes ſolidos aliàs conſtituit) ea cauitas commemoratur, quam in quouis uiuentis etiam hominis dente obſeruamus. Quum illa ſcilicet ſecus longè quàm tu exiſtimas, in hominibus, ut & in bobus, ouibus, & canibus, ſit manifeſtiſsima, foramenq; nos lateat, per quod neruus in illam illuc uſq; fertur, ubi ipſa etiam extra maxillarum oſſa, & ſupra ipſas adeo dentium radices, eius quem Veſalius ipſi tribuit uſus gratia, conſiſtit. Quando autem inſeri, pro adplantari, in Galeno interpretaris, non minus immerito dentes inde cauos eſſe arguis, quàm ſi in tibiam aliudue os implantatos inſertosq; tendines, in amplum oſsis ſinum quo medulla extra fungoſam oſsis ſubſtãtiam continetur, ferri, & eiuſmodi ſinum gratia tendinum extrui aſſereres, nullamq; inſertionem abſq; cauitate in extuberantibus aliàs inſertionum cauſa proceſsibus, fieri exiſtimares. In explicandis dẽ- *In dẽtibus.*

tium radicibus, nihil cõperio Veſalium in Galeno requirere, niſi inde forte diſcrimen aliquod inter ipſos ideo ſtatuas, quòd non omnibus unius maxillæ molaribus, eandem omnino radicum magnitudinem, & numerum pariter, Veſalius meritò commemorat. Molaribus enim, qui caninis dentibus ſunt contermini, minores paucioresq; radices obtin gunt, quàm molaribus, qui his introrſum ſuccedunt, moleq; prioribus grandiores amplioresq; ſpectā tur. Et quũ quinq; molares homini ex quocunque latere, aut quàuis in parte, prouenerunt, horum intimus ſeu quintus radicum magnitudine, & interdum etiam numero, à quarto & tertio molari (& ſi Galenus nihil eiuſmodi in una quinque molarium ſerie indicet) facile uincitur.

In foramini. primũ & ſecundũ paria neruorũ trāſmittentibus.

Galeni quidem eſt ſententia, caluariæ foramen, quo uiſorius tranſit neruus illo amplius eſſe, quod ſecundo pari neruorum, & non exiguæ unà tertij paris portioni uiam præbet, Veſalius autem hoc foramen, non ſimpliciter ſolùm illo amplius eſſe docet, uerùm etiam id duplo primi paris foramine amplius exiſtere, admodum uerè ſcripſit. Neq; eſt quod hic carioſas ipſi obijcias caluarias, quum in nuper mortuis corporibus hac Veſalij opinione, nihil ſit manifeſtius. At non mirum eſt, Galenum hic Dei induſtriam leuiter aſſequi, quum per hoc foramen ſecundo pari tranſitum præbens, cerebri pituitam delabi, ignorā uerit, minusq; multò ſciuerit, quàm magnæ arteriæ per hoc foramen iter præbeatur: quæ ab illa pullulat, quam per oſsis temporis foramē, in caluariam pertingere nouimus, quamq; Galenus poſt reticularis ſui plexus formationem, pari qua caluariam ſubiit magnitudine, ad cerebrum ferri, contra omnem rei hiſtoriam, tradidit. Præterquam igitur quòd caluariæ hic non oſcitanter tibi ueniunt obſeruandæ, multa ſanè hic erant ex Veſalio tibi prius perdiſcenda, quàm ueritati obſiſtens, falſis dogmatibus tuendis, te omnibus irridendum proponeres.

In foraminibus tertium & quartũ par tranſmittentib.

Quanquam interim Galeno nonnulla imponas, quæ procul ab illius ſunt ſententia, is nunquā in hac tua tractatione, proceſſus aut portiones temporis oſsis, quæ re uera petræ ſunt comparandi, & magnam auditus organi portionem conſtituere nunc nouimus, à temporum oſsibus nõ diſtinguit: & quanquam Galenus tertij & quarti parium cerebri neruorum exortus ſecundum aut iuxta illos lapidoſos proceſſus conſiſtere ſcribit, neutiquam ideo illa paria (quibus cuneo comparatũ os ouali, ut ſit dicam, foramine egreſſum præbet) per ipſos a caluaria labi tradidit.

In foramine ſoporalē admittēt.

Quàm uerò foramen arteriam ſoporalem

lem in homine admittens,'à bouis foramine uariet,tibi erat diſcē-dum,& quum huic ueluti rectum,illi uero tranſuerſim oblongū, & admodum à bouis foramine diuerſum obtingere animaduertiſſes,neutiquam eo oſcitantiæ ueniſſes,ut rotundum lógo inceſſu per os temporis ductum homini foramen,tertio & quarto pari,non uerò arteriæ ſoporali præparatum duxiſſes. Hic docerē, quanto exterius à cerebri baſis ſecundum dextrum & ſiniſtrum medio, tertium cerebri par exoritur, quàm ſoporalis arteria in caluariæ amplitudinem ingreditur,niſi te Galeni libros tam perfunctoriè legiſſe expenderem, & foramen quo quintum neruorum par mox ab exortu ſuſcipitur, apud Galenum potius cæcū uocari arbitraris, quàm quòd portiunculam quinti paris tranſmittens,extra caluariam ſub auditorij organi meatu conſiſtit,cui auris continuatur: tantum abeſt, ut te(quē foramen, tertium & quartum paria tranſmittens,penitus latet)hic in uiam ducere poſſim. Quum Veſalius oſsiculum quoddam caſu quando elixa iam caluaria mundaretur, ex auditus organo procidere animaduertiſſet, is illa occaſione duo obſeruauit iſtius organi oſsicula, & dein alia quam Falloppio ſcribit occaſione ſuborta,tertium inſuper quoddam adinuenit. Quia autem Galenus nullam horum oſsiculorum mentionem feciſſe uidebatur, Veſalius illa ueteribus & Galeno incognita fuiſſe,non iniuria eſt arbitratus. Non enim Galenum in libro de Oſsibus,& libris de Hippocratis & Platonis placitis & alibi quoque, ubi auris oſſa nominat proponitue,de oſsiculis iſtis loqui exiſtimandum erat, at de illis tantum, quæ in ſuo latere poſteriorem iugulis oſsis portionem conſtituunt,& mamillarem, & illum quem ſcriptorio ſtylo cōferimus, proceſſus,& eam oſſeam regionem quæ petræ imaginem duritiemq; refert,eleganter educunt, & aptas auditus organo cauitates ſinusq; & meatus & foramina in ſe exculpta commonſtrant, & magnam denique temporis partem occupant. Quando itaque Galenus in libro de Oſsibus,capitis oſſa enumerans inquit, Poſt hæc deinceps quæ in utraque aure ſunt, is profectò non alia ſubaudit oſſa,quàm quæ inibi,pauloante & poſt (uti etiam alibi paſſim) ad aurem,aut ad ſuam aurem ſita eſſe ſcribit. Dein quum in quinto libro de Hippocratis & Platonis placitis, illo quem tu infra adducis,ac ad quē modò lectorē remittis loco legitur,quēadmodū & auris oſſa,hæc ēt quibus cartilagines auriū firmantur & adna-

In cæco foramine.

In auditus organi oſsiculis.

adnaſcũtur, quibuſq; mẽbranæ & nerui & uariæ ſedes meatuſq; inſunt oſſa meritò ſubaudimus: non uerò tria illa auditus organi oſsicula, q̃ modò tandem habemus perſpecta. Quorũ ſi Galenus ullã habuiſſet notitiã, ſiq; illa Cryſippo in libris de Hippoc. & Platonis placitis, perinde ac oculi particulas, obijcere uoluiſſet, in libris ſanè de Partium uſu (ad quos ex dictis iam libris nos ſubinde reuocat) oſsicula hæc ſilentio cum multis quæ in auditus organo nunc cognoſcimus, haud obuoluerentur. Veſalius in capitis motuum deſcriptionibus, Galeni mentem in flexione & extenſione, leui opera explicuit, quum ſatis conſtabat illas ſupra ſecundam colli uertebram fieri, Galenum uoluiſſe. At in lateralis motus explicatione, ideo uidebatur laborandum, quòd illo motu Galenus, modò hunc quo caput humeris adducimus, modò illũ, quo caput in dextrum & ſiniſtrum uelut renuentes aliquid, circumagimus, intellexiſſe uideretur. Interim tamen illo circumactu, nemo alium aut ampliorem motum intellexit, quàm quo homines & multo adhuc magis quadrupeda, caput circunducunt: ſic uidelicet, ut humerum & femur circumuerti dicimus, etiamſi illorum caput in orbem rotæ in modum integrè, ut tu malè interpretaris, non circumuoluatur. Quia autem Veſalio impoſsibile uiſum eſt, caput duabus à ſe inuicem diſtantibus inarticulationibus primæ uertebræ inarticulatum, ullo pacto ſupra illam circumagi poſſe, & quia Galenus in laterali in dextrum, ut ſic loquar, motu, capitulum occipitis oſsis ſiniſtrũ ex ſiniſtro primæ uertebræ ſinu aſſurgere ſubleuarique docuerat, idq; aliquo pacto (licet interim præter naturam) fieri poſſet, Veſalius inquã per lateralẽ motum, a Galeno illum intellectum magis uoluit, quo caput humeris admouemus, quàm quo id circũducimus. Verùm tu ita adhuc agis, ut utroſque hos obliquos ueluti motus ſupra primam uertebram fieri adſtruas, idque Galenum etiam ſenſiſſe contendas: quum interim Veſalius doceat, caput ſupra primam uertebram flecti & extendi, ſiue antrorſum retrorſumq; duci, & dein caput cum prima uertebra, ſupra ſecundam noſtro circumactus motu ferri, & ſolius colli beneficio, ueluti ſecundario, ad humeros inclinari. Veſalij ſententia undique hic mihi eſt integra; & quum is aut anatomici de alicuius partis motu agunt, illum de oſsium, non uero de oſsibus cohærentium partium motu ſubaudiunt. Quum enim quis de tibiæ ad femur motibus pertractat, & tibia hoc, aut illo motu acta, femur quieſcere inquit, is ſanè intelligit femoris os nõ moueri,

In capitis motibus.

moueri,etiam ſi id amplexantes muſculi, modò in ſe colligantur, modò laxentur,ſi quando illi tibiam ſunt moturi. Atque ita,quũ quis caput ad humeros,non moto prius collo, inclinari negat, is de muſculis uertebras mouentibus haud agit,uerùm de ipſis colli oſsibus ſeu uertebris, quæ cæterorum oſsium ritu fulcra ſunt, & ſtabilimenta.In hunc itaque modum,erecto manente collo,caput ad alterum humerum inclinari poſſe, haud animaduerto. Et quanquam tu irrides,alterum occipitis oſsis capitulum non poſſe ſecundum naturam aut non debere ex ſuo ſinu ſubleuari, nullũ ſcito corporis fieri motum, quo os ab oſſe dehiſcit & amouetur. Quamuis enim nunc hæc, nunc illa capitis femoris aut humeri pars,ſinum cui inarticulatur,pro uario motu contingit, nunquã tamẽ femur aut humerus a ſuo ſinu diſtat,& interuallo aliquo ſemouetur, corporisq́; continuatio, aut contiguitas perditur. Et quum adducis,ſi caput ſupra primam flecteretur uertebram, oportere tunc unum articulum in anteriori foraminis dorſalem tranſmittentis ſede,& alterum in poſteriore conſtitui, non animaduertis,qualiter illi non ſecus dimoueri dehiſcereue deberent, quàm illi,qui ad propriam capitis flexionem & extenſionem concinnè,ac citra turpem ſubleuationem, à natura nunc ſunt inſtituti,indecore maleq́; ſeiungerentur, ſi in illis caput ad humeros duceretur. Porro caput poſſe articulis primæ uertebræ cum occipitis oſſe,noſtro circumactus motu agi,tam eſt poſsibile,quàm circinum duobus diſtantibus cruribus aſſeri altius infixum circumuolui: quum interim illo circumactus motu, prima uertebra cũ capite ſupra ſecundam pulcherrime agatur, tanto magis rotæ ad axem poſitæ in multis quadrupedibus extructa imagine, quanto illa caput prolixius quàm nos circunducunt. Adeo ſanè, ut ille oſsium contextus, nihil manifeſtius commonſtret, quàm ſupra ſecundam colli uertebram caput neutiquam flecti, multoq́; minus in poſteriora mediam ultra figuram protendi. Tu hic ad rerum,multis adductis nugis,appellas naturam, quæ ſi tibi aliquando,reperta nunc ueritate, ad inſpectionem ſedulò fuiſſet adhibita,non fieri poſsit,ut repertis frugibus glande adhuc ueſci,&quorundam forte ueterum ſententiæ refragari uelles. Ne quid enim de nòminibus dicam,quibus Veſalius primam & ſecundam uertebras uocari docuit,tam leuiter res expendis, ut capere nequeas, qui caput duobus diſtãtibus capitibus,primæ uertebræ inarticulatum,cogatur cum prima uertebra circunduci, & qui caput tũc

ſumma rerum opificis induſtria, cum prima uertebra ueluti unũ, ut ſic dicam, os efficitur. Dein ſi forte caput ſupra ſecundam (uti tu cum Galeno uis) flecteretur extenderetur, quonam pacto immota prima uertebra, id ex tua ſententia præſtari poſſet, quum caput nullum ad ſecundam uertebram habeat articulum, tantumq; ligamento à dentis apice pronato, ipſi committatur? *In foramine tranſuerſi proceſſus ſeptimæ uertebræ ceruicis.* Quia Galenus ob ueterum ſententiam de trãſuerſorum ſeptimæ ceruicis uertebræ proceſſuum perforatione ambigit, Veſalius ſuam in artis ornamentum obſeruationem addidit, qua ſe in canibus & ſimijs illos nunquam, ſecus ſcilicet quàm in hominibus, fieri cernimus, perforatos reperiſſe, aſſerit. tu interim ſiquid aliter obſeruaſſes, id in medium debebas depromere. Item ſi Veſalius, perinde ac nos omnes modo, decimam thoracis uertebram tranſuerſis proceſsibus haud deſtitui, obſeruauit, cur id erat quæſo ſubticendum? *In inferioribus uertebris thoracis, & lumborum uertebris.* Galeni locum, quo is tam ex ueterum anatomicorũ in uertebris quibus lumbi conſtituuntur numero, tum ex lumborum in longitudine differentia, quam citra ſectionem diſcimus, quinque homini quidem, ſex autem ſimiæ uertebras in lumbis comperiri ſcripſit, & quem Veſalius in harum uertebrarum hiſtoria, ſatis expendit, antea ubi illius meminiſti, abunde diſcuſsi, etiamſi illum huc uſque reſeruaueris. Quam parui enim momenti ſit, inde patet, quod Galenus decimam thoracis uertebram, ut ſimijs accidit, non uerò duodecimam, ſupra infraq; ſuſcipi ſcripſit, & poſteriorum proceſſuum, ſeu ſpinarum & tranſuerſorum proceſſuum ductus, ut in ſimijs, non uerò, ut in hominibus habent, commemorauit: præterquam quòd ueteres proceſſum quendã in lumborum uertebris ignoraſſe dicit, qui canibus quidem & ſimijs, non autem homini eſt peculiaris. Vt muſculorum hic diſcrimen taceam, & oſsis ſacri & coccygis in homine à ſimia differentias, in quibus omnibus Galenus ſimiarum, non hominum hiſtoriam (quod tibi erat animaduertendum) percenſuit. *In ſacro oſſe, & oſſe coccygis.* Quando Galenum in libris de Partium uſu, ideo oſsis coccygis uis meminiſſe, quia quatuor oſsis ſacri oſſa inibi enumerat, quodq; quartũ os, coccygis loco enumeratum cenſeas, non ideo coccygis uox inibi reperitur: & hac qua multa oſſa unius loco habes, interpretatione, Galenum oſtendis & inibi, perinde ac in libro de Oſsibus, ſimiarum, non uerò hominum hiſtoriam perſequi. Nemo enim unquam ſecluſo etiam coccygis oſſe, quatuor tãtum ſacri oſsis oſſa in homine numerauerit. Proceſſus tranſuerſi oſsium ſacri

cri oſsis,& potiſsimum ſuperiorum, ampli ſunt & craſsi,|& ſibi mutuò unius ueluti oſsis forma, continui: & ſimiæ hic hominibus reſpondent. Ne uerò quis illos ſubtiles tenueſue ex Galeno in libris de Partium uſu eſſe arbitraretur, Veſalius meritò loci illius lectorem monuit. Quando autem tu ſubtile idem uis eſſe quod amplum & magnum, & Veſailum parum rectè proceſſus illos craſſos commemoraſſe inſinuas, diſcrimen illud parum obſeruas,quo tranſuerſi lumborum uertebrarum proceſſus, à ſacri oſsis lateribus differunt, & qui ſimiæ coccygis oſsis proceſſus, a ſacri oſsis proceſsibus uariant, & qui in oſſe ſacro proceſſus illic ea oſsium ſede corpulentiores craſsioresq; cernuntur, quam corpus in uertebris appellamus. Porrò tuis ſophiſmatibus,citra contextus tranſuerſarum ſedium ſacri oſsis cum ipſis commiſsis oſsibus cognitionem,oblecteris quantum uoles,quòd autem ueritati hic deinceps in illis repugnes, in quibus, Galeni deſcriptiones homini potius,quàm ſimiæ conuenire quadam ueluti caterua, & ueluti obiter ſignifices,ideo non eſt ferendum,quòd ego ſecus in ſcholis indies doceam & cenſeam: quodq; iam nullæ propemodum medicorum ſint ſcholæ,in quibus hominis & ſimiæ,aut ſaltem canis aut cuniculi aut leporis oſſa,non ſint ad manum. Vnde etiam nunc nemo ignorare poteſt,aliam longè homini, quàm ſimiæ ſacri & coccygis oſsium eſſe rationem, & integerrimas Galeni deſcriptiones ſimijs competere, & has proceſſu illo abundare,qui in duabus inferioribus thoracis uertebris, & ſuperioribus aliquot lumborum uertebris,in illis & canibus cernitur, quemq; Galenus ueteribus incognitum,iniuria docuit, quemadmodum etiam neminem latet, tranſuerſos ſimiæ lumborum proceſſus, uti & ſpinas,ſecus quàm homini ſurſum duci. Non omnes item coſtas duplici articulo ad uertebras connecti, tu ipſe paulo poſt cum Veſalio affirmabis. Hominis etiam in mollitie adeoque in cartilaginũ natura cum quadrupedibus fere omnibus diſcrimen, neminem debet latere. perinde ac hominis,tibiæ os ipſius humero minus eſſe, & humerum fibula longiorem,& oſſa ſacri oſsis lateribus commiſſa,ponderoſiora humero reperiri, nemo uerè dixerit. Quemadmodum etiam nemo non exoſculari debet laudatam à Veſalio naturæ in corporum uertebrarum per cartilaginea ligamenta (quæ facile prementibus cedunt oſsibus, & his rurſus diductis,prompte exurgunt) induſtriam, eiuſmodiq;, ut tu dicis, multa,quorum nomina anatomen ab ipſo exornatam auctamque

In coſtis.

D non

non ſine tua tuiq; ſimilium rabie ac ira, prædicamus. Vt ut ſit, nō decimam humani thoracis uertebram, ſed potius duodecimam uidemus ſupra infraq; ſuſcipi: ut ſcilicet ſimijs ac canibus decima thoracis uertebra incumbentem & ſubſtratam uertebras ſubit. Cæterùm quando tu ais decimam thoracis uertebram duntaxat, in rotundam ſpinam quaſi fornicem deſinere, expēdito apud Galenum quæſo, qui rationes aſſequeris, cur una tantum uertebrarum utrinque recipiatur, & ex Galeni ſententia, rectam & nuſquā inclinantem ſpinam gerit. Quandoquidem coſtæ nouem ſuperiores duobus manifeſtò ad uertebras coarctātur articulis, duodecima uero & undecima unico tantum articulo committitur, non mirum eſt ſecundum decimæ coſtæ articulum, quo tranſuerſo articulatur proceſſui, ita obſcurum exiſtere, vt is ambigat, an articulus lubricis ſuperficiebus conſtans ſit, an tantum ligamentorum interuentu facta quædam nexio. Vnde etiam haud mirum, ſi forte Veſalius decimam duobus articulis interdum non committi ſcripſerit, quū aliàs duos ipſi tribuit articulos. Quòd uerò Galenum, nouem ſolum coſtas duobus articulis necti, tunc uoluiſſe ais, quum omnibus duos aſcripſit articulos, poſsis quidem ex rei hiſtoria colligere, ſed tranſuerſis interim proceſsibus (quales ſcilicet a Veſalio ſunt depicti) humiliores thoracis uertebras omnino priuari, nequis uerè aſſerere. Inſuper in hominibus illos non reperis proceſſus, quos Galenus his uertebris decliues ita obtigiſſe ſcripſit, atque ſuperiores lumborum uertebræ, proceſſus illos adipiſcuntur. Homo namque ſecus ac ſimia (uti iam ſæpius dictum eſt) tam in ſuperioribus lumborum uertebris, quàm in humilioribus thoracis, deorſum illis ſpectantibus Galeni proceſsibus merito, uti & muſculo qui ipſis priuatim adnaſcitur, caret.

In digitorū oſsibus. Quum oſsium ſubſtantia Veſalio explicatur, illa quibuſdam ſedibus fungoſa, aut pumicis modo foraminulenta, quibuſdam uerò denſa & ſolida eſſe dicitur: & hac ſolida, totam oſsis illam portionem conſtare nouimus, quę cauitates ſinusue ambit, aut exterius conſtituit, quibus medulla oſſeæ naturæ non permixta, continetur, illa autem raræ oſsium ſedes efformantur, quæ medullarem ſuccum ueluti in pumice continent. In hunc itaque modum Veſalius, digitorum oſſa inibi denſa ſubſtantia extrui dixit, ubi amplum ſinum medulla plenum obtinent, perinde ac ſi ænea itaque denſa fiſtula, medullam aſſeruari ſcripſiſſet. Digitorum enim oſſa, uti & poſtbrachialis & pedij oſſa, in conformatione (quanuis interim

interim non in magnitudine)à femore,aut tibia,aut humero non poſſunt diſtingui. Sinum namque medulla plenum nâciſcuntur, & ſecundum huius longitudinem,denſa conſtant ſubſtantia,& ſupra infraq; intus fungoſa exiſtunt. Neutiquam enim cum Galeno digitorum oſſa,denſa & dura & medullæ in propria cauitate contentæ ſimul expertia, ueniunt cenſenda; uti etiam neque lapillis comparanda. Hæc ſi noſceres, & quantum digitorum oſſa, ab integrorum digitorum forma in tereti figura differũt animaduerteres,& Galenum in cartilaginum explicatione aſſequereris, tua (quam ex putri & fragili alga contexuiſti) naſſa Veſaliũ haud contineri ſcires. Quid namque abſurdius eſt, quàm contendere, Galenum ideo de cartilaginibus externum orbem ſinuum quibus inferiora femoris capita excipiũtur,loqui,quòd ſuperiores tibiæ oſsis appendici ſinus inſculptos dicit, quodq; cartilagines articulorum ſuperficiebus obcruſtatas, illasq; quas in appendicum cum reliquo ſuo oſſe unione, in pueris uulgò ſtatuimus,alibi deſcripſit? Non enim eiuſmodi à Galeno pertractata,Veſalius inficiatur,uerùm cartilaginum illarum nullam reperit factam mentionem, quæ inferna & ſuperna ſuperficiebus, quibus cartilaginem oſsibus obcruſtatam tangunt, & neutiquam illi adnaſcũtur, læues & lubricæ ſunt, & ligamenti ſubſtantiæ nonnihil participes,oſsibus non niſi ligamentorum articuli beneficio,connectũtur. Atque ut harum cartilaginum nõ uidetur Galenus meminiſſe,ita & illas præterijt,quæ in maxillæ inferioris ad ſuperiorẽ articulis,& clauiculæ ad pectus ac ad ſummum humerum commiſſuris,& inter ulnam & brachiale hominibus,non ſine magno naturæ opificio,præter cartilagines oſsibus obnatas inueniuntur.

In priuatis genu articulis cartilaginibus.

Eiuſmodi profectò priuſquam ad ſcribendum te conferres, erãt diſcenda,uti & appendicum quoque natura ac ratio, quas miraris Veſalium pro ſinuum medullam continentium operculis, nõ recipere. Mihi crede, illic appendicum unio,non mox conſiſtit, aut unum aliquod os poſtremò oſſeum inibi non euadit, ubi ſinus illi ſiniuntur, ſed ubi oſſa ſinu illo donata, iam fungoſa & craſſa euadunt,& media inter duras denſasq; unius alioquin oſsis ſedes,fungoſior & mollior occurrit. Cæterùm an materiam in fungoſa raraue oſsium ſede obuiam, & qualem in appendicibus citra magnam cauitatem Veſalius recenſet,medulloſum ſuccum, aut medullã appelles,nihil ſanè refert. Sed miram quandam rerũ oſtendis inſcitiã,quũ ex tot innumeris appẽdicibus, quæ oſsibus

In appendicũ ratione.

citra grãdes ſinus medullã cõtinentes,paſsim obtigerũt, aliquã a
Galeno in decimotertio de Partium uſu explicatam fuiſſe,niteris
adſtruere. Quanquam enim plurima uertebrarum corpora,ſu-
periori & inferiori ſede appẽdicem oſtendant,aliȩq; etiam appẽ
dices alibi quoque nonnullis uertebris præter illam accidãt , lo-
cus tamen iſte quem adducis tuus, illarum non meminit. Ipſius
namque ſententia eſt,duas infimas thoracis uertebras tranſuerſis
proceſsibus deſtitui quidem,uerum illis ab utroque latere pro-
ceſſum quendam obtigiſſe,qui deorſum uergit, quenq́; alibi ſu-
perioribus lumborũ uertebris dixit eſſe(uti ſanè etiam in ſimijs,
non uerò hominibus,uidere eſt)communem. Dein,inquit il-
larum uertebrarum uni articulatam eſſe ultimam coſtam , & ad
alteram , ſepti tranſuerſi applantationem pertinere . Etiamſi
In patella. patella appendicum modo in pueris ſit cartilaginea , in adultis
tamen(de quibus ſimplex ſermo,uenit ſemper ſubaudiendus)eſt
appendicum ritu et oſsium tarſi & naui comparati oſsis modo
dura: & à tẽdinibus quibus innaſcitur poſt coctionẽ aut ſepultu
rã liberata, non magis eſt cartilaginea, quã magnus femoris pro
ceſſus,aut alia ſedes,quibus tendines inſeruntur,quasq; in adul-
tis cartilagineas eſſe,nequimus oſtendere . Nemo enim femoris
& maxillæ inferioris proceſſus , ut neque occipitis os & manus
digitos, quà tendinum inſertionem admittunt, uerè dixerit eſſe
cartilaginea . Patellæ uerò ſedes , quæ extra tendines in poſte-
riora eminet, leuiq; & lubrica cartilagine incruſtatur, ab aliorũ
articulorum ſuperficiebus adeoq; ſubſtantia,nihil uariat, eiusq;
cartilaginis gratia , non magis cartilaginea , quàm articulorum
In pedis oſſium numero. capita & ſinus , nuncupari poteſt. Quanquam Veſalius Ga-
lenum ſecundo libro commentariorum in Hippocratis librum
de Fracturis,in enumerandis oſsibus pedis, unum os bis recenſe
re ſcripſerit,huiusq; rei lectorem monuerit,non Galenum ideo
In oſſe υ referente. oſsium hic hiſtoriam ignoraſſe propoſuit . Magnum ſanè ouis,
aliorumq; brutorum aliquot,oſsis υ referentis cum hominis oſ-
ſe eſt differentia, in illiusq; compoſitione oſsiculum unũ occur-
rit,quod λ magis quam υ aut Λ ſimile exiſtit. Simiæ uerò os,ho-
minis oſsi eſt quàm ſimillimum, neque alibi fere ab hominis oſſe
differt,quàm quòd medium ipſius oſsiculum , multo quàm ho-
minis amplius ſit , & poſteriori ſede inſegniorem multo quàm
hominis oſsiculum oſtendit cauitatem;cui ſecus quàm in homi-
ne , ea primæ cartilaginis laryngis ſedes inuoluitur , quæ ex me-
dia

dia eius cartilaginis regione, in ſuperiori parte aliter longè, quã homini producitur. Verum interim me fugit, ubi nam Veſalius Galenũ oſsis υ referẽtis nullam habuiſſe notitiam, uti tu adfers, tradiderit: neque etiam id ex Veſalij huius oſsis hiſtoria, & muſculorum ab illo oſſe exortorum, & ipſi inſertorum deſcriptione poſſum colligere. De tribus oſsiculis, quæ in auditus organo nunc in ſcholis promptè oſtenduntur, ſuperius tecum egi, commonſtrauiq; Galenum in libris de Placitis Hippocratis & Platonis, per aurium oſſa, non alia intelligere, quàm uocata nobis temporum oſſa: quæ in libro de Oſsibus & alibi paſsim, nunc in auribus, nunc ad aures collocat, illiſque uocibus obuia reddit. Et quum tu nugaris, idcirco Galenum oſsiculorum illorum hiſtoriam in libro de Oſsibus neglexiſſe, quòd neque frangantur, neque luxentur, oſtendis per Iouem, qui illa tibi ſint ignota, & qui neſcias qualiter illa frangi & ſua ſede, tum externis cauſis, tum obortis in auditus organo tuberculis, dimoueri queant. Immo etſi oſsicula hæc, in illarum forte partiũ numero habeas, quarũ cognitionem ad inutilem artis partem uulgò reijcimus, nõ ideo tamen uериſimile eſt, quòd non uel priuato libro in opere de Partium uſu fuiſſent, multis ſanè hymnis & ſummi rerum Opificis laudibus à Galeno eleganter & actìcè deſcripta, ſi modo ſecus quàm multæ cerebri partes, ipſum non latuiſſent. Veſalius, oſsiculorum ſeſami ſemini comparatorum, Galenum nullam habuiſſe notitiam, minime protulit, uerum quot omnino ſint numero, & ubi, & quo modo reponantur, quemq; uſum uere habeant, ab anatomicis non explicatum ait: & quum ſe ſubinde ac indies adhuc plura per diſſectionem reperire fateretur, omnia quæ ab illo obſeruata tum fuerunt candide in medium, tum in proprio oſsiculorum Capite, tum paſsim in tendinum per ſectionem examine, profert. Qui quæſo in libro ſecundo de partium uſu (in quo Galenus horum imprimìs meminit) illorum potuiſſet inculpata inſtitui hiſtoria, quum inibi muſculos quibus prima digitorum flectuntur oſſa, Galenus ſuo ipſius teſtimonio ignoraret, & parem articulationem ſecundi & tertij articulorum, cũ primi articuli conſtructione cerni, procul à ueritatę & à naturæ induſtria, doceret? Nemo etiam ſanè in ſecundis & tertijs articulis quatuor digitorum, & tertio pollicis articulo, interna in ſede duo, quemadmodum Galenus perſuadebat, uidit ſeſamina oſſa: & qui tendinibus quibuſdam, & alicubi muſculorum etiam initijs

In oſsiculis auditus organi.

In ſeſaminis oſsiculis

tijs omnia ſeſamina oſsicula innaſcuntur, & qualiter oſsiũ uim exoluunt, & tendines capitaq; muſculorum muniunt, & quòd illorum uſus ex patellæ fabrica deſumi debeat, a Veſalio primum didicimus. Iam ſi Galenus humani pedis diſſectione, duo illa inſignia obſeruaſſet oſsicula, quæ ad primum pollicis articulum in muſculorum hunc flectentium tendinibus ſpectantur, indubie multa in libris de Partium uſu de ipſorum cum cæteris ſeſaminis digitorum oſsiculis differentia, commemoraſſet. Quum enim ſimiæ, tam in manus quàm pedis pollice, minora longè quàm in cæteris digitis obtigerunt oſsicula, hacq; in parte ſimia ab homine (uti & pollicum paruitate) admodum uariat, haud mirum, ſi Galenus priuatim nihil de pollicum oſsiculis, commemorauerit. Niſi etiam in ipſo deſiderare uelimus, quod præter rationem, primo pollicis in manu articulo, qui ad brachiale habetur, & primo pollicis ſimiæ articulo, quem ad tarſum referimus, duo etiam uidetur referre ſeſamina oſsicula, illis ſimilia, quæ iuxta primos reliquorum digitorum articulos, tendinibus illos flectentibus innaſcuntur.

In muſculorum & tendinum natura.

QVAM itaque in oſsium hiſtoria te Niobem eſſe præſtitiſſet, iam deprehendi, quàm uerò in muſculis inſuper illam te imitari conduxiſſet, unà mecum (ſed aſſeruatis interim tibi tuis maledictis & inani futiliq; ueritatis impugnatione) expendito. Galenus igitur quum ſolos quidem neruos ob exilitatẽ mollitiemq;, ligamenta autem quòd animali facultate motoria neruorumque adeo ui eſſent deſtituta, non poſſe oſſa mouere docuiſſet, commixtionem quandam amborum, ligamenti nimirum, & nerui propoſuit, quæ ligamenti & nerui unà naturis participaret. Verùm quũ nihil opportunè miſceri poſſet, quin in uarias diſcindatur partes, modum Galenus docuit, quo ligamentum & neruus primum in paucas partes, & hæ rurſus in plures, hæq; dein in numeroſiores adaucto inſuper adhuc in tenuiſsimas plurimasq; particulas ſectione diſcinduntur, ac quo iterum plurimæ illæ portiunculæ ac fibræ quodammodo in pauciores coeunt, hæq; rurſus in numero pauciores, ſed craſsiores congrediuntur, corpusq; quoddam inter ligamentum & neruum ueluti medium conſtituunt. Corpus hoc Galenus, tendinem, ac dictæ commixtionis caudam ſic appellat, ut commixtionis initium, primasq; adeo partitiones, caput nuncupauit. Cæterùm Galenus quum hac ligamenti & nerui diſſectiones, arbitrabatur fore inualidas, ſi ſtrato quodam nõ

continerentur, carnis in hac commixtione neceſsitatem ac uſum ex ſua ſententia propoſuit, muſculiq; naturam in illum modum abſoluit. Hanc Galeni mentem, Veſalius nobis explicuit, & Galenum inter ligamentum & neruum, quid medium ſtatuere, oſtendit. Et quanquam Galenus ita priuatim de tendine (quem ueluti præcipuam muſculi partem cenſet) nonnunquam loquatur, nō tamen Galenum ideo muſculum ex ligamento & neruo conſtituiſſe, nemo negauerit, neque malè, niſi tu, aſſeruerit. qui Galeni in muſculi generatione ſententiam ita hic uideris ignorare, ac ſi nullam in uniuerſo muſculo quàm in tendine ligamenti & neruorum permixtionem, mutuamq; & mediam, ut ſic loquar, naturā, Galenum poſuiſſe arbitrareris, & tendo non in muſculi, quam Galenus ſibi ſtatuit naturam, foret referendus. Scito hic nos tua in adducto abs te Galeni loco, parum opus habere parentheſi, uerùm mirari plurimum, cur non cognoſcis, Galenum inibi tendinum affectus, non cum muſculorum (uti tu parum medicè doces) ſed neruorum uitijs conferre, ſimilesue, aut communes ſtatuere. Tantum abeſt, ut in quo Veſalius a Galeno in muſculi conſtitutione, tendinumq; neceſsitate aſsignanda differt, aſſequereris, aut arti condignum aliquid ex tuis grammaticæ ſordibus, in medium huc adferres. Si Fuchſij illo, quod adducis teſtimonio offenderis, ipſius (ne tibi multa doctiſsimorum uirorum ingerā teſtimonia) legito in ſuæ anatomes ex Galeno & Veſalio conſcriptæ epitomes præfationem, quo ocyus ſcilicet inuidia totus crepes, aut aliquid quo inſtructior in hoc certamē deinceps uenias, tibi compares. Quando Galeni neruorum cum ligamento per muſculum in multas partes primum diſtributionem, ac dein harum rurſus congeſtionem, collectionemue, Veſalium non rectè admittere ideo contendis, quòd omnes muſculorum partes, tactus ſenſu, niſi neruorum fibris implicarentur, eſſent expertes, uideris ſanè parum cognoſcere, non omnem cutis partem totumq; quoduis præter muſculos (a quibus Veſalius neruorum uim neutiquam ſecludit) organum neruorum fibris implicari: ne dicam (quod tu tamen innuis) in uniuerſum conformari. Et quum paulo poſt cum Veſalio admittis, capitibus initijsue muſculi cubitū flectentium anterioris, neruum non prius implantari, quàm ubi illa in unum coeunt, carneaq; ſubſtantia iam conſtare incipiunt, qui illis principijs in tanta ipſorum ductus longitudine, ſenſus aderit, quàm ex neruorum uicinis, & non illa Galeni commixtione.

me. Si quando etiam neruorum in manum progredientium aliqui, non procul a brachiali, aut etiam in brachiali, aut poſtbrachiali, illęſis tendinibus offenduntur, digitorum ſenſus ea in parte perit, quam nerui illi perreptant; etſi eius partis tendines, non a neruis per partem illam digeſtis illum exquiſitum ſuum ſenſum, ſed à neruis qui muſculorum capitibus in illorum ab humero brachijve oſſe exortu implantantur, prorſus obtinerent, tendinum ſenſus nunquam periret, neruis ante ſuorum muſculorum initia non præſectis, aut aliàs ita, ut animalis facultatis aditus præpediretur, oblęſis. Hæc qui in longiſsimis tendinibus quorum muſculi ex diſsita & remota regione ortum ducunt, in manu et pede & genu & alibi quoque ſedulò obſeruabit, promptè cernet, tendines hos ſenſum a conterminis ipſis neruis, non autem ex dicta Galeni commixtione, obtinere: & omnes partes pro ſua conformatione, a neruis modò attenſis, modò implantatis uim ſentiendi ita recipere, ac calorē innatuum arteriarum beneficio refici, euentilariq; nouimus. In huius rei examine (præterquàm quòd ligamenta ſentiendi vi, iniuria nos vulgò diſtituere, ex artis vſu quum illa, vt interdum quoque tibię oſſa, attractamus, indies diſcimus) non mediocriter Veſalij illa ratio cōferet, qua ex oſſea cartilagineaq; natura, tendinum illā Galeni commixtionem improbat. Quandoquidem enim, perinde ac patella tendinibus in genu innaſcitur, ſic tendines quoſdam in pede & manu, ubi oſſa ſeſamo comparata conſiſtunt, primum cartilagineos, & mox oſſeos etiam euadere uidemus, illico medium illud, quod Galenus tendini ex ligamento & neruo præbet, ex naturali hiſtoria reijciendum ſpectamus. Id magis etiam liquet, quum præter oſſeas in tendinibus ſedes quæ in tendinibus inter edēdum nobis in porcorum, boum & ouium pedibus occurrūt, in gallorum & gallinarum quibus grandior eſt ætas, cruribus lōga illa expendimus oſsicula, quæ multi expurgandis dētibus adhibent, & quæ ſupra infraq; communi tendinum materia efformantur, & tendinis talem ſequelam arguūt, quale in chorda quapiam ligneum aut ferreum eſſet interuallum, quod ideo eſſet chordę intertextū, aut vtrinque chordis cōtineretur, ne forte mollior chordæ ſubſtantia ex compreſſu aliquo eiuſmodiq; quapiam occaſione, citius, quàm lignea aut ferrea uirgula attereretur, lędereturve. Taceo non aliam principij muſculi cubitum flectentium anterioris, quod a ſcapulæ ſinus cui humerus inarticulatur ſupercilio,

ad carneã uſque eius muſculi ſedem pertinet, & eius muſculi qui femur mouentium quintus Veſalio ſtatuitur, & illorum qui a uertebrarum ſpinis educti, carneis implantationibus in coſtas inſeruntur, aliorumq; quorundam muſculorum longa & carne deſtituta initia, a tendinibus nihil differre, ſiue hi teretes craſsiq;, ſiue membranæ in modum lati ſpectantur. Verùm tu huiuſmodi nihil expendens, non etiam facilè animaduertis in quẽ modum Galeni permixtio in muſculis haud reperiri imaginarive poſsit, qui tam lati in exortu ſunt, ac in inſertione, & ijs qui latiſsimo principio donati, illo longè quàm reliqua vniuerſa ipſorum ſede latiores ſunt, ſubindeq; trianguli effigiem commonſtrant, cuius baſis, muſculorum illi principio merito confertur: & in illis denique muſculis, qui quia in membranarum tendinem ceſſant, in illius fine multo ampliores ſpectantur, quàm reliqua tota ipſorum regione. Quum itaque ex his te extricare nequis, nõn mirum ſanè, ſi elegantiſsimam hanc tractationem præteriens, & chartas iniurijs opplens, tandem in fictam quandam abs te Veſalij de nonnullis femur mouentibus muſculis inconſtantiam, ſermonem conuertis. Ideo enim illum inconſtantiæ arguis, quòd quum tres femur mouentes muſculos, quibus ex ilium oſſe initium eſt, latis & admodum carnoſis principijs exoriri ſcripſerit, illis quoque (potiſſimum autem duobus exterioribus) latos tendines tribuerit. Perinde profectò, ac ſi ex uera horum muſculorũ Veſalij deſcriptione, aut corporum diſſectionibus, quenquam fugeret, his muſculis initium inſtar ſemicirculi obtigiſſe, hocq; amplo interuallo ſecundum muſculorum craſsitiem, ſic ac muſculos temporales, ex oſſe enaſci, ac dein utrunque muſculum ab illo initio, tãquam in trianguli uerticem arctari, & in magnum exteriorem ue femoris rotatorem, non terete & qui ueluti puncto, aut paruo & interim pleno circulo implantaretur, ſed lato tendine inſeri. Arbitraris ne forte, quia tendinem horum muſculorum, ut & eorum qui bus brachium circunuertitur, latum, & inſertionem muſculi brachium pectori adducentis longam, & inſertionem muſculi Δ referentis amplam eſſe dicimus, ideo nos inſinuare, tendines inſertionesue in latitudine dictorum muſculorum initijs conferendas, & non omnes hos muſculos ad trianguli figuras quodammodo fuiſſe comparatos, quum ſcilicet tam exactè muſculorum latera, a Veſalio in ipſorum deſcriptione, paſsim metiantur? Quando Veſalius rationem modumq; docet, quibus natura tendines ſiue

E teretes,

tereteſ,ſiue longos,in pluribus muſculis produxit,is naturæ ſcopum ad muſculi ſitum, & robur quo ille donari debebat, & opportunam corporis totius ſedisue quo muſculus continetur formam,& uſum retulit: haud ſecus ſanè,quàm ſi tendo ex accidente tantum (ut ſic dicam) muſculo adeſſet obtingeretue. Quemadmodum & illæ excarnes muſculorum ſedes, quæ in quibuſdam admodum longæ ſunt,priusquàm carnea muſculi portio ueraq; adeo muſculi fibroſa compoſitio occurrit,aut contexitur,non ex muſculi eſſentia,ſed uelut noua peculiariq; cauſa,ſunt procreatæ. In hunc itaque modum, Veſalius oſtendit infinitam muſculorũ cohortem dictarum iam occaſionum gratia, ante ipſorum inſertionem,in notatu dignam neruoſam tenuitatem, ſeu eneruationem,quæ carne deſtituitur, haudquaquam finire, uerùm carnoſis apprehenſionibus in mouendas partes inſeri:hæcq; is(quęcunque tandem Galeni fuerit ſententia) tam muſculis qui aliud quã os agunt,quam qui oſſium præſunt motibus, docuit eſſe commune. Vt enim muſculi qui palpebras claudunt, & qui labia & buccas agunt,& qui anum & ueſicę collum comprimunt,& qui a prima laryngis cartilagine procedentes ſtomachum ambiunt,& plures laryngis proprij, & penis muſculi,linguæq; muſculorum magnus numerus,tendinibus carent, ita etiam multis caput mouentibus,multis dorſum &ſcapulas agentibus,omnibus propemodũ reſpirationi ſubſeruientibus,alijsq; multis inſuper muſculis, niſi carneas fibroſasq; quibus muſculus conſtat, inſertiones aſcriberę poſsimus. Vti etiam maior piſcium copia,& omnia ſerpentia,muſculorum naturam citra omnem tendinis neceſsitatem, aut præſentiam, Dei operum ſtudioſo,elegantiſsimè proponunt. Atque hæc a Veſalio ideo ſunt diligentius explicata,ut carnẽ carnoſasue fibras,non uerò tendinem, præcipuam muſculi partem eſſe (uti poſt dicam) oſtenderet; tantum abeſt, ut dolere debeas illũ ignoraſſe, Galenum omnibus muſculis oſſa mouentibus tendinem aſcripſiſſe,& alios muſculos,modo tendinibus prąditos,modò illis deſtitutos,recenſuiſſę. Quum per adductum, abs te Galeni locum, cupis docere, ipſum muſculorum omnium exortũ oſsibus non tribuiſſe (quãuis Veſalius id candidè interim interpretetur) tam es rerum & uocum ignarus,ut neque Galeni uerba,quæ peſſimè latina facis,neque muſculorum naturam intelligas. Galenus namque illa ſua ſententia,oculorum muſculos a teſtium & penis muſculis in hoc diſtinguit, quòd hi latis & membraneis eneruationibus

tionibus ſeu tendinibus in duram oculi tunicam inſeruntur, illi autem carnoſis partibus adeoq; inſertionibus, teſti ac peni implantentur. Hæc ſententia Galeni uera eſt, probatq; muſculorũ aliud quàm os agentium, aliquos quidem tendine, aliquos autem nullo donari, nulla de exortu, qui ab oſsibus penderet, facta mentione. Immo oculum agentes muſculi tendine præditi, ex oſſe originem ſumunt: uti penis & teſtium omnes ſecundum Galeni ſententiam ex oſsibus pronaſcuntur. Vtcunque hac ex parte Galeno Veſalius iure non acquieſcat, quum bifidus ſcilicet penis muſculus ex recti inteſtini fine, non uerò oſſe aliquo producatur: & unicus ſimplexue uirilis teſtis muſculus, & duplex aut etiam numeroſior ſimiæ teſtis, cum oſſe nuſquam commiſsi occurrãt. Cæterùm quum tu deinceps bona & helleboro neutiquam curanda mente, tendinis neceſsitatem ex Galeni exploſa muſculi compoſitione, in muſculis inuenire ſtudes, illamq; uniuerſam exſcribis, nõ expendis, quàm immeritò iam antea Veſalium culpaueris, quòd muſculum a Galeno ueluti medium quoddam inter ligamẽtum & neruum ſtatui tradidiſſet: & parum unà animaduertis, te omnibus ad unum uſque muſculis, hac tua muſculi conſtitutione, tendines contra omnem rei hiſtoriam tribuere, ac demum tendinem ueluti primarium motus organum (quod meritò reprehendebat Auerrois) aut ſaltem præcipuam muſculi partem cum Galeno ſtatuere. Videtur namque omnis hæc Galeni compoſitio & permixtio illuc ſpectare, ut tendo generaretur, qui ſanè quum muſculis alioquin accidit, funi quo campana ad ſonum agitur, tantum uenit comparandus, non uerò homini, qui ſe colligens & contrahens, ac dein uicisſim ſe remittens, funem agit, uereq; campanam mouet, tanto nimirum fune indigens, quanto interuallo à campana ſemotus eſt aut diſtat. Si namque hanc manibus contingeret, fune atque adeo tendine, haudquaquam indigeret. Quandoquidem igitur fibroſæ muſculorum carnis beneficio, accedente (uti in ſenſuum fit organis) per neruum animali facultate, Veſalius muſculum in ſe conglobari breuiariq; docet, tendoq; eiuſmodi nihil patitur, ſed illam contractionem laxitatemq; funis in modum duntaxat ſequitur, non mirum ſanè ſi alium peculiaris & priuatæ carnis in muſculis uſum, quàm aut Plato, aut Ariſtoteles, & Galenus denique (qui uſum ab illis deſcriptum adauxit) nobis Veſalius inſinuauerit. Si ex illo etiam didiciſſes, tendinis crudi aut elixi ſubſtantiam, in ſimilari, ut ſic dicam cõpoſitione, a ligamen-

torum ſubſtantia,haudquaquam uariare, tendinem profectò ſecus,quàm ligamenta,fibris extrui, hic cum Galeno tuoq; patre, non aſſereres. Et quanquam uulgo neruorum uoce ligamenta, & tendines, & neruos a cerebro ſpinaliq; medulla productos, ſimul intelligimus,ueriſimile tamē eſt Platonem hoc ex Timęo abs te adducto loco potius ligamenta,quàm tendines ſubaudiuiſſe. Primum enim qui neruis oſſa inuicem compinguntur colligēturq;, & dein qui his moueantur expreſsit. et iam nobis conſtat, tendines haud magis quàm ligamenta fibris conflari, aut componi. Verum interim non inficior,tendines ad oſsium conſtrictionem,ac aliqualem colligationem ita conducere, ut muſculis oſſa etiam colligari cenſemus,quum uocatam diſſectionum profeſſoribus ſynſarcoſin ad uniuerſam oſsium inter ſe ſtructuram, nō uerò unà tecum & Galeno in initio libri de Oſsibus, ad ſolam ſymphyſim unionemue referimus. Atque hæc ideo tibi indicare non grauor,ut patris tui cōmentarios,non falſam tuamue anatomen, ſed ueram redolere facias. Quam uerò, quod nunc de panniculo carnoſo ſubijcis, Mundini interpretum doctrinam ſapiat, rerumq; imperitiam inſignē arguat, unà etiam modò indicabitur. *In carnoſa membrana.* Quum enim illi (quibus membranæ omnes panniculi uocabantur) perinde ac tu,inter cutem abdominisq; muſculos, membranam quandam,quæ (uti mox dicam) non immeritò carnoſa nuncupatur,reponi, alicubi legiſſent, eamq; in abdominis reſectione adinuenire nequirent,neruoſas obliquorum abdominis muſculorum tenuitates membraneasue ſedes, quæ rectis in abdomine muſculis ſecundum totam horum longitudinē obtenduntur, & ſubſtantia nomineq; aliorum muſculorum neruoſarum tenuitatum rito,a carneis muſculorum ſedibus diſtinguuntur,membranæ loco uiceue haberi, ac præter rationem panniculum carnoſum appellari,uoluerunt. Quanquam enim Galenus in ſexto methodi medendi,cutem in membranam finire tradidit,illic ſanè non alia ipſi ſubanditur membrana,quàm quę idcirco quòd multis in corpore ſedibus priuatim & extra reliquarum membranarum fere naturam, carnoſis intertexitur fibris, carnea iure appellari poteſt. Verùm quod te cum tuis præceptoribus hic ludit, magna illa adipis,quæ inter cutem & hanc membranam in homine frequēter occurrit, & quam inter diſſecandum cum membrana ueluti excoriatione illi perpetuò auferebant, eſt copia: cuius occaſione, membrana ſic a cute dirimitur diſtatq; ut aſſequi nequiuerint,

rint,qui cutem in eiuſmodi membranam finire Galenus propoſuiſſet. Diſcito itaque ſub corporis uocata nobis cute (quam cuticula exterius toto corpore ambit) membranam quandam non ſecundum duntaxat rectorum muſculorum amplitudinem, aut in uniuerſa abdominis tantum regione, ſed per omne corpus ſubtendi,& inter membranam hanc & cutem, infinitam uenarum & neruorum ſeriem diſtributionemq́; ferri,& horum plurimarumque fibrarum interuentu, membranam hanc cuti adnecti & compingi. Membrana hæc homini tota anteriori colli ſede ipſiusq́; lateribus,ad aures propemodum uſque, & in buccis totaq́; ad genas uſque facie,& in palpebris,& fronte,carnoſa muſculoſaq́; efficitur. Simiæ uerò ijſdem quoque partibus muſculoſa euadit, & maiori ſpatio in poſteriori ſede colli & circa aures talis, quàm in homine redditur: & ſimiæ inſuper, ut & cani innumeriſq; alijs quadrupedibus in ilijs,& thoracis lateribus & axillis potiſsimũ, carnoſa cernitur, quum interim id homini neutiquàm accidat. Præterea quantumuis obeſos boues, & oues aliaq; mihi cognita quadrupeda,præter porcum & ericeum,diſſecari uidemus, nullũ omnino adipem,aut pinguedinem inter hanc membranam & cutem ſubſiſtere cernimus: utcunque etiam copioſa pinguedo muſculis ipſorumúe membranis exterius obnata ſit, a qua membrana hæc ita cum cute diuellitur,ut lepores,agnos,uitulos eiuſmodiq; animalia cute cum iſta membrana prôpte liberari inter excoriandum cernimus. Adeo ut nullum huius generis (in quo ſimiã quoque comprehendimus)animal tam pingue ſit obuium,cui notatu dignum adipis aliquid inter membranam hanc & cutem reponitur. In homine uerò & porco & ericeo, quum his creſcente prima ætate adeps inutilis & in corporis partium numero uix recipiendus, obuenire incipit, nunc maior, nunc minor huius copia inter membranam & cutem pronaſcitur, hacq; in parte homo a ſimia inſigniter differt. Atque hoc diſcrimen, in cauſa eſt, quòd Veſalius illic Galenum ſimias tantum ſecuiſſe,candide inſinuet, ubi tam ſolicite cutem a dicta hactenus membrana ad uenarum neruorumq; inter illa repentium examen, Galenus ſeparare docet,& famulorum opera ſe ſimias deinceps excoriari noluiſſe, fatetur.Immo,diſcrimen hoc rõnes ſubminiſtrat,cur alio labore porcus ac homo cute abſque carnea nimirũ mẽbrana,ſed cũ multis adipis particulis,q̃ pinguiſsima ouis excoriatur; in qua nimirum mẽbrana illa cũ cute abſq; omni adipe,prôpte & illacerè &

æqualiter,

In adipe. çqualiter, trahentĕ quodămodo ſequitur. Veſalius non ſcripſit Galenum ignoraſſe, adipem cuti ſubeſſe, uerùm hanc inter dictā membranam, & cutem reponi, Galenum ignoraſſe, oſtendit: arbitraturq; Galenum ea ſede homini adipem tribuiſſe, ubi ſub carnea membrana muſculis proximè ita obnaſcitur, ut illa ſolum ſede adipem bobus & ouibus quantumuis etiam pinguiſsimis, ſub dicta membrana, non uerò inter illam & cutem aſſeruari, paulo ante dicebam. Tu interim tam rerum es rudis, ut hominum & porcorum adipem, qui tot pollicum craſsitiem ſæpe ſuperat, ac inter cutem & dictam membranam aliàs colligitur reponiturue, muſculorum obliquorum abdominis neruoſis membraneiſue tenuitatibus uiciniſsimè & citra dictæ membranæ interuentum, obnaſci, etiam nunc male exiſtimes: membranamq; (ut in ſimia alijsq; quadrupedibus fit,) omni homini citra medium adipem commiſſam, & cutem in hanc, ut oſsis proceſſum in cartilaginem, finire perperam arbitreris. Intelligito itaque Galeni in libris methodi medendi locum, ac ſi diceret, in abdominis medio per totam ipſius longitudinem primùm cutem cuticula obtectam occurrere, dein membranam, quæ uniuerſo corpori communis eſt, & cuti ualide multisq; medijs idq; proximè (niſi forte adeps in homine interiaceat) adnaſcitur; dein membraneas obliquorum abdominis muſculorum tenuitates, dein rectos muſculos, dein neruoſam membraneamq; tenuitatem tranſuerſorum muſculorum, & ultimò peritonæum. In lateribus uerò abdominis cognoſcito, ſub communi illa membrana, primum ſeſe offerre carneam muſculi obliqui deſcendentis ſedem, dein carneam obliqui aſcendentis ſedĕ, mox carneam tranſuerſi muſculi ſedem, & ultimò peritonæum. Poſtea prout hominem quum is iam non amplius puer exiſtit, imagináris obeſum, adipem reponito inter cutem præcipuè & membranam toti corpori communem; & huius etiam aliquid ſupra obliquos deſcendentes muſculos, & hoc magis in interna peritonæi regione, & in admodum obeſis inter ipſos muſculos, & in ipſis muſculis ſecundum carnearum ipſorum fibrarum diſtributionĕ, itaq; ueritati te ſenſim accommodato. Neque profectò tecum aliter loqui poſſum, qui nulla ex parte anatomen poſt Galenum augeri poſſe exiſtimans, tam perfunctoriè ipſum legis, ut muſculos palpebram mouentes, ſimul cum ijs qui oculum agunt cŏfundis, & quæ Galenus nunquă cogitauit, illŭ ſcribere intelligereq;

In muſculis palpebras magna cum ipſius iniuria cupis. Is namque nullum oculi motorem

torem, palpebræ unquam aſcripſit, aut palpebram agentem, oculo (uti tu inſinuas) tribuit. Et nulla exemplarium tam latinorum quàm Græcorum uitia Veſalio occaſionem dedere, ut in palpebrarum muſculis à Galeno declinauerit, aut potius diſſentientiũ ſibi admodum Galeni locorum, lectorẽ admonuerit. Quinimmo ex Veſalij examine obſeruationum anatomicarum Falloppij, libenter uideo, qui is Galeno nimirum hic fuerit addictus, & qui tandem in ueram palpebras mouentium muſculorum hiſtoriam, nunc deuenerit. Quum enim is duos muſculos ex Galeni in libris de Vſu partium ſententia deſcripſiſſet, ſibi non ſatisfaciens, aliudq; longè quàm à ſe ſcriptum erat, ſubeſſe ratus, addidit palpebræ motuum ipſorumq; muſculorum cognitionẽ eſſe perquã difficilem: & inferioris palpebræ in auibus & ſerpentibus motum ſubinſinuans (ut ſcilicet & alijs ſibique per otium inquirendi cauſam daret) Galenum in libris de locis affectis duos palpebram claudentes, & unum aperientem ſeu attollentem, qui ex frontis oſſe enaſcitur, deſcripſiſſe. Qui locus poſtquam Romæ muſculum quendam quo palpebra attollitur cuiq; ex frontis oſſe principiũ eſſet, repertum Veſalius audiuit, ad ueram hiſtoriam ſic iuuit, ut is illam latam carnoſamq; quam ſuperiori oculi ſedi in oſsis oculum continente orbita incumbere ſcripſit glandem, unũ eſſe muſculum, qui palpebram leuaret, cognouerit. Vt etiam alium addidit longum & gracilem, qui ſecundum muſculum quo oculus ſurſum ducitur incedens, membraneo etiam tendine in palpebræ ſuperioris cartilaginem inſeritur, quæ in amplitudine creſcentis lunæ, non uerò longæ tantum uirgulæ, formam gerit. Clauſionis uerò, ſeu adductionis collectionisq; palpebrarum munus, toti illi muſculoſæ ſubſtantiæ aſcribitur, quæ circularibus quodammodo fibris efformata, inter cutem & illam membranam conſiſtit, quæ interiorem palpebrarum ſedem componens, cum adhærente oculi tunica communis eademq; cenſetur. tantum abeſt ut tu Galenum idem ſentire, nihilq; amplius comperiri poſſe, uerè doceas. Immò ex Falloppij ex Galeni libro de Muſculorum diſſectione adiuti, ac deinceps rurſus Veſalij diligentia conſtat, quouſque in muſculorum oculum mouentium hiſtoria, naturæ induſtriam animaliumq; diſcrimen, melius modò, quàm hactenus intelligimus. Præter exactiorem enim muſculorum oculum circumuertentium inceſſum ſitumq;, nobis iam liquet hominem perinde ac ſimiam eleganti illo ut plurimum deſtitui muſculo, qui

& oculos mouentib.

qui in pyramidis formam extractus, à Galeno in libris de partiũ uſu (ſecus nimirum quàm in libro de Muſculorum ſectione) deſcribitur,& ſeptimus oculum mouentium muſculorum à Veſalio eſt enumeratus. Hic namque quum in ſcholis bouinos potius oculorum muſculos, quàm humanos, ideo diſſecare ſolet, quòd bouini oculi maiores & recentiores & non tanta pinguedine obſiti offerrantur, quàm hominis oculi, qui occurrente tum ſectionis ſerie, flaccidi eſſe conſueuerunt, non expedit ſanè, ſeptimum illum Galeni in libris de Vſu partium muſculum, homini non obtigiſſe. *In oculi coloribus.* In hunc etiam modum, diſciplinam noſtram (etſi tu ſecus omnino cenſeas) haud quaquam obſcurat, quod Veſalius de oculi coloribus, ubi res id expetebat, obiter inſinuauit. Quũ enim in uueæ oculi tunicæ hiſtoria, nigrum illum colorem, & uiridem, & ceruleum, ſubalbidumq;, quos in interna huius tunicæ ſuperficie certis diſtinctisq; ſedibus cõſpicimus, & quibus boues ouesq; ab hominibus uariare nouimus, Veſalius deſcripſiſſet, profecto tunicæ illius colores etiam uenerant explicandi, quibus hæc externa in ſede ſuperficieve donatur. Vuea enim tunica, tota ipſius illa amplitudine, qua à dura oculi tunica proximè & ſine ulla diſtãtia continetur, perfecteq; globoſa eſt, ſubcineritio colore ſpectandam ſe offert. Vbi uerò pellucidam cornu in modum duræ illius tunicæ partem reſpicit, & poſt ipſius ad duram tunicam in uocata nobis iride connexum, ab illa abſcedit dehiſcitq;, & plana ſuperficie prædita, foramine quod pupillam dicimus perforatur, color ipſius homini, uti & cæteris animalibus eſt uarius, raroq; idem. Interdum namque nigrum ſeu aquilinum potius colorem, interdũ glaucum, interdum cæcium refert, uti quibuſdam hominibus (perinde ſcilicet atque in equis aliquando uidemus) album prorſus, glacialemq; colorem citra noxam, aut ſymptoma, exprimit. Adde, in piſcibus quibuſdam, & auibus, rubro colore, aliquãdo etiã aureo flauoq; & alijs pluribus coloribus hanc uueæ tunicæ partẽ eſſe conſpicuam. Breuiter, coloris huius uueam in dicta iam ſede tingentis occaſione accidit, quòd uarijs hominibus, uarijsq; nationibus, diuerſos oculorum colores aſſcribimus, & hos felium, illos canũ, illos muſtelarum, illos falconum, aquilarumve, ac alios aliorum tandem animalium oculis conſpicuos dicimus, & oculorum deniq; pulchritudinem, aut uenuſtatem prout cuique libitũ eſt, metimur admiramurq;. Quum interim omnibus ſanis hominum (quibus ſcilicet ſecũdum naturam arctior, quàm multis animalibus

malibus

malibus obtigit pupilla) oculis color, qui in pupilla eſt obuius, & medius in dictis nuper coloribus conſiſtit, ſic niger appareat, ut in profundo opacoq; puteo claram alias aquam, nigredinis ſpecie nobis occurrere cernimus. Quandoquidem enim cornea tunica ante pupillam uitri in modum pellucet, uti & humor ille aqueus, quem uaporoſo cuidam & humido ſpiritui Veſalius confert, & qui ante & poſt pupillam conſiſtit, quumq; pellicula tenuis anteriori humoris criſtallini ſedi obducta, & continuis araneæ telis, aut cęparum pelliculis comparata, ſimul cum humore criſtallino & uitreo eſt quoque pellucida, neceſſarium ſanè eſt, habitam bene pupillam, nigrum, & opacum colorem ſic referre, ac arctum amplioris profundiorisq; putei cooperculi foramen, nigrũ quid atrumq; & obſcurum proponit. Vt uerò foramen id ablato iam à puteo operculo, non amplius nigredinis, ſed amili in lucido aere pendentis modo, lucis ſpeciem exhibet, ſic pupilla abiectis oculi humoribus, & uuea tunica ab alijs tunicis reſecta, cernitur clara & lucida. Et quemadmodum exterioris ſuperficiei operculi color, quis quis ille tandem ſit, non mutatur, ſiue antro incumbat, ſiue ab illo ſemoueatur, & ſiue id per pellucidum uitrum aut pellucidæ aquæ modicum, ſiue citra uitrum, aut aquam reſpicias, ſic profectò, uarius mihi iam dictus uueæ tunicæ color qui pellucidam corneæ tunicę ſedem ſpectat, idẽ ſe offert in integro ſanoq; oculo, & quum uueam tunicam cæteris omnibus oculi partibus liberam in manibus tenemus, eiusq; illam partem quæ aliàs à cornea abſcedit, in papyrum, aut indicis ſiniſtræ manus apicem interna ſuperficie extendimus. Eſtq; iſte color, quem Veſalius homini ſemel datum, temperie, & humorũ copia & defectu, pupillæq; contractione & dilatatione, haud mutari, neque ſecus quàm ſe habet conſpici; neutiquam ſanè ignarus, qui non naturales ac uelutì ſymptomatici in oculo colores proueniant, & quibus modis aquam colore quopiam non infectam, pro ipſius in profunditate & uaſis quo continetur colore, & ab aquæ ſuperficie eleuatione, & uaria uaſis obturatione, aut in ſuperiori ſede anguſtia, diuerſas colorum ſpecies intuenti exhibere conſtat. Verùm hac ſpeculatione, quæ ad pupillæ uariorum animalium coloris rationem diiudicandam, non eſt inutilis, neutiquam nobis opus eſt, in natura illius coloris examinanda, qui tam uarius diuerſis animalibus & & homini in anteriori uueæ tunicæ ſede obtigit, quumq; tu præter omnem naturæ hiſtoriam eundem in ſano integroq; ocu-

lo,& in diſſecto, conſpici inficiaris. Et quanquam in oculo, cui ob uulnus,aut pendentem ex acri humore ulcerationem, aut puſtulam albugo, ac ueluti iam albus color in cornea tunica obuenit, aut etiam ex corneæ ſiccitate quid glaucedini ſimile accidit, aut qui ungui tegitur, is inquam uueæ tunicæ color non uidetur, ille tamen in illo oculo alius non eſt,quàm in reſectione ſe offert: nullusq; etiam innaturalis ſymptomaticusue glaucus color,uueæ tunicæ obuenire poteſt. Quandoquidem uerò iam unam glaucedinis ſpeciem tibi quodammmodo aperui, ut ocyus te tuiſmet nodis extrices, alias inſuper commemorabo. Vt itaque animaliũ oculos,quæ à cocis feruenti aquæ uarijs occaſionibus obiter immerguntur,in cornea tunica mox glaucos reddi conſpicimus, ita etiam ſenibus,& Turcis qui poſt uiſum ab ipſis Mahumetis ſepulcrum candenti ignitaue pelui oculos ſibi exiccari ſinunt, itaq; ne in poſterum aliquid planè uideant ſeſe obcæcari permittunt & cupiunt,ac dein in illis quibus feruente aqua oculi offenduntur,corneam tunicam non pellucidam,ſed glaucam eſſe cernimus. Inſuper quibus pupilla præter naturam dilatatur, plusq; lucis hac ratione poſt pupillam(quemadmodum in ouibus multisq; alijs animalibus fieri cernimus)conſiſtit, color qui exactè ſano homini in pupilla niger apparet,in eum modum glaucus conſpicitur, ut nigram aquam ideo glaucam reddi cerminus,quòd putei cuiuſdam operculi foramen amplius,quàm antea efficitur.Dein ſuffuſionis materia,quum ab aquea ſubſtantia ſenſim in albæ ueluti pelliculæ membranæue ſpeciem perfectamq; adeò ſuffuſionem mutatur, haud mirum,ſi initio,& ante album plenè colorem, glaucum aliquid proponit. Præterea,ſi tenuiſsima illa,quæ anteriori criſtallini humoris ſedi obuoluitur tunicula, ſic ac de ſenum cornea dixi tunica, exiccetur,minusq; hoc pacto reddatur pellucida, neceſſario ſanè niger, ſanitatemq; arguens pupillæ color, ſic glaucus euadit, ut nigricãtem ob ſui profunditatẽ aquã ob diminutã multo exhauſtu profunditatem,glaucum aliquid præ ſe ferre conſtat. Quum enim pelliculæ huius, aut etiam humoris criſtallini craſsities & ſiccitas,uiſum per uitreum quoq; humorem ferri prohibẽt, non mirum,ſi glaucum quid tunc in pupilla ſit obuium, præterquam quòd pellicula illa,& humor criſtallinus, quum ſenio, aut alia occaſione craſſeſcunt & reſiccantur,pellucidum (ut ſic dicã) colorem perdunt glaucoq; colore inficiuntur. Verum hæc omnia ut neque aquei humoris abundantia(quam luſcoſitatis exiſtimant

non-

nonnulli eſſe cauſam)colorem illum perturbat,cuius gratia ſanos alioquin oculos,in uarios multiplicesq; colores diſtinguimus, & qui uueæ tunicæ tota hominis animalisue uita eſt ſanè proprius. Et ſi tuo hic præcepto, quod ad corporum diſſectionem magis, quàm librorum lectionem figurarumq; inſpectionē meritò hortaris,uel leuiter inſtitiſſes,hanc ſententiam iniuria cum tot conuicijs haud impugnaſſes. Quid namque minus operoſum,quàm in cuiuſuis tandem animalis oculo, corneam tunicam ſecundum iridem ſcalpello, aut cultello primum perforare, ac dein ſorpicula in foramen indita, ſecundum orbem illam excindere, itaq; uueæ colorem,ac dein pupillæ naturam contueri, ac demum qui ſecus de huius,quàm illius ratione agendum ſit,omnino colligere?Quādo de muſculis inferiorem maxillam mouentibus contentionem inſtituis,in uniuerſum abnegas, Galenum in muſculorum hiſtoria, non alios cognouiſſe muſculos dum libros de Adminiſtrādis ſectionibus,quàm quum libros de Vſu partium ſcriberet:& præterquam ꝙ muſculorū prima manus ac pedis digitorum oſſa flectentium, & illorum qui in axillis & collo buccisq; in carnea nobis uocata membrana producuntur,& quorundam aliorum circa coxendicem occurrentium (ut cæteros taceam) nulla tibi eſt ratio,de illis quibus maxilla attollitur,uaria &,ut tu dicis,de lana caprina quædam tantum comminiſceris. Ego in meo Veſalij librorum de corporis humani fabrica exemplari,longam collationem illam Galeni librorum in muſculorum maxillam agentium enarratione, quam adfers non reperio, ſiue prolixitatis uitandæ gratia,ſiue quòd illos magis quàm aliquando exiſtimauit, conſentiētes poſtea Veſalius repererit,illam eſſe ſubductam imaginer. Nihilominus tamen in horum muſculorum hiſtoria,quam ſedulo & diligēter uereq; ab illo perſcriptā ſcio, fatetur ſe nō poſſe aſſequi, quamobrem Galenus in libris de partiū uſu, ſecus quàm in libris de Adminiſtrandis ſectionibus, tantopere naturam laudet in tendinis muſculi temporalis rara omninoq; peculiari productione. Non ſecus ſcilicet quàm quum alijs muſculis ab uno aliquo ipſorum extremo tendines prouenire ſolent, temporalis non ab aliquo ſui extremo,ſed ex medio,tendinem ita promeret,ac tiliæ folium uirgulam illam in qua flores ſemenque proueniunt, eleganter educit: utque per quædam herbarū folia, ueluti caulē produci, & ex quorundam grandium foliorum medio, paruum enaſci folium conſpicimus. Ad quam etiam rationem, tua quo-

In inferiorē maxillā mouentibus.

que uidetur quadrare ſimilitudo, qua in quindecim graduũ ſcala à medio gradu, tendinem procreari ſtatuis, quæq; cũ illa eſſet diuerſa, qua ex triangularis flabelli manubrio, flabellum expandi, aut id in manubrium ueluti ad angulum colligi diceremus. Inter ea tamen nos in temporalis muſculi tendinis productione, nihil ab illorum muſculorum natura diuerſum obſeruamus, qui latis orti principijs, & bono numero inter hos qui brachium & femur mouent conſpicui, quodammodo in triãguli uerticem anguſtantur, ex quo ueluti ab extremo quodam, & fibrarũ muſculiue partium congreſſu, tendo inſertione prouenit. Tuum igitur hic erat, ut Veſalij ſententiam deturbares, & libros de Partium uſu, libris de Adminiſtrandis diſſectionibus iure hic præferres, diſcrimen aliquod docere, in productione muſculi Δ aſsimilati brachiumue attollentis, uerbi gratia, ſimiliumq; illi muſculorũ a tendinis muſculi temporalis, in ſitu procreatione. Id namque Veſalium remoratur, non uerò tendinis, uti tu confingis craſsities, ſeu magnitudo, aut carnea muſculi ſedes, quæ ex humiliori oſsis cuneũ imitantis regione, ut reliquum muſculi principium enaſcitur, & illa quæ iuguli oſsi, & ipſi etiam maſsiteri eſt continua. In hunc pariter modum, quando nulla Veſalio obuerſatur ratio, quæ maſsiterem ulla ſuſpicione in duos muſculos, & multo minus in tres diuiſum eſſe, diuidiue poſſe, oſtenderet, quumq; nullus illius muſculi inſertioni tendo tribui poſſet, non mirum, ſi occaſiones Veſalius profert, quibus plures maſsiteres alijs diſſectionum profeſſoribus enumeratos citra huius muſculi malam Galeni diuiſionem, conijciat, & quædam quibus Galenum remq; ipſam melius aſſequeremur, hic ſubiungat. Cuius etiam generis eſt, quòd aliã rationem, quàm Galenus aſsignet, defectus carnoſæ ſubſtantiæ in muſculorum maxillam deorſum trahentium medio obuij, licet id tu, uti & optima quæque, quibus ars a Veſalio ornamẽtum accepit, tacitus prætereas. Syluius, quem hic recenſes, quum iam eſſet capulo proximus, & magnum in arte nomen eſſet adeptus, nihilq; unquam, perinde ac tu, in Galeno non ueriſsimum reperiri poſſe ſibi perſuaſiſſet, Veſalij ſui alioquin amantiſsimi diſcipuli & diligentis triennio auditoris ſcripto, grauiter fuit perturbatus, quumq; hoc multi Syluio obijcerent, & quidam Caroli Cæſaris medici, ſenes Veſalij colegæ ob conceptam in hunc tam iuuenem inuidiam, Syluij rabiei faces ſubminiſtrarent, is primùm in Galeni librum de Oſsibus commentarium ſcripſit, hocq; ſe imprimis

primis ſtudere & conari profeſſus eſt, ne Veſalij hæreſi (quam iã Italiæ, Germaniæ & Galliæ bonam partem inuaſiſſe miſerrimè dolebat) ſtudioſorum animi inficiarentur. In hoc commentario, aſſeruit totam Galeni de Oſsibus, & omnium aliarum partium quibuſuis in libris doctrinam, ſolorum eſſe hominum, non uerò ſimiarum, aliorumq; in quibuſdam partibus brutorum. Quum tamen deinceps Galenum a uocatis ipſi Veſalij calumnijs purgare ſtuduit, ac illarum depulſionem magna, ſed fruſtrata, multorum expectatione edidit, paulo iam exercitatior redditus, inquit Galeni quidem librum de Oſsibus, & libros de Adminiſtrandis diſſectionibus, de ſimijs, & non hominibus perſcriptos eſſe, ſed libros de Vſu partium, duntaxat hominum, non uero etiam ſimiarum conſtructionem perſequi. Inſuper in ſuo illo extremo ſenio diſſectiones diligentius ſummo cum mærore maximisq; animi conturbationibus aggreſſus, & à ſuiſmet diſcipulis, qui ipſius iacula pulcherrimè repulerunt edoctus, Introductionẽ ad anatomen moriturus reliquit, qua iam multa quæ Veſalius in Galeno deſiderauit, paſsim etiam contra Galeni ſententiam, ſed ad ueræ hiſtoriæ fidem accommoda, inſeruit; præfationemq; illi libro maximam præpoſuit, qua admodum ridiculè omnibus oſtendere ſtuduit, Galeni temporibus aliam hominum, quàm noſtris fuiſſe fabricam, ideoq; haud mirandum ſi a noſtrarum partium deſcriptione, Galenus ſubinde declinauerit. In hunc igitur modum Syluius ipſe oſtendit, quid ueritas in iratiſsimo, & excruciante ſe animo, ualuerit. Et quanquam is in nullo Galenum purgare ſtuduit, quod idem tu modo poſt tot annos, non inculcas, & quanquam ſimilas ipſius ſcripta, quæ nunc lubens recenſeo, a te non lecta, Syluij ſanè tanti nominis uiri inuita & tandem extorta confeſsio, tibi argumento eſſe deberet, quàm immerito fruſtraq; a Galeno nihil non optime ſcriptum, commonſtrare adniteris. Neque ſat tibi eſt, tete ipſum undique prodere, quinimmo inuidiæ quodam incẽdio flagrans, multos inſuper nominas, quos quum in eadem qua tu ſententia eſſe arbitraris, ſecus ac ſunt, ipſos artis ignorantiſsimos eſſe proponis. Exiſtimasne obſecro, illorum qui modò in Italia medicinam profitentur, quenquam tecum tam eſſe imperitum, ut non nouerit multum intereſſe, num quis de lato loquitur muſculo, qui ex carnea membrana conſtitutus, colli cutem & buccas labraq; mouet, & quatuor ueluti lateribus efformatur, an de ſuperiori eius muſculi parte, quam mona- *In labri buccas et labra mouentibus.*

chorum cucullis aſsimilatum,nunc ſecundum ſcapulam mouentium numeramus. Hic namque ubi de aurium motu ſermonem inſtituis, tam te ſtupidum eſſe commõſtras, ut quia ſuperiorem illam dicti iam ſcapulæ muſculi partem aliquo pacto ad trapezion conferimus,illiq; ueluti quatuor latera aſcribimus, ipſam illum latum arbitreris eſſe muſculum,qui in buccas & labra mouẽtium claſſe,primus nobis habetur. Atque iſte eſt muſculus, cuius quartum ſuperiusue latus ab occipitio ſecundum aurem in faciẽ pertinere Veſalius ſcribit, cuiusq; ſedes ad auris radicem obuia, modò ampliori,modò minori regione carneas delineationes fibrasq; aſſumit: prout nimirum aliqui hominum eam cutis ſedem impenſius manifeſtiusq; quàm alij mouent. Latus enim iſte muſculus,omnibus illis qui in collo & demiſsiore faciei ſede ſpectantur,cutis motibus,potiſsimum præeſt. Et quũ horum cutis motuum,huiusq; muſculi ſermo alicubi inſtituitur, illius ſanè muſculi,quem ſcapulam agere dixi,tum nulli anatomicorũ fit mentio. Dato itaque cum illis, qui fortè tecum hallucinantur, poſt hac operam,ut utriuſque muſculi naturam diſcas, quo dein tibi conſtet,quam præter rationem, utrumque ueluti unum efformes,& quàm indecorum ſit, latum illum qui ex carnea conſtituitur membrana,& ſuperiori ſuo latere uerſus aures pertingit, hactenus tibi cum uniuerſa membranæ quæ cuti ſubeſt conformatione & hiſtoria, fuiſſe incognitum,teq; arbitratum fuiſſe de hoc Veſalium loqui,aut Galenum etiam agere,ubi ſcapulam mouentes deſcribuntur muſculi,in lati huius,qui cutem agit muſculi natura,tibi quoque eſt perdiſcendum, hunc ſimiæ altius ſecundum auris aſcendere,& in tota poſteriori colli regione longè ampliorem manifeſtioremq; & magis carnoſum quàm in hominibus cõparere: uti etiam maior cutis portio,inibi ſimiæ,quàm homini, motu pollet uoluntario. Mirum profectò,quod Galeni nomine, qui libro ſuo de Muſculorum ſectionibus,de Simijs titulum præfecit,gratia,Veſalium aurem mouentes muſculos, uis proferre, etiamſi is hominum qui aures ita ac ſimia, & minus multo ut canis,mouebat,nunquam ſecuerit. In quarto pari muſculorum, qui oſsi *υ* referenti a Veſalio aſcribuntur, niteris tertium inſuper quàm is adduxit Galeni locum adferre, quo illud par ſcapularum,non uero oſsis illius motibus uſibusq; attributum fuiſſe doceres,perinde ac ſi aliquot adlatis ab ipſo locis id oſtendiſſe non ſat erat. Verum interim non commonſtras,Galenum in undeci-

In muſculis oſsis υ referentis.

mo

mo de Partium uſu ex ueterum ſententia,id par iſti oſsi tanquam ſibi proprium, haud adſcripſiſſe. Vt ut ſit, Veſalij eſt ſententia, hoc pari os υ referens deorſum oblique ſic contineri,atque a tertio pari quod a proceſsibus acui aut galli calcari comparatis initium ducit, ſurſum obliquè ac ueluti ad latera retrahitur. Quòd uerò quartum par ſcapulis attollendis,non ſubſeruiat, ex officio quod os iſtud ſibi præſtari hic optat,& reliquorum muſculorum qui oſsi ſunt proprij magnitudine,proportioneq;, & quòd ſcapulæ alias maximis muſculis ſurſum ducũtur,quodq; hoc pari haud opus habent,ac denique ex neruí inſertione, Veſalius meritò, ac quoad ego iudicare poſſum,rectè conficit. Tu autem his muſculis magnum & inſignius quàm ijs qui aliàs ſcapulam ſurſum agunt,robur inde aſsignas,quòd (uti Veſalius primum docuit) in medio ductu carne deſtituuntur, & ueluti teretis tendinis imaginem referunt : quaſi ideo in trahendo muſculo eſſet fortior: & non ex carnis mole, ſed tendinis longitudine, muſculorum uis potiſsimum penderet: & perinde ac ſi carnis defectus ille, nõ ob renixum ad muſculum qui a iugulo ad mamillarem proceſſum fertur potius,quàm ut potentia muſculo accreſceret,liquidò accidiſſet. Addis ligamenta oſsi υ referenti data,quibus ita continetur,ut muſculis illis haud indigeat, uerum non animaduertis, te nullum oſsi ligamentum,ut neque recta deorſum,ſic neque ad decliues in latera ſedes,porrigere, & ratione ex ligamẽtis ducta, os hoc,ut ſecundum par, ſic & quartum imprimis requirere. Culpas Veſalium, quòd oſsis huius ligamenta noluerit enarrare, at male obſeruas illum in huius oſsis hiſtoria docuiſſe inferiora oſſis latera proceſsibus primæ laryngis cartilaginis alligati, & ſuperiora oſsis latera, aut longis & teretibus oſsiculis, aut teretibus cartilagineq; participantibus ligamentis, ad proceſſus acubus cõ paratos, pertinere ac necti. Neque alij (etiamſi tu ſecus uideris colligere) quàm quos ex muſculis ducere licet, oſsis huius per ligamenta ad alias partes occurrunt connexus, ſiue linguam, ſiue laryngis operculum,ſiue ſtomachum denique reſpicias. Si ſeptimi neruorum cerebri paris ſeriem in Veſalio, quum & ad muſculos oſsis υ referẽtis illam ferri,obiter ſcribit, ſic ſubaudis, ut muſculis qui ab inferioribus corporis ſedibus in ipſum inſeruntur, quibusq; aliàs priuatim nerui aſcribuntur, illic quoque explicari exiſtimes,eſt ſanè,quòd peculiaribus potius deſcriptionibus reique ueritati, quam uniuerſali mentem adhibeas. Quàm præter

rationem

In quibuſdā laryngis muſculis. rationem contendas octo laryngis communes muſculos à Galeno in libris de Vſu partium ut enumeratos, ſic quoque deſcriptos eſſe, ipſius de Muſculorum ſectione liber, argumento eſt. Is namque tantum ſex enumerat & totidem quoque explicat muſculos; facileq; docet non Octo, ſed Sex illis in libris legendum eſſe. Quòd uerò Galenum illos muſculos, qui multis animalibus, potiſsimum uerò ruminantibus, ab oſſe υ referēte, in laryngis operculum implantantur, pro ſeptimo & octauo habuiſſe contendis, primum malè ignoras ſimias his muſculis deſtitutas, Galenumq; communes muſculos appellaſſe, qui primæ laryngis cartilagini alijsq; quibuſdam ſedibus ſimul ſunt commiſsi. Dein primam ſex muſculorum coniugationem, in ſuperiorem anterioremq; primæ cartilaginis partem inſeri Galenus ſcribit, neque hæc ullo pacto (quantumuis etiam multiplicem illam fingeres) poteſt eſſe eiuſmodi, ut portio ipſius ad laryngis operculum referri queat. Præterquam quòd laryngis apertionem, cuius Galenus meminit, perperam ad operculi eleuationem, & non tantum ad lingulæ rimæue laryngis ampliationem, retrudis. Quum deinceps ais Galenum duabus muſculorum coniugationibus docere laryngem operiri, hincq; inſinuas, ſua communium muſculorum prima coniugatione, quatuor commemorari muſculos, ut horum myſteriorum es inſcientiſsimus, ita liquido commonſtras, te inter communes & proprios laryngis muſculos nihil interdiſtinguere, & una ignorare, illic Galenum de quatuor loqui muſculis, tertiam cartilaginem ſecundæ uertentibus, & illius ſententia, laryngis rimulam lingulamue diducentibus. *In brachiū mouētibus.* Porrò quid mirum eſt, te in his tam exiguis muſculis neque rem ipſam, neque Galeni mentem cognoſcere, quū in anatome adeò cæcutias ignarusq; ſis, ut magnorum brachium mouentium muſculorum hiſtoria te uſque adeo lateat, ut tres a Galeno diſtinctos numeris omnibus muſculos, Galeniq; illorum diuerſas deſcriptiones, ſimul ac in unicum ueluti muſculum, turpiſsime confundas? Diſcito itaque Galenum in quinto de Adminiſtrandis ſectionibus unum recenſere muſculum, qui a ſpuriis coſtis ac ſub mamilla exortus, ad humeri articulum fertur, cuiusq; mentio apud Veſalium eſt, mox poſt primi ipſius brachium mouentis muſculi deſcriptionem. Dein Galenus maximum deſcribit muſculum, quem, ob fibrarū interſectionem, & exortus amplitudinem, duorum ueluti muſculorum uice habet, & cuius inferiore parte ait anteriorem cauita-

tis axillæ ſedem ſic conſtitui, uti poſterior eius cauitatis ſedes ab illo efformetur muſculo, qui brachium ad dorſum detrahit, & in Veſalij ſerie, quartus occurrit: quemadmodum ſcilicet ſecundus ille Galeni muſculus, primo in loco, Veſalio deſcribitur. Carneas ſedes iſtas ad axillæ cauitatem obuias, Galenus in his qui exercitantur, & admodum muſculoſi ſunt, pulchrè cōparere & conſpici, uerè tradidit; uti etiam in omnibus hominibus promptè citra diſſectionem, uiſu & tactu deprehenduntur, axillæq; cauitatem efformant. Iam Galenus latum & tenuem illum deſcribit muſculum, quem a cæteris ignoratum aſſerēs anatomicis, ex carneis fibris conſtare uidemus, per uocatam nobis carneam membranam digeſtis. Huius muſculi, quem ſimijs & canibus, non uerò homini poſsimus aſcribere, Veſalius meminit, mox poſt quarti brachium mouentis muſculi hiſtoriam. Quando itaque hæc di diceris, expendito, quàm turpiter unum eundemq; muſculum a mammis ſurſum ad humeri articulum ferri, & hunc a Galeno primum fuiſſe inuentum, & in his qui exercitantur eſſe conſpicuum, ſcribis. Vbi nāque ſic pueriliter eris inſtructus, indubiè animaduertes, quid ego cum alijs omnibus qui ſectiones modo aggrediuntur, ſentire debeam, quum ſtudioſos tibi adeſſe cupis, ut quę in ſimijs, non uerò hominibus, ſunt obuia, illis in hominum ſectione commonſtres. Interea uerò noris, neque me, neque eorū quos noui neminem, in homine illum muſculum unquam reperiſſe, qui a Galeno primus deſcribitur, ac a mammis ſurſum ad humeri articulum incedit, & in caudatis etiā ſimijs magis, quàm nonnullis cauda carentibus, eſt conſpicuus. Vti etiam is in homine, ſecus quàm in omnibus fere quadrupedibus, non reperitur, quem ex carnea membrana ſimijs conſtitui formariq; nouimus. Profectò, in naturalem hiſtoriam, grauiſsimè offendis, quum deſcriptas a Veſalio (cui in tuis ſordibus, turpiq; tenuitate, ſerui nomē, etſi is nullius noſtræ ætatis medici fortunis inuidere debeat, obijcis) inter hominem & ſimias differentias, non admittis, multaq; ſimijs peculiaria, homini etiā attributa, male ſimulas: & quū quæ ſenſui nobis ſunt manifeſtiſsima, ſecus ac ſe habent, Galeni deſcriptionum gratia, comperiri citra rerum examen, tibi perſuades. Si namque in illis te exercitaſſes, muſculi ſcapulam ad anteriora pectusq; mouentis ortum & inſertionem haud ignorares. *In ſcapulā ducente ad pectus.* Is enim homini a coſtis priusquam in cartilaginē finiunt, eo quo Veſalius ſcribit initio exoritur, & ad humeri articulum contendens,

dens, inibi anguſtus redditur, in latumq; tendinem ceſſans, ſcapulæ proceſſui, quem ancoræ comparamus, neutiquam uerò in articuli illius ligamenta, inſeritur. Quæ quum ita ſe habeant, muſculus iſte in brachium mouentium claſſe neutiquam eſt reponendus, uerùm totus ſcapulæ meritò tribuitur. Et quanquam muſculi huius ex pectore uerſus humeri articulum progreſſum, & tendinis productionem, Veſalius diffinit, non ideo tamen ſubiicuit, tendinem non in articuli ligamenta homini, ſed in dictum nuper proceſſum duntaxat, implantari: præterquam quòd facilè oſtendit, muſculum hunc etiamſi brachium moueret, neutiquam ipſum illi quem Galenus indicat brachij motui, poſſe prodeſſe. Si Galenus alicui brachium agentium muſculo (uti forſitan feciſſe uidetur, in muſculo qui brachium deorſum uellens, externã axillæ cauitatis ſedem conſtituit) motum aliquem quo ſcapula etiam ducatur tribuit, id ſanè illum non minus immeritò egiſſe Veſalius docet, quàm quum ipſius primum ſcapulam mouentium muſculum, brachij motibus, Galenus male præfecit. Quod autem Galenus iſtum de quo nobis ſermo eſt, muſculum, in libro de Vſu Partium etiam ſcapulam aliquo pacto agere inſinuauerit, neutiquam Veſalius, etſi ſecus iudicas, inficiatur. Si aliquando muſculorum illam congeriem uidiſſes, quibus ſecundum uocatũ nobis caput mouentium muſculorum par, in homine conſtituitur, & id cum ſimiæ fabrica contuliſſes, neutiquam ſanè ex adducto abs te hic Galeni loco, hominis muſculos, non uerò ſimiarũ deſcriptos ipſi fuiſſe, contenderes. Quid enim ſimile eſt, quibuſdam muſculorum in ſimia inſcriptionibus, quæ ueluti tres utrinque muſculos conſtituerunt, cum tam multis tendinum, & uentrium muſculorum in homine imaginibus, uarioq; horũ hic quidem concurſu, illic aut ſeparatione? præterquam quòd huic congeriei ſubſunt adhuc in homine carneæ illæ moles, quæ toto ſimiarum ſecundo pari in inſcriptionibus reliquaq; ipſorum imagine, correſpondent. Adeo, ut neutiquam uel ideo mihi perſuadere queam, Galenum iſtam muſculorum congeriẽ uidiſſe, quòd multas paginas in ipſorum explicatione, in libris de Partium uſu, uti neque in libris de Adminiſtrandis ſectionibus (ut meritò feciſſet) non abſumpſerit. Simulatq; Veſalius, muſculorum abdominis abſoluiſſet hiſtoriam, ſubiecit illos deſcriptum inibi ſitum, nunquam uariare: Galeniq; locorũ in quibus non undique eadem ſerie illi enumerantur, lectorem monuit, ne ex illis forte

In ſecundo caput mouẽtium pari.

In abdominis muſculis

innaturalem

innaturalem quendam muſculorum ſitum,ſibi confingeret. Horum locorum tu duos,in quibus nimirum te ingenioſum fore ſperas, aſſumis, & inficiaris meliorem in libris Methodi medendi ſeriem, quàm in libris de Locis affectis, a Galeno obſeruatam. In hac diſceptatione,parum animaduertis, rectos abdominis muſculos ſecundum totam abdominis longitudinem obliquis muſculis tegi,ac proinde, obliquos ante rectos (quemadmodum in libris Methodi euenit)non uerò rectos poſt obliquos(ut in libris de Locis affectis fieri conſtat) eſſe recenſendos. At tu in leuibus paruiq; momenti rebus tantum te occupans,maximas quasq; (ut ſcilicet tui ingenij captus eſt) hic undique tranſilis. Atque ita plurima in reſpirationi ſubſeruientibus muſculis præteriens, Galenum ſibi non diſſentire contendis, quum alibi interioribus quidem muſculis intercoſtalibus thoracem dilatari, exterioribus autem arctari ac comprimi, alibi uerò his thoracem dilatari,& illis colligi docuerit. Quod quum agis,parum animaduertis,quàm facile Veſalio fuiſſet, eandem lectionem undique in Galeni libris inſtituere, & Ex in In, aut ediuerſo, tranſponere, modò is rationem inuenire potuiſſet, qua uel exteriores, uel interiores muſculos intercoſtales,in quocũque tandem coſtarum oſsium aut cartilaginum interuallo, coſtas a ſe inuicem abducere dilatareue,opportune aſſereret. Adeò, ut hic tuis ridiculis non opus erat interpretationibus,& falſo quod aſsignas muſculorum officio, hominumq; tui ſimilium commendatione, ſed primum ratio tibi erat hic in medium ducenda, quæ intercoſtalium muſculorum aliquem,dilatando thoraci accommodum eſſe oſtenderet. Dein tibi quoque erat cognoſcendum, qui in cartilaginum uerarum coſtarum interuallis,ſimplices ferè intercoſtales muſculos tantum reperiri,nunc audemus affirmare. Nemo, poſteaquam a Veſalio monitus eſt, ſtomachum duodecimæ thoracis uertebræ cum magna arteria incumbere in illaq; ſepti tranſuerſi rima conſiſtere uidit, in qua arteria illa & uertebrarum hic corpora continentur,& qua ſtomachum ferri,Galenus prodidit. Verùm peculiare in ſiniſtra ſepti ſede foramen omnes inueniunt,ſtomacho ad uentriculum contendenti præparatum, & altius quàm duodecima thoracis uertebra repoſitum. Dein Veſalius, non dũtaxat ſtomachi anfractum,qui a duodecima uertebra ſurſum ad uentriculi os produceretur inutilem arduumq; fore arbitratur, uerum nec illũ quoque exiſtere, ſatis uerè oſtendit. Et quanquam magnus, ut

In intercoſtalibus muſculis.

In ſepti tranſuerſi foraminibus.

tu etiam cenſes, gyrorum anfractuumue, qui in inteſtinis ſpectā tur, ſit ob ſucci diſtributionem uſus, gyrus tamen nuper dictus ſtomacho fuiſſet ideo inutilis, quòd breuiſsima quoad fieri potuit ex ore in uentriculum uia, rerum opifex utitur, quodq́; uentriculum quàm licuit proximè, ori ſubiecit. Præterea, ſi ob dorſi uertebrarum, muſculorumq́; dorſalium craſsitiem & abdominis interim tenuitatem, non magis expediret remedia uentriculi orificio accommoda, abdominis elatiſsimæ ſedi, pectorisq́; infimæ regioni, quàm dorſo adhibere, diuerſa ſanè foraminum Galeni & Veſalij ratio, & illud quod ſeptum forte adferret interſtitium, nõ obſiſterent, cur minus apte uentriculo, ex dorſo, quàm ex anteriori regione, ſic mederemur, ac ſtomacho idcirco ex dorſi ſedibus ſuccurrere cogimur, quòd uertebris ueluti proximè inſternitur, & ex anteriori ſede, tot oppoſita habet organa, oſſeumq́; pectoris contextum. Quæ non negligens, in adducto abs te Galeni in decimo tertio Methodi medendi loco, græcam magis, quàm latinam Lynacri lectionem amplector: & ubi is habet, *Verùm in gula quæ propriè ſtomachus uocatur, cataplaſmata ſuper ſpinam dorſi imponimus, non autem ad pectus. Idem facimus & quum os uentriculi phlegmone urgetur*, lego, *Verùm in ſtomacho cataplaſmata ſuper ſpinam dorſi imponimus, non anteriori parte, quemadmodum quum os uentriculi phlegmone urgetur*. Cuicunque tamen tu interim regioni auxilia uis adhiberi, non debes tamen Galeni aut Hippocratis nomine, contra naturalem hiſtoriam, Veſaliumq́; contendere, arteriam dorſiq́; uertebrarum corpora, illo foramine, quod ſtomachum tranſmittit, in ſepto complecti. Poſtquam Veſalius muſculos ſuperiorem dorſi ſedem (in qua collum referimus) mouentes deſcripſiſſet, & dein diſcrimen quod inter ſimiam & hominem in internis lumborum carnibus ſeu uocatis Galeno pſois occurrit, unà cum nono & decimo dorſum agentibus muſculis pertractaſſet, illi adhuc tria muſculorum paria in dorſi externa regione obuia, ſupererant enarranda: quorum primũ duntaxat, Galeno inquit fuiſſe cognitum, addens & id parum apte ab ipſo fuiſſe deſcriptum. Tu interim ut Galenum duorum quoque aliorum poſteriorum pariũ, hoc eſt decimi tertii, & decimi quarti, ac dein decimi quinti & decimi ſexti dorſum agentium muſculorum, notitiam habuiſſe oſtendas, illa huc adfers loca, quibus undecimum & duodecimum muſculos Galenum nõ latuiſſe, Veſalius auguratur potius, quàm certo cognoſcit. Quanquam enim

In dorſum mouẽtibus.

undecimus

undecimus muſculus a capite (ut primus tuus habet locus) aut a ſecunda colli uertebra (ut poſterior docet) in os ſacrum uſque non pertingit, ſed ab extremo oſsis ſacri, tantum ad primam uſque thoracis uertebram fertur, & quanquam Galenus elegãtem illam ipſius tendinum quæ palmarum ramis aſsimilantur ſeriẽ, ipſi non tribuit, neruea mq; naturam qua decimotertio muſculo inſternitur, non explicat, & ſeptimum dorſum mouentium illi fere adnumerat, Veſalius tamen Galenum ita ſubaudit, ac ſi Vndecimum illum dictis locis deſcripſiſſet. Sed quum huic undecimo, neque in longitudine, neque in forma, neque in fibrarũ ductu, neque ſubſtantia, neque officio, cum decimotertio, & cum decimoquinto nihil ſit commune, meritiſsimoq; ab illis ueniat dictis rationibus diſtinguendus, tu artis, quod Veſalius illi hic addidit incrementum, debebas amplecti, & neutiquam ſtudioſorũ animos ab ipſius in perſcrutãdis deinceps naturæ operibus imitatione (ac ſi Galenus iam omnia abſoluiſſet) craſſa hac tua inſcitia, diſtrahere. Cuius etiam egregium ſpecimen profero, in illarũ cutis differentiarum aſsignatione, quas ideo ex tot non intellectis abs te Galeni locis turpiter confingis, ut tendinem in manu dilateſcentem internæ ſuperficiei cutis proximẽ, & citra medium aliquod connatum, ex tua illa quam Galeno aſcribis ſententia, oſtendas. Veram namque cutem uocatæ nobis cuticulæ loco, in manu habes, & adipoſam illam & duriuſculam ſubſtantiam, quã inter cutem ac tendinem bona inſigniq; craſsitie occurrere, Veſalius tradidit, cutis ueræ, & quæ ſola à ſubditis ſibi partibus difficulter ſeparari poteſt, uice recenſes. Profectò, hic male ignoras internam manus ſedem, non magis quàm externam, ac omnẽ corporis ſuperficiem, cuticula deſtitui, & huic cuticulæ talem cutem qualis in toto corpore uiſitur, ſubeſſe: etiamſi duritie & mollitie pro manuum harumue munium officiorumue ratione uariet, exquiſitumq; illud, quod uulgo diximus, ad pondus temperamẽtum, aliquando præ ſe ferat. Dein te latet, magnum illud diſcrimen, quod inter diſſecandum in ſeparatione ſeu liberatione cutis ueræ craſſæue aut corij à ſubdita ſibi per uniuerſum fere corpus membrana illa, quæ non immerito carnoſa dicitur, ab illa ſeparatione ſtatuimus, qua membranam hanc cum cute, aut ablata iam prius cute ſolam, à corpore auferimus liberamusue. adeò ut ex ſeparationis modo, cutis differentiam, aut aliam prorſus ſubſtantiam naturamq; hic male inſtituas. Vt itaque cutis à membra-

In tendine in uola manus dilateſcente.

na illa & adipe, (quum is ſcilicet inter membranam & cutem, uti in homine accidit, reperitur) longo labore in toto corpore auferτur, ſic quoque in manus uola, cutis à ſubdito illi duriuſculo adipe, non leui opera diuellitur. Atque hinc liquet, adipem illum ueluti peculiarem, non magis appellatione cutis donari poſſe, quã hominis reliquum adipem, qui inter cutem membranamq; illam eſt obuius, & uenis neruiſq; adnaſcitur, qui inter membranam & cutem repunt: membranæq; ad cutem nexus pertinaciam augent & conficiunt. Vt uerò exquiſitioris tactus gratia, neruorum plures ſurculi illũ manus duriuſculum adipem perreptant, ita quoq; non mirum, ſi paulo ualidius is cuti, quàm reliquus adeps, & dicta iam ſæpius membrana per alias quàm corporis ſedes, connectatur. Immo quum hæc ruminabis, & forte manus operi adhibebis, obſeruandum ſanè eſt, qui adeps iſte duriuſculus, à lato tendine, aut lata in pede ligamenti ſubſtantia, ſic propemodum auellitur, ac adipem cum dicta membrana per reliquum corpus, paucis adhibitis nimirum ſectionibus, promptè diſtrahimus. Quum itaque tendinis à cute aut corio (cui neruorum plurium occaſione ſenſus tactus uberior in manu, quàm alibi, obuenit) inſignis notatuq; digna ſit diſtantia, quumq; conſtet tendines uicinorũ neruorum beneficio potius, quàm Galeni tendinum compoſitionis occaſione, ſenſu donari, facilè eſt colligere, quàm uanum ſit tendinem hunc exactioris ſenſus gratia, ſub cute lateſcere, aut huius tẽdinis beneficio, manus cutem eſſe minus reliqua corporis cute uerſatilem, & (ne hic multa ſimul cõgeram, & aliàs à Veſalio ubertim tradita complectar) duram & depilem. Quum itaq; hic de præcipuo tactus organo diſputationem inſtituis, tẽdini neutiquã tribuito, quod neruis uenit aſcribendum: & corio cutiue ſenſum non adimito, etiam ſi per duriuſculum adipem neruulorum non leuis intertexatur congeries, cutis potiſsimum gratia à rerum opifice producta. Dein ſi medium aliquod hic ad ſenſum requiris (præterquam quòd nudato neruo, nullum nobis ſubinde obuerſetur, quando acribus medicamentis tot rigorum & conuulſionum quandoq; ſumus autores) non deeſt hic cuticula, quam nos in interna manus ſede & planta, ut & in uniuerſo corpore cognoſcimus, & illam hic corium cutemue optimo ſenſu præditam exiſtere haud cenſemus. In muſculorum digitos mouentium deſcriptione, aperta Veſalij eſt ſententia, Galenum quum libros de Partium Vſu ſcriberet, illos omnino haud cognouiſſe muſculos,

In digitos mouentibus.

qui

qui in manu ac pede repoſiti, prima digitorũ flectunt oſſa: ipſum que tunc ſcripſiſſe, tendines tertia digitorum oſſa flectentes ad prima oſſa ampliari dilatariue, ac illis inſeri, itaq; prima & tertia ſimul oſſa flectere. His addidit Veſalius, Galenum quum ſecundò libros de Adminiſtrandis ſectionibus ſcriberet, muſculos, qui in manu & pede collocati, prima digitorum oſſa flectunt, perſpectos habuiſſe, animaduertiſſeq; tendinem quo tertium os flectitur, ad primum os neque ampliari, neque inſeri, & nihilominus tamen illo primum os flecti adhuc arbitratum eſſe, non quidem inſertionis beneficio, ſed tranſuerſi tendinem ambientis ligamenti occaſione. Dein ſubiecit, Galenum hac ſibi conſtante ſententia, tria de tranſuerſo ligamento uerba, in libro de Vſu partium, poſtmodum interieciſſe, quibus ſe uniuerſam quandam paginam ſic reſtituere exiſtimabat, ut ipſius in libris de Adminiſtrandis ſectionibus ſententiæ, illa prorſus nobis uideretur eſſe conformis. Coniecturæ huius rationem, Veſalius inde (etſi & alia quædam huius generis obuerſentur) potiſsimum ſumit, quòd Galenus inibi ubi tranſuerſi ligamenti interiecta eſt mentio, id plenè nõ expunxit obliterauitue, quod de tendinis ad primum os dilatatione & inſertione, prius ſcripſerat. Et quanquam inibi inſertionis modus uidetur forte ablatus, is tamen illic adhuc plenè eſt a Galeno aſſeruatus, ubi inſertiones applantationesq; tendinum in uniuerſum enumerat, qui digitorum oſsibus ex illa quæ tum ipſi fuerat ſententia, obtigerunt: in quorum ſanè claſſe, tendinis tertium os flectentis adhuc commemoratur ad primum articulum falſa inſertio & applantatio. Quæ quum ſint, promptè colligis, quã præter rationem adniteris oſtendere, in libris de Vſu partium Galenum de tranſuerſo ligamento perinde, ac in libris de Adminiſtrãdis diſſectionibus egiſſe, idq; Veſalium immeritò inficiari. Quinimmo dictarum nunc inſertionum numerus, quem Galenus non correxit, argumento eſt, illum quum tendinem os tertium flectentem, ad primum os dilatari ſcripſit, inſertioni opportunam tendinis ampliationem inſinuaſſe. Vti etiam paulo poſt, Galenus inibi ſubiicit, tendinem ſecundum os flectentem illic dilatari, ubi is amplior redditur, & teretis tendinis formam perdens, ſecundo oſsi inſeritur. Idem etiam ſentit, quum tendines quibus digiti extenduntur, non teretes, ſed dilatatos oſsibus quæ ab illis mouentur inſeri adnaſciq; paſsim docuit. Adde Galenum dilatationis uoce, diſcrimen inter tendinem tertium os flectentem, & illum qui

qui ſecundum flectit, ſupra primum os (ubi unus alteri ſubiici-tur) conſtituiſſe, quum hunc teretem inibi manere, illum uerò (ſecus tamen quàm accidit) dilatari indicet. Si uerò Galenus, uti tu interpretaris, per dilatari, longius progredi, non autem ſecundum latera ampliari teretemq; & craſſam figuram amittere, intellexiſſet, illo ſuo uerbo diſcrimineq; haud opus erat, quum uterque tendo longius, quàm primi oſsis habetur initium, prorepat. Quòd uerò Veſalius non iniuria exiſtimet, primum digitorum os (cui aliàs proprii ſui non deſunt muſculi flexores) tranſuerſi ligamenti beneficio, a tendine tertiū os flectente haud agi, inde conſtat, quòd nūquam tertia oſſa poſſemus flectere, niſi mox manus brachiale ue, & prima oſſa, ne dicā ſecūda, ſimul flecterentur. Dein quū flexio, quā tranſuerſi ligamēti interuentu obiremus, ideo ſuccederet, quòd tendo contra ligamentum protruditur impetumque & tenſionem infert, primum ſanè os à tendine ſecūdum os flectente, ocyus propemodum, quàm à tendine tertium os flectente moueretur. tantum abeſt, ut aliquo hic pacto, rectè Galeno aut in deſcriptionum inconſtantia, aut non ueri vſus aſsignatione, patrocineris, teq; anatomes neſcium non planè oſtendas. Et quanquam id undique nimium mihi commonſtres, fieri tamen haud poterit, quin tibi ipſi idem quoque conſtet, ſimulatque muſculorum in manu occurrentium ſeriem obiter, ut puerum te docuero, & qui illam aſſequaris, dein oſtendero. Offerunt itaque ſeſe in manu, quatuor longi & graciles muſculi, qui tendinibus tertia quatuor digitorum oſſa flectentibus exporrecti, illos digitos ad pollicem, aut uerſus internum latus ducunt: unus qui pollicem indici admouet: unus qui hunc maximè ab indice abducit: unus qui paruum digitum ab anulari in latus potenter ſe mouet: decem qui prima quinque digitorum oſſa flectūt, binis ſcilicet ad ſingulos digitos relatis: tres quibus ſecundum pollicis os flectendi munus aſſcribimus. Tres hos poſtremos, Veſalius ſcripſit Galeno in libris de Vſu Partium, non ſolū haud fuiſſe incognitos, uerùm rationes ipſum in tendinis tertium pollicis os flectentis deductu illic adieciſſe innuit, quibus imperitior quis perſuaſus ab illorum muſculorum inquiſitione abſtineret. Dein uериſimile etiam eſſe coniecit, Galenum quum ſecundo Adminiſtrationes anatomicas ſcriberet, & quum in ſecundo de Partium uſu lineam vnam de muſculis primos digitorum articulos flectentibus, reliquæ inibi ſuæ ſententiæ non accommodam,

interiice-

interijceret, illos quoque non pernouiſſe. Quia autem Arabes, Auicenna nimirum, muſculos quibus digiti flectuntur vndecim (non uerò decem duntaxat, uti Galenus in dictis iam libris) enumerauerunt, Veſalius ipſis dictos iam muſculos fuiſſe preſpectos, auguratus eſt. At quum illi perinde ac Oribaſius, muſculos enumerant potius, quàm deſcribunt, metuit ne undecim pro decem ex Galeno in libris de Adminiſtrandis ſectionibus trãſcripſiſſent. In hunc ſanè modum Veſalius cum uera ſua humani corporis deſcriptione, uiam nobis ſtatuit, ut Galeni de Muſculorum ſectione librum (quo is ſemper caruit, & Arabes illo notius, quàm cæteris libris hic uſos fuiſſe ignorauit) ſic aſſequimur, ut quodammodo conijcere poſsimus, Galenum in muſculis qui in manu obuij, digitorum flexioni famulantur, pollicẽ a reliquis digitis in hoc diuerſum ponere, quòd quum illis ſingulis duo acciderint muſculi, quibus primum illorũ os flectitur, pollici tres obuenerint. Quorum primus, illis muſculis quibus cęteri digiti donantur minor, iuxta ſecundum pollicis articulum inſeritur, etſi hunc minus manifeſto quàm primum flectat. alij autem duo pollicis muſculi, ſecundi ipſius articuli flexionis ſunt autores. Id tamen hic in Galeno (qui ſimias minori pollice, quàm ullo alio digito conſpicuas ſecabat) hoc adhuc Veſalius merito deſideraret, quòd in homine duo nobis ut minimum occurrunt muſculi, quibus primum pollicis os flectitur, & qui ſecundum os flectũt, admodum manifeſtè ternario numero comprehenduntur. Verùm quum tu Galenum, nihil in corporis humani fabrica prætermiſiſſe, neque quicquam ſibi non conſtans contrariumue docuiſſe, hic affirmas, tam obiter in Galeno in libris de Vſu partium, & libris de Adminiſtrandis ſectionibus (ut nunc tua ſeriatim aggrediar) es uerſatus, ut ignores ipſum illis libris de nullo muſculo locutum, qui in manu poſitus, ſecundum pollicis articulum flectit, uti etiã nullum in his muſculis inter pollicem & reliquos digitos enarrauit diſcrimen: tantum abeſt, ut muſculos ſecundi pollicis articuli flexores, cum his qui re uera primum flectunt, inibi numeris commiſcuiſſet, aut ut pollicis, uel ſimiarum habent muſculi, uerè tradidiſſet. Dein ita hallucinaris, ut eoſdem putes eſſe muſculos, quatuor illos graciles, qui quatuor digitos pollici lateraliter adducunt, & octo illos qui primorum in illis digitis oſsiũ flexionem moliuntur. De his namque in adducto abs te Galeni in libris de Adminiſtrandis ſectionibus loco, ipſi ſermo eſt: in

loco autem librorum de Partium uſu, de illis gracilibus agit,qui bus cum flectentibus nihil eſt commune aut proprium. adeò ut te hic nihil iuuet, diuerſum muſculorum numerum alijs quibuſdam ſedibus, nonnunquam ab anatomicis fuiſſe non iniuria inſtitutum. Inſuper, in fine Capitis uigeſimi ſecundi, libri de Muſculorum ſectione, ubi Galenus poſteaquàm non ſatis rectè muſculis prima digitorum oſſa flectentibus, poſtbrachialis oſsium flexum quoque aſcripſit, pollicem flectentes muſculos, in pauciorem numerum, ſecus ac deberet, contrahit, & illis ſecus multò quàm res ſe offert, aſsimilat, qui prima quatuor digitorum oſſa flectunt, Galenus inquam illorum gracilium muſculorum nullã habet rationem, qui quatuor digitos pollici adducunt,quosq; tu hic rurſus a flectentibus non ſeparas, omnes quos hic depromis numeros,indiſcriminatim flexuum autoribus,turpiter aſcribens. Rurſus, in Galeni loco,quem ex ſecundo de Partium uſu exſcribis, nullus Galeno de pollicem flectentibus (quos & inibi ignorauit) eſt ſermo, ſed de illis ſolum, qui in manu collocati, lateralibus digitorum præſunt motibus. Præterea, ex libro de Muſculorum ſectione (uti iam antea propoſui) non niſi unum qui pollicis primum os flectat, ut ſummum, poſsimus extorquere: uti ex nullis alijs Galeni libris, quàm ex illo,ullum licet elicere muſculum,cui ſecundi oſsis flectendi munus aſsignaremus. Iam prius, ubi ſcilicet tu id exigebas, rationes protuli, ob quas Veſalius me ritiſsimo ſcripſerit, Galeni in libris de Vſu partium ſententiam fuiſſe, tendines tertios articulos quatuor digitorum flectentes, ad prima digitorum oſſa dilatari & inſeri, etiamſi Galenus inibi tria de tranſuerſis quibus tendines continentur ligamẽtis,uerba, poſt primam librorum deſcriptionem, interiecerit. Variam illam tendinum, quæ etiam citra ſectionem in nobis, ſecus fere quàm in ſimijs, ad radicem parui digiti & anularis in externa manus ſede,ut plurimum, eſt obuia permixtionem, & decimi ſeptimi a Veſalio deſcripti muſculi in tres tantum tendines iuxta extremum cubiti, diuiſionem, & decimi octaui muſculi ſeriem, & ſinuum ligamentorumq; quibus ad cubiti extremum uarij tendines continentur rationem, præter alia multa, quibus ſtudiò a Galeni ſententia Veſalius hic declinat, quæq; præcipue abs te fuerant examinanda, ad rerum inſpectionem (ut quoniam ſic ſe, ac Veſalius docet, habere liquidò nobis indies commõſtrat) opportunè remittis. Quum uerò rationibus ueritati obſtare adniteris,

qui neque Galeni, neque Veſalij ſententias, ſectione perpenderis, argumento es. Si namque omnium muſculorum, qui tribus mutuo ſuccedentibus initijs ab ulna exoriuntur, & tum radijb tum digitorum obliquis motibus præſunt, inceſſum, ac reliquorum radium mouentium, & multorum dorſum agentium, atque adeo omnium uniuerſi corporis muſculorum in ſitu, & fibrarum ductu, inſertioneq; cum articulationum formulis, naturam obſeruaſſes, non mirareris Veſalium decimi octaui muſculi munus a decimi noni officio diuerſum, ex uariantis horum muſculorum ſitus & ductus, atque adeo decimi octaui cum tendinibus decimi ſeptimi iuxta digitos permixtionis rationibus ſtatuere, ipſumq; Galeni hic ſententiæ ſe haud poſſe accommodare. Dein quum tu digitos a pollice abducere, & hos extendere, idem apud Galenum eſſe perperam contendis, parum abs te expenditur, qui quatuor digitos ſimul commiſſos, ſubinde extendimus, itaque cõmiſſos in extrema tenſione, quàm diu uiſum eſt, continemus, & inſuper, quum lubet, non mutata extenſione ſemouemus, uarieq; dirimendo, ex noſtro arbitratu pollici adducimus, & ab illo reducimus. Vt etiam digiti promptè iunguntur, quum in media inter extenſionem & flexionem figura aſſeruantur. Præterea, quum in flexione, digitos pollici perpetuò adduci proponis, præterquàm quòd id falsò, & contra Galeni mentem aſſeris, parum ſanè ipſius cauſam cognoſcis, qua ueluti ad brachialis uolæq; medium, & tendinum adeò digitos flectentium inibi colligationem, tanquã ad centrum digitos flecti docuit. Verum quum hæc leuis ſit, & a Galeno quum muſculos prima digitorum oſſa flectentes adhuc ignoraret, excogitata, eorum quoque hac tua philoſophia muſculorum munus neſcire te oſtendis, qui prima quatuor digitorũ oſſa flectentium, externum latus occupant, flexionisq; a pollice declinantis ſunt autores. Vt uerò motuum lateralium, quos in obliquum Galenus fieri paſsim docet, in digitis ratio te latet, ſic haud ſanè mirum, ſi ſummam tuam in diffiniendis manus ad cubitum motibus, inſcitiam nobis manifeſtas. Quum enim Galenũ in illis ſibi conſentientiã, & uera pariter docuiſſe, immeritò ſtudes commonſtrare, primũ te noſcere oportet, ouis animaliumq; huic ſimilium brachialis ad cubitum articulationem, ſic gynglymo mutuaq; aut cardinata ſuſceptione conſtructam eſſe, ut ſola flexione & extenſione, citra omnem motum lateralem agatur. Dein canis, etiamſi nullo radij in pronum ſupinumq; motu donetur,

In brachialis ad cubitum motib.

netur, dictam nihilominus articulationem, ſimplicibus magis quàm ouis ſuperficiebus habet contextam: itaq; hæc præter flexionem extenſionemq;, obſcurum inſigniter quendam ad latera motum profert. Simia uerò, ut hominis ridicula eſt imago,utq; natura ab extremis ad extrema, per media quædam pulchrè incedit, radium ab ulna ſic habet diremptum, ut is (quanquam interim non admodum euidenter) in pronum ſupinumq; ſimiæ moueatur,&dictam nuper brachialis ad cubitum articulationem ita ſimplici inarticulationi habet conformem,ut niſi ulnæ proceſſus quem columnæ aſsimilamus, ueluti rotundo læuiq; & cartilagine obcruſtato tubere in ſinum tertij brachialis oſsis ſubiret, aliquidq; hic adhuc gynglymo cardinatæue compoſitioni reſpondens efformaret, contextus ille totus ad inarticulationem eſſet reponendus, uti ſanè in homine accidit, cui proceſſus is in brachiale non inarticulatur, cuiusq; manus iam plenè in latera multo manifeſtius, quàm ſimiæ ducitur: quemadmodum etiam radius cum manu in ſupinum & pronum plenius multo homini, quàm ſimiæ agitur. Huic namque motus iſti, adhuc tantum offenduntur,quantum ab hominis conſtructione, hic uariat,quantumq; natura in illa adhuc luſit. Quando igitur, ut oſsium compoſitionis,ſic & motuum in his omnibus differentias didiceris, diligentiam impendito, ut intelligas homini, ut neque ulli prorſus alteri animali, magno profectò naturæ, quàm Veſalius explicuit, induſtria, manum nullo penitus pacto in ſua ad cubitum articulatione, in pronum & ſupinum agi, aut circumuerti, uerùm omnem eiuſmodi motum,ueluti ſecundario tantum, manui adeſſe, hancq; radij duntaxat beneficio,aut cum radio(quieſcente interim ad humerum ulna) in pronum ſupinumq; uerti. Quod ſi ſit,quorſum attinet cum Galeno in libris de Partium uſu confingere, motus illos per inarticulationem ulnæ in brachiale perfici, & non fateri,ſimiam tanto minus his motibus præditam,quo ipſi inarticulatio illa manifeſtior, quàm homini accidit? Non hic ſanè,tuis iniurioſis & ſcurra dignis increpationibus erat opus, at demonſtratione,qua manum illis motibus per ſe pollere, illosq; ſupra acutum ulnæ proceſſum fieri, ex urgente tum eleuatoq; ſcilicet longo brachialis ueluti capite, ex longo qui radio inſculpitur ſinu. Porrò, quum manus proprio motu ad cubitum,uti flexione & extenſione, ſic etiam in latera ducitur, quumq; iam antea uidimus, Galenum lateralem digitorum(qui nullo pacto circumuertuntur)

cumuertuntur) motum, ſub obliquo motu (qui recto quodammodo, quem in flexione & extenſione obimus, opponitur) ſic intelligere, ac falſos ſibi propoſitos femoris laterales motus, ad obliqua fieri tradit, uiſum ſane fuit Veſalio, per obliquũ manus motum, cuius in libro de Oſsibus, & alibi Galenus meminit, lateralẽ illum potius intelligere, quàm motum qui in pronum & ſupinũ conficitur, quo manum neutiquam moueri Veſalius oſtendit. Atque ut is hunc motum nullo pacto in rerum natura exiſtentem, neutiquàm ſupra acutum ulnæ proceſſum celebrari poſſe docuit ſic quoque rationes ſubiecit, quibus ille quo manus in externum latus ducitur, tanto magis ueluti ab obſtãte palo impeditur, quo acutus ille proceſſus brachiali altius inarticulatur, ſimiaque ouiũ & canum ſtructuræ propriùs, quàm homo accedit. Ac proinde, quum tu quoque has rationes quibus lateralis ille motus impeditur recipis, quumq́ue radij cum ulna articulationum occaſione, manus cum radio in pronum ſupinumq́ue, aut in tuum, ſi uoles, obliquum motum ducitur, quumq́ue riduculum eſſet brachiale ex radio eductum, aut ex illo dehiſcens luxatumve ſupra acutum ulnæ proceſſum, in pronum & ſupinum agi aut circumuerti, in propatulo iam eſt, quàm futiliter Galeno patrocineris, & qui ipſius dogmata hic veritati reddis conſona. Cæterùm ut manus ad cubitum inarticulatio, ita in longum tranſuerſim ducitur, ut nullo pacto manus ad cubitum circumuerti poſsit, utq; in præterita nunc diſceptatione quendam circũuerſionis motũ tibi falsò præfingebas, ſic ulnæ ad humerum talis eſt gynglymos, mutuaq; compoſitio, ut niſi rectiſsimè flecti extendiq; queat: utque tu etiam hic impoſsibilem quæ uel modicè in latus deuiet flexionem extenſionemq;, in his quæ modò aggrederis, contra rei naturam proponas. Non minus enim quàm bonum circinum extra rectam lineam flectere extendereq; haud poſsimus, ſic quoque cubitum nulla prorſus inclinatione flectimus, aut extendimus, minuſq; in latera uel modice agimus. Et ſi quæ in horũ motuum examine inclinationis imago nos decipit, id circini cruris quod ueluti quietũ in charta aut aſſere tenemus, cuiq; aliud crus uariè ad diuerſa unius lineæ procul a crure quieto diſtantis puncta adducimus, aut humeri in ſcapulæ ſinu circumactui, uenit aſſcribendum. Humeri namque aut ipſius capitis conuerſio, in cauſa eſt, ut cubitum in anteriori corporis ſede non ſecus, quàm in dorſo, recta tamen ſemper linea flectimus & extendimus. ſumma

Inmuſculis cubitum mouentibus.

hic

hic undique obuerſante nobis naturæ induſtria, quæ corporis robori cum motuum ſufficientia, pulchrè proſpexit. Vt autem concinna ulnæ ad humerum articulatio, tantum ſimplicem qui ipſi ſat erat, motum admittit, ita quoque radij ad humerum (qui molli cera aut caſeo non conſtituitur, ſeq; comprimi haud ſinit) compoſitio, nullam in extremum latus, fieri non cederet inclinationem. Et ſi forte cubitus introrſum uergeret, radius tunc contra omnē articuli naturam ab humero prorſus dehiſceret, neq; huic amplius eſſet cōtiguus. Adeò ſanè, ut Veſalius neq; magnā à Galeno in libris de Vſu partium, neque minorem in libris de Adminiſtrandis ſectionibus propoſitam in flexione, & extenſione cubiti, ad latus inclinationem, merito recipiat. Vt uerò Galenus non parem undique propoſuit inclinationem, ita quoque mira de muſculorum cubitum mouentium ortu, poſitione, inceſſu fibrarumq; intercuſsione, in libris de Partium uſu effinxit, quibus magnæ illius inclinationis autores commode conſtitueret. In libris uerò de Adminiſtrandis ſectionibus, muſculorum cubitum mouentium hiſtoriam ueriùs (quanquam interim ſimiarum fabricæ magis, quàm hominum conuenientem) perſecutus, dicti muſculorum inceſſus, & ſitus fibrarūq; interſectionis, merito haud meminit: quumq; inibi ſecus, quàm prius ſcripſerat, rem ſe habere cerneret, non tam liberalem cubito in latera flexionem & extenſionem, uti antea tribuit. etſi interim in libris de Partium vſu hanc quoque poſt primam illorum deſcriptionem correxiſſe uideatur. Qua interim occaſione, Veſalius in libris de Adminiſtrādis ſectionibus, exteriora pro interiora legerit, hincq; aliam (præter hactenus dictas) Galeni de cubitum flectentibus muſculis in illis libris, quàm in libris de Partium vſu ſententiam ſubaudiuerit, ignoro, ſiue ſcilicet alicuius exemplaris (uti nimirum tu hic antrorſum pro extrorſum, ſecundò ac tertiò ſcribis) uitio id acciderit, ſiue quòd animum hic ideo remiſsius intenderit, quòd neutrum flectentium muſculorum, aut ad exteriora, aut interiora cubitum extra rectam lineam nullo modo flectere, ſibi uerè & procul à Galeni ſententia, perſuaſerit. Quum uero tu fibrarum dictam prius incruciationem diuerſumq; muſculorum progreſſum, adhuc uelles mentibus hominum ingerere, parum animaduertis, illam (uti prius monui) in uera muſculorum ſimiæ deſcriptione, a Galeno iure eſſe omiſſam. Et quum tuorum quos effingis motuum opifices requiris, tam in flexione quàm extenſione

muſculos,

muſculos, noris illos perinde, ac nec motus ipſos a natura in homine, ut neque in ſimia alijſue quadrupedibus, haud procreatos eſſe. Quando interrogas, cur hæc non unico flectente & altero extendente tantum ſit uſa, modò recta tantum flexione & extenſione cubitum agi uoluit? malè profectò, tibiam mouentium muſculorum, & illorum qui calcis oſsi inſeruntur copiæ rationem (ut multos alios taceam muſculos) habes perſpectam: & ignarus ſanè es naturæ induſtriæ, qua extendentes cubitum muſculos ue luti in unum muſculum homini (cui etiam cubitus in poſteriora æquè ac quadrupedibus non educitur) congeſsit. Præterea neſcis, quàm paruus locus in humeri oſſe, iam ipſum mouentium muſculorum inſertione occupato, uacabat, ad unum duntaxat flectentem, qualis ſcilicet eſt poſterior, producendum. Te etiam latet, quanto natura artificio, tam longa, atque modò uidemus, anteriori flectentium muſculo initia conceſsit, anteaquàm carneus euaderet: & qui hæc poſteriori, utpote breui muſculo, nullum tendinem tribuit, quum interim anteriori ſatis ſanè longum tendinem adeſſe uoluérit. quæ omnia myſterijs ſunt plena, illumque fugere nequeunt, cui uera muſculi compoſitio eſt perſpecta. Cuius quàm adhuc ſis ignarus, inibi oſtendis, ubi non ex carnis carnoſarumue fibrarum copia & mole, ſed tendinis longitudine, muſculorum robur in præſentia (uti & aliàs ſæpius) ſic metitis, ac ſi muſculus ſuo tendine in manus uola dilateſcens, & tertius inter pedem mouentes a Veſalio deſcriptus, ob tendinũ ſuorum longitudinem, omnium corporis totius muſculorum eſſent ualidiſsimi, uniuerſisq; robore præſtarent. In hunc etiam modum, non conſideras, quàm breuis cani ſimilibusq; ipſi animalibus, ſit humerus, & quàm ſit homini multo quàm illis iuxta cubitum latior, adeoq; ad poſterioris flectentium cubitum muſculorum productionem aptior. Homini quoque, ſecus quàm cani, interior ſcapulæ accidit proceſſus, & illi in amplectendo, quã huic opus fuit maiori robore. Vti canis cum ipſi correſpondentibus brutis, ad inceſſum ſaltumq; opportuniorem, extendentiũ muſculorum magnitudine & numero hominem ſuperare debuit, nulla tamen ad cubitum, quàm rectiſsima flexione & extenſione (ut neque homo) præditus. Si Veſalius liquido oſtendit, ceruicis ueſicæ muſculum, tanto liberiorem urinæ exitum præbere, quanto magis ſe laxat, ſuamq; collectionem opusq; quibus meatum, ne quid intempeſtiuè per ipſum labatur, comprimit, nó labo- *In ueſica muſculo.*

rantium

rantium muſculorum modo remittit, qui uis quæſo, illum ſentire, muſculum hunc ideo ad accelerandam urinæ excretionem eſſe utilem, quia poſt excretionem ſeſe aliquando colligens, id propellit, quod caſu in meatus amplitudine eſſet reliquum? Ad eum namque tantum modum, muſculus excretioni illius reliqui urinę ẽ opportunus, quo totus urinę meatus ſua mollitie in ſe poſt red ditam urinam concidens, id emittit, quod in ipſo ſeruetur, ſi ſecus quàm plumbea æneaue tuba, in ſe non concideret, & per excreta diſtentus, denuo non coarctaretur, ſibiq́; qualis ante excretionem erat, ſimilis non euaderet? Quum autem quendam Galeni ex libro de Muſculorum motu locum profers, qui ueræ Veſalij ſententiæ eſt conformis, ac Galeni in libris de Vſu partium opinioni penitus repugnat, tu ſanè artem ornas Veſalijq́; promptitudinẽ non deſpicis, qua ipſum aliquando illorum meminiſſe lubuit, qui bus lector in Galeni libris potuiſſet offendi, & quibus iuſtum partium munus, a rerum imperitis forte uenerat impugnandum. Interim ego ſum tam leuiter in tua logica tritus, ut non minus aſſequi queam, qui circularis, ueſicæ muſculus ad uniuerſæ urinæ excretionem auxilietur, quàm cur quis non remittentes laxantesq; ſe prorſus, qui cubitum extendunt muſculis, ad illius flexionem conducere, meritò affirmaret. Diſpeream, ſi ex iſtis tuis nugis aliud poſſum colligere, quàm te ſtudio uoluiſſe omnibus innoteſcere, quã undique anatomes ſis imperitus: uti mox etiam liquet, ex his quæ modò de muſculis tibiam mouentibus pueriliter profers. Quum enim omnia quæ in horum deſcriptione Veſalius in Galeno deſiderat, ad rerum inſpectionem, cui indies nunc incumbimus, & quæ placita Veſalij confirmat, remittis, Galeni quædam haud magni momenti loca hic tantum inuicem ita confers intelligisq́;, ut ab illorum cognitione uidearis eſſe alienisſimus, Galenũq; potius calumnieris, quàm purges. Veſalius nãque tibiã mouentiũ ſecundi in opere de Aminiſtrandis ſectionibus, & quinti in opere de Vſu partium muſculi munus, quod Galenus ipſi in ambobus operibus tribuit, fideliter uereq; enarrat. Et quanquam tu, ad internum latus ducere, & elatius interiusq; attolere, idem eſſe arbitraris, & Galenum ſibi non pugnare uideris tibi oſtendere, Veſalius tamen diſcriminis hic nullius meminit, & rectæ duntaxat flexionis tibiæ, muſculum hunc autorem (uti ſanè eſt) ſtatuit. Atque ita, quum is Galeni de tibiam mouentium, in libris de Adminiſtrandis ſectionibus tertij, & ſexti in libris de Partium

In tibiam mouẽtibus.

tium uſu muſculi officio ſententias recenſet, ipſe profectò illas eſſe diſſonas, non quidem commemorat inſinuatue, ſed motuũ a Galeno huic muſculo aſcriptorum, illum muſculum opificem eſſe, optimo iure inficiatur. Immo aliqualis aſsignatorum a Galeno motuum affinitas, in cauſa eſt, ut merito Veſalius tertium hunc librorum de Adminiſtrandis ſectionibus muſculum, cenſeat ſextum in libris de Vſu partium occurrere. Quum uero tu tertium hunc muſculum, quintum in libris de Partium uſu eſſe ſtatuis, parum animaduertis, muſculum quinto loco a Galeno inibi deſcriptum, obliqui ad exteriora motus autorem ſtatui, huiusq; inſertionem ad externum tibiæ latus referri. Adeò, ut quintus iſte librorum de Partium uſu, ſextus in libris de Adminiſtrandis ſectionibus, & in Veſalij ſerie, habeatur. Et niſi Galenus, quinti exortũ ex coxẽdicis oſſe dixiſſet pendere, hic nulla obuerſaretur difficultas: quæ etiam in uniuerſum ceſſabit, ſi & Galeni deſcriptio ueritati hic (ubi nimirum tu non ita exquiſitum requiris ſermonẽ) accommodaretur, coxendicis oſsis appellatione uniuerſum os cõprehendemus, quod aliàs in ilium os, & coxendicis, & os pubis diſtinguitur, & coxendicis oſsis uoce, nobis ſæpe eſt obuium. Sextus namque Veſalii muſculus, miram præ cæteris formam ſibi uẽdicans, & in ſimijs longiori & ampliori interuallo, quàm hominibus carnoſior, ab externis ilium oſsis partibus pronaſcitur, ortuq; tertio Galeni in libris de Adminiſtrandis ſectionibus muſculo (qui in libris de Partium uſu quartus eſt) quodammodo opponitur. Dein inter pubis os, & externam oſsis ilium regionem, humilior coxendicis oſsis ſedes appendixue conſiſtit, a qua ſextus, & ſeptimus, & octauus librorum de Partium uſu muſculi exoriuntur: qui hac occaſione, inter quartum & quintum librorum de Partium uſu, & ſecundum & ſextum librorum de Adm. ſect. muſculos, à Galeno iure collocãtur. Hæc ſi didiceris, mox obuerſabitur, qui quartus libri de Adminiſtrandis ſectionibus muſculus, librorum de Vſu partium ſit ſeptimus. Is namque in illorum numero, qui inter internum & externum, ſeu tertium & quartum librorum de Vſu partium muſculos, medij occurrunt, extimus eſt, illiq; muſculo ad externum cruris latus conterminus, qui in libris de Partium uſu quartus, & in libris de Adminiſtrandis ſectionibus ſextus recenſetur, & membranæ cuiuſdam ritu (uti optimè a Veſalio explicatur) quartum illum muſculum librorum de Adminiſtrandis ſectionibus integit. Vt uerò quar-

tus iſte,ſexto eſt appoſitus,ita etiam tertius quoque libri de Adminiſtrandis ſectionibus muſculus,illum ſpectat,qui ordine inibi ſecundus eſt. vnde etiam fateri debebas tertium illum librorum de Adminiſtrandis ſectionibus muſculum, eſſe ſextum librorum de Vſu partium. Et quia quintus librorum de Adminiſtrandis ſectionibus muſculus, qui a Galeno in internum femoris caput inſeri traditur, ueluti inter ſextum & ſeptimum libri de Partium uſu muſculos habetur, is ſanè octaui librorum de Partium uſu uice cenſeri debet: tantum abeſt,ut quintum illum, opportunè ſeptimum librorum de Vſu partium muſculum conſtituas. Quum tu interim muſculum aliquem in libris de Adminiſtrandis ſectionibus requiris, quem octauum librorum de Partium uſu commemores, parum expendis, te illum quoque adferre, qui interno femoris capiti inſeritur, & omnibus ſuis portionibus, femoris tantum motibus famulatur. Hunc Veſalius, Galenum immeritò inter tibiæ etiam motores recenſuiſſe, inibi docet,ubi quintum ſuum tibiam mouentem deſcribit muſculum, & inconſtantium Galeni locorum aceruum eorundemq; explicationem profert. Quæ ſi tu aliqua ex parte purgare potuiſſes, ſecus ac naturæ habet hiſtoria, muſculum quendam in internum femoris caput inſeri ſignificatum abs te oportebat, qui alius quàm ille,qui inter femur mouentes a Galeno in libris de Adminiſtrandis ſectionibus primus, & a Veſalio quintus commemoratur,exiſtens, tibiæ motibus ſubſeruiret. Quando Veſalius primum tibiam mouentium muſculum,id uniuerſum munus,quod Galenus ipſi tribuit,haud quaquam obire commonſtrat,ita aperte in tibiam flectentium muſculorum munere ipſum habet, ut eius muſculi officium ab illo non expreſſum fuiſſe immerito accuſes. Et quum is in genu rectam tantum flexionem & extenſionem agnoſcat,nulloq; tibiam mouente muſculo, femur duci arbitretur, ac omnia ad opportunam formam oſsiumq; naturam in muſculorum ſerie,rerum opificem reduxiſſe,liquido comprobat,non eſt profectò, quòd in muſculi cuius quã tibiã agẽtis munere commemorando,amplius addat,quàm hunc quidem ad flectentium,illum autem ad extendentium claſſem reponi. Quando autem tu incognitis mihi modis,dicto nuper muſculo femur attolli ſurſumq; duci aſſeris, nequeo augurari, quãnam hic muſculi brachium ſurſum ducentis portionem inſinuas, nulla namque mihi brachium attollentium portionum innotuit,quæ præ-

ter

ter id,aliud os attollat. Si tamen ſcapulam ad pectus aut ſurſum ducentium aliquem,etiam brachium agere tibi perſuades, ſcito id non ſecus fieri, quàm ſi tibiam mouentibus, pedem quoque duci contenderes. Cęterùm Galenus non ita femoris motus hic ſubaudiuit, ſed ſic,ac ſi quiſpiam muſculis, qui cubitum mouentium,a ſcapula pronaſcuntur,brachium,& his qui a femore in pedem feruntur, tibiam (ut huius generis innumeros uel in cubito obuios taceam muſculos) moueri prӕter omnem rationem affirmaret. Quàm diligenter,& quonam pacto tibiam agentium muſculorum motus examinari debeant, ad finem eius capitis occurrit,quo illorum muſculorum diſſecandi adminiſtrationem, Veſalius perſequitur. Interim tamen naturӕ hiſtoriӕ, iniuriam facis, quum ſecus quàm Veſalius ſcribit,illam hic habere exiſtimas, & ignoras pariter magnum hic undique ſimiarum cum homine eſſe diſcrimen,Galeniq; demum deſcriptiones undique ſimijs potius, quàm hominibus,quum ueræ ſunt, quadrare. Muſculus in poplite latitans (qui ſimiӕ multo quàm homini maior obtigit) merito ſecundum Veſalij rationes tibiam non uidetur flectere,hicq; tibi (qui etiam ӕgra in diſputationem adfers crura) eſt obſeruandum,aliud eſſe ſacrum os, & oſſa quӕ ſacri oſsis lateribus committuntur,de quibus, non uerò ſacro oſſe, Veſalij rationes, hic inſtituuntur. Sic pariter in quinta ſecundi commentarij in librum ſextum de Morbis vulgaribus, Galeni ſectione, (etſi ſecus hic ſcribas) nullius in poplite latitantis muſculi uſus,habetur mentio. Et quanquam de uena in poplite ſecanda, Hippocrati ac Galeno in quinta primi commentarij ſectione, ſermo incidit,nulla tamen inibi pręſentis muſculi ſe offert memoria. Quãdoquidem uerò hic tuam diligentiam,forte ad incudem reuocabis, operӕpretium, ſanè tum fuerit Galeni occaſiones in examen ducere, quibus femoris in renum quibuſdam affectibus, ſtuporis cauſam reddidit. In neruos enim interiora femoris adeuntes potius, quàm in uenas & arterias rationem reijcere oportebat: ſi modo qui ſtupor ille internam potius anterioremq; femoris regionem, quàm alias occupat, & qui tumidus cum ſuis conterminis ſedibus ren, & calculus per urinarium meatuum prolabens, & dolorum gratia tumorem inducens, ſubſtratos ipſis neruos comprimunt, haud ignoramus. Verùm interim non ſatis mirari poſſum, qui ſumma quadam imprudentia,poſteaquam friuola hӕc in muſculorum tibiam mouentium hiſtoria pertra-

In muſculo in poplite latitante.

ctaſti, illos qui forte magna quadam ſpe, Galeni nomine hæc tua legent, ita ſtupidos fore arbitraris, ut iam multis annis reſtituta nobis auctaq; anatome, non animaduerſuros exiſtimes, quàm frigidus inopsq; ſis Galeni patronus, quum ut paſsim in difficillimis in muſculorum ſermone obuijs inter Galenum & Veſalium differentiis, perpetuò fere ſubtices, ita hic rurſus innumera ad muſculos circa coxendicem, & in tibia, & in pede repoſitos pertinentia, ad ſolam rerum inſpectionem, citra ullum patrocinium reiicis. Perinde nimirũ, ac ſi quemquã lateret, illa quibus Veſalius artem illuſtrauit, ſectione examinanda, & iam quotannis in noſtris ſcholis non obſeruarentur. Tuum hic erat omnia, quæ inter ſimiam & hominem in dictarum ſedium muſculis occurrunt, & a Veſalio uerè recenſentur diſcrimina, ubertim diſcutere, & dein oſtendere, qui Galeni deſcriptiones nõ ſimiis, ſed hominibus (ne dicam aliquid de muſculorum uſu & munere) conueniunt. Verùm quum hic nihil poſsis, ueritati tantum leuiter obſtrepis, abs teq; huiuſmodi nihil unquam ſectione expenſum perquiſitumve aut attentatum fuiſſe nimium cum tuæ ſcholæ (quam alioquin. Ioannis Argenterii ſummæ ac ſingularis doctrinæ uiri præſentia, mirificè exornat) ignominia, teſtaris. Quãtum uerò in internarum partium ualeas cognitione, ex tua ſerie in paucis illis quas aggrederis diſceptationibus perquiram.

In portæ uenæ. IN portę uenæ officiorũ enarratione, non admiſit Veſalius illam ex Galeni in libris de Vſu partium ſententia, ſanguinem iecori præparare, & ipſum ſimillimo modo, quo iecur illum conficit, procreare; quòd ſcilicet uena, ſi quid ad ſui nutritionem, aut etiam forte alia toti corpori utili occaſione concoqueret, nõ rubrum, ſed album ſuccum deberet inducere. Immò hanc Galeni ſententiam, non longius impugnandam duxit Veſalius, quòd Galenus ipſa illis rationibus ſibimet contrairet, quibus uenæ cauæ a corde in iecur pertinentis beneficio, ne ſanguificationis quidem uim porrigi poſſe, cõtra Ariſtotelem contendit: demonſtrauitq; uenæ corpus non ſanguinem, ſed album quid & uiſcidũ duntaxat, ſimileq; ſibi, poſſe conficere. Quinimmo, ſiue a iecore, ſiue a corde naturalem ſpiritum per uenas in uniuerſum corpus diffundi, & illo naturales omnium partium adeoq; uenarum facultates foueri demus, non ideo tamen mox ſequitur, uenas (ut neque albas totius corporis partes) contentum ab illis allatumue ipſis ſanguineum ſuccum, aut cordis, aut iecoris ſubſtan-

tiæ modo, magis minusue rubrum parare, aut rubrum perpetuo aſſeruare ſibiue apponere. Quum itaque multum interſit, aliquid ſanguificationis ui donari, & illa priuari, ac rurſus differt, id quod a uenis concoquitur, rubrum reddi, & album fieri, nō poſſum ſanè ulla logica, contrarias Galeni commemoratas iam de portæ uena & caua ſententias, ſibi conformes cenſere. Vt neque etiam aſſerere licet, portæ uenam rubrum quendam ſuccum ſanguificationis munere, iecori magis præparare, quàm nullam aliā corporis uenam (undecunque id tandem ipſi accideret) iecoris aut cordis ritu, ſanguinem rubrumue ſuccum coquendo alterandoq; conficere, mihi eſt perſpectiſsimum. In dextri inferiorisue orificii uentriculi (quod ne cibus ocyus iuſto elabatur, ſuperiori ſtrictius anguſtiusq; eſt præparatum) hiſtoria, Veſalius tradit Galenum una cum quibuſdam qui ipſum præceſſerunt, glandoſam quandam carnem illi orificio tribuere, docereq; hanc ad illius conſtrictionem auxiliari. Quum autem Veſalius, quænam eiuſmodi ſit caro, candidè nobis ueluti coniectura quapiam indicare ſtuduit, glandoſam illam ſubſtantiam, quæ carnis magis ſpecie, maiorq; in cane, quàm in homine, ſecundum duodeni inteſtini longitudinem procul nonnihil ab inferiori uentriculi orificio exporrigitur, a Galeno ſubauditam fuiſſe arbitratus eſt: non uerò protuberantem craſſamq; uentriculi ſubſtantiam, quam in interiori utrorumq; uentriculi orificiorum ſuperficie, Veſalius reperiri & ad anguſtiā orificiorū opportunam, horūq; robur utilē eſſe, commemorat. His addit, quoſdam ex ſolis libris anatomen tractantes grandoſum illud Galeni corpus, ita interpretari deſcribereq;, ac ſi muſculus aliquis eſſet, inferius uentriculi orificium ambiens: dicitq; hoc corpus iſtud ſic pylorum ſeu oſtiarium appellare, ac Galenus in octauo de partium Vſu, ſuum glandoſum corpus, pylori nomine donari, quodammodo aſſentitur. Vt ut ſit, Veſalius inficiatur, glandoſam carnem illam inteſtino duodeno nulla amplitudine, ſed tantum in longitudine exporrectam, uel quicquam ad orificij ſibi uicini, aut inteſtini cōſtrictionem adiuuare: itàq; a Galeni, magisq; adhuc ipſius interpretum ſententia prorſus recedit. Tuum igitur hic erat commonſtrare, quonam pacto glandoſa illa caro inteſtinum ſuo beneficio ueluti lubricans humectanſq;, & non comprimēs ſtringēſq; ad intēpeſtiuam ſuccorū è uentriculo excretionem cum retentrice uentriculi facultate, naturaliq; orificij inferioris conſtrictione

In glandoſa carne duodeno adnata.

accom-

accommodare exiſtimes, priuſquam ſcilicet hic cuperes docere, aliud eſſe quidpiam alicui uſui aut functioni in totum præeſſe, aut illi ſuppetias tantum aliquas, aliquodue auxilium cum alijs præſtantioribus partibus conferre. Vt prætercam, quàm ridiculè de coadiuuantibus in geneſi ſtellis quid ſentias, ſic, ac ſi magnum quid ſaperes, explicare ad niteris; optimis & doctiſsimis uiris male obloquens, qui non minus excellentes ſunt mathematici quàm noſtræ ætatis medicornm laudatiſsimi. Vt enim Ferneliũ Gallum, Veſalij præceptorẽ taceam, nonne hic uiuit clariſsimum noſtræ patriæ decus Hieronymus Cardanus, & apud Germanos nonne agit a tis medicæ uſu celeberrimus Achilles Gaſſarus, & apud Belgas Gemma Phriſius, & Antonius Gogauinus, qui cum alijs multis innumeris medicis mathe ſim ſuis ſcriptis profeſsioneq; ſua ornarũt, quorũq; per multi adhuc indies magis magisq; illã uti & medicinã, illuſtrant? Culpas interim Veſaliũ, quòd quũ glandoſæ carni duodeno inteſtino adnatæ inter cæteros quos illi attribuit uſus, communem etiam illum uſum quo glandulæ uaſorum diſturbationibus præſunt, non adducto Galeni teſtimonio, aliqua ex parte aſſcripſit, quaſi ſanè quemquã lateret, quid Galenus ex ueterum ſententia de glandulis ad uaſorum diſtributiones obuijs, in uniuerſum prodiderit: & ſemper Galenus eſſet adducendus, quoties aliquid ipſi illisq; perſpectum, in partium hiſtoria commemoraretur. Immo hic tibi erat obſeruandum, non ita eſſe promptum quæ nam Galeni ſit glandoſa caro, quam ad inferioris orificij uentriculi conſtrictionem, habet accommodam. Is namq; nullam glandoſam carnem quæ inteſtino duodeno exporrigitur, aperte deſcripſit, & nullum quoq; (etſi tu id hic uidearis ignorare) inrer hanc carnem & meſenterij glandulas, & illam maximam præcipuamq; glandoſam carnem eſt diſcriminis, quæ in inferiori membrana omenti, uentriculo ad dorſum ſubiacet, uaſorumq; diſtributioni elegantiſsima comparatur. tantum abeſt, ut Veſalius ſuis ſcriptis addere debuiſſet, longam duodeni inteſtini glandoſam carnem, ex Galeni uoto, deducendas uaſis eſſe opportunum. Quum hæc, quam modò de uenæ cauæ ortu inſtituis diſceptatio, ex illis potiſsimum pendet, quæ diſſectione redduntur obuia, tuum profectò erat hic candidè initio indicare, quæ tunc à Veſalio didiceras, quando illum Bononiæ, quæ modò aggrederis, caſu pertractaſſe commemoras. Is namq; quum poſt abſolutam Patauij anatomen, illo anno quo ex Italia diſceſsit, Pi-

In uenæ cauæ exortu.

ſas hanc quoq; docendi illic gratia accerſiretur (uti a Trono noſtro tum Veſalio itineris comite iam quoq; audio) apud Albium diuertit & ab illo in ſcholas in quibus tum diſſectio adminiſtrabatur perductus, à Buccaferreo omnium qui frequenti conſeſſu aduenerant nomine rogabatur, ut aliquid ſecando dicendoq;, ſtudioſis gratificaretur. Hic dum de quam nam corporis ſedem Veſalium diſſecare, magis ex uſu eſſet, nonnihil inter adſtãtes contẽderetur, uiſum tandem pleriſq; fuit, thoracem, & quæ illo continentur organa, pertractari. In horum explicatione, quandoquidem neceſſariò uenæ cauæ diſtributio oſtenderetur, & a Veſalio ueluti opportunitas quæreretur, illam a corde integro corpore auſpicandi, ad ſermonis finem, de cauæ origine actum eſt: hicq; Veſalius primum rationes ſubiecit, quibus exiſtimabat ſeminales corporis partes, itaq; uenas & arterias in fœtus formatione, eodẽ omnino tempore delineationem formationemq; ex ſemine accipere: & fibroſam neruеamq; cordis ſubſtantiam, non prius quàm arteriarum & uenarum, conſtitui, delineariue. Adeo ut modum effingere ſe poſſe negaret, quo quatuor cordis uaſa, è corde ſic naſci aſſereret, ac arborum uiſcum ex illis temporis ſucceſſu pullulare cernimus. Vti etiam minus adhuc, ſe illam rationem hic poſſe in medium adferre dicebat, qua filiculæ ex arboribus, aut ſtirpes è terra prouenire, omnibus conſtat. Quia tamen hæc uaſa, cordi continuantur, itaq; ſe ad illud habent, ut plumbei æneiue aut lignei canales, quibus ueluti tubis quibuſdam aqua in uarias partes ducitur, ad puteum referuntur, in quem naturales aquarum ſcaturigines proueniunt, & quia canales illos, cum puteo arcte continuatos unitosq; ab illo quodammodo originem ferre dicimus, Veſalio ſanè uidebatur, ex aliquo eiuſmodi exemplo, uaſorum ortus modum, poſſe interpretari. Siue animalium enim pulmone donatorum, ſiue illo carentium, cordis uaſa tam arteriæ quàm uenæ ſpectentur, cauitas ſemper nobis in corde occurrit, quæ putei alicuius aut magni labri inſtar, ſanguinem continet: & uaſa huic cauitati ſic ſunt naturali unione continua, ac ex ipſa quodammodo pronata, ut aquæ ductuum canaliumue initia, puteo magniſue aquarum alueis ac conceptaculis agglutinamus, ut ex puteo alueoue non niſi in canalium cauitatem, aqua profluat. Dein, ut canales iſti in uarios ſubinde ciuitatum arbiumue regiones ex puteis, aut alueis, aut labris in quæ aliunde aqua influit, diſtribuũtur, itaq; ſenſim arctiores fiunt, & nullibi quàm

in

in initio ſunt ampliores: ita cordis quoque uaſa quà ſuis orificiis cauitatem cordis ſpectant, ſunt quàm reliquo toto progreſſu, quo in ramos diſcinduntur,& in illos gracileſcunt, latiora, magisq; capacia. Atque ut id in uena arteriali eſt omnibus manifeſtum,ita profectò in caua uena Veſalius id commonſtrauit eſſe longè magis obuium. Hæc namque in uniuerſo corpore, nullibi amplior eſt, quàm ubi dextro cordis uentriculo, ueluti alueo alicui & magno labro, aut pleno aqua puteo unitur, & una quidem ſui portione,mox in ortu ſurſum,altera autem deorſum(uti paulo poſt dicam apertius) per uniuerſum corpus diſpenſatur. His addebat Veſalius,aquæ impurioris ductus, ita interdum ferri,ut alicubi in illorum medio, colatorium aliquod ac ueluti ſedes adaptetur,in qua lapidum rariorum ac pumici correſpondētiū beneficio,aqua emundetur,expurgeturue. Et quanquã aquæ ductus amplitudo & formæ, hic breui ſpatio interpellantur, & ueluti ad colatorii, huius initium ceſſent, & dimiſsior inſuper cauitas hic quædam, aut nouum aliquod uas recrementis admittēdis colligendisq; idoneum,arte extruitur,alius tamē ductus meatusue expurgatam & ueluti limo liberam aquam, ita mox excipit,& ductuum quædam continuatio accidat ac enarretur. Huic exemplo,uenæ cauæ ramorum per iecur excurrentium cum portæ uenæ ipſis exporrectis nexisq; ſurculis commiſsionem, Veſalius ſic comparauit, ac ſi uena portæ tanquam continuus ramus cauæ extitiſſet, ſi natura in iecore nullam materiei in uenis contentæ & ex uentriculo & inteſtinis perductæ expurgationem cōfici uoluiſſet, ipſaq; ideo aquæ ductus continuatio & figura quodammodo emutanda fuiſſet: ueſicula bilis hic in hoc apparata, ut excrementorum inibi foret receptaculum. Adeò ſanè, vt Veſalius aliquo huiuſmodi exemplo, venam portæ, veluti ramum quendam cauæ uenæ cenſendam ducebat, qui ab anteriori cauæ trunci ſede exortus,& per iecur tranſiens, in ventriculum, lienē meſenteriumq; diſtribuerentur, iisq; uſibus eſſet accommodus, quos aliàs cum materierum in eodem uaſe fluxu & refluxu,uenę portæ tribuimus. Quæ ſuo caudice tam ampla uiſitur, ac uenæ cauæ ramorum in iecoris ſubſtantiam porrectorum tota eſſet (ſi una colligerentur) amplitudo: quæ nullo pacto totius hic cauæ uenæ trunci capacitati amplitudiniue, par cenſeri poteſt. His ſubiungebat ur ille ſurculorum uenæ cauæ cum portæ ramis in iecore congreſſus coitusq;, qui multis diſſectionem hodie ag-

gredientibus,

gredientibus,tantus uidetur, ut non dubitent affirmare, cauam uenam, portæ eſſe continuam, uniusq; ideo uenæ loco recenſendam. Immo hoc coitu, manifeſtior eſt inſignis propago, qua in fœtu (in quo nimirum non tanta ac in adultis excrementorum in iecore opus erat purgatione) portæ uenam cum caua iungi, Veſalius ad Falloppium ſcribens docuit. Atque ut in fœtu illa portæ ad cauam continuatio priuatim conſpicitur,ita quoque in illo ſe offert umbilici uena, portæ caudicis initio non ſecus continua,quàm uenam in renem a caua uena eductam, cauæ continuam ſtatuimus. Rurſus, poſterior cauæ uenæ ſedes iuxta cordis baſim conſiſtens, & ſub qua dexter truncus arteriæ uenalis in pulmonis dextram regionem porrigitur,maximo foramine in illum truncum eſt peruia, manifeſtiſsimaq; hic cauæ uenæ cum uenali arteria conſurgit unio. Adeo ſanè,ut in fœtu iam nullum ſit uas,uenæ conſtans corpore, quod nõ unius (craſsitie tamen inæqualis) meatus quaſi modo,cum caua uena ſit cõtinuum, & peruium,uenæq; omnino uſum fœtui præſtans. Verùm interim nulla horum uaſorum in fœtu,ut neque in adulto,eſt ſedes, quæ amplitudine ſedi cauæ uenæ reſpondet, qua cordis unitur uentriculo. Vt autem uenarum omnium una eſt in fœtu continuatio, ſic quoque uena arterioſa, qua in duos truncos ſinditur,& dextro ſecundum magnæ arteriæ caudicem reflectitur,ita in magnam arteriam patet,illiq; unitur,ut non niſi unum communeq; uas cum ipſa efficiatur: uti & umbilici arterias, magnæ arteriæ ramis crura adeuntibus ſic unitas nouimus, ut nulla in fœtu uaſa arteriarũ corpore conſtantia occurrunt, quæ uenoſorum uaſorum ritu,in ſe mutuo, non ſunt peruia & continua. Et quanquam roboris gratia,& ob nullam tenuitatis neceſsitatem, uaſa ex quibus umbilici uena in cornutis animalibus conſtituitur,inter uterum & umbilicum,arteriarum efformentur corpore, & fœtus arterijs non ſint continua, id non miramur, quum illa ueluti in fœtus corpore, non recenſemus ſtatuimusue. His ſubijciebat Veſalius, ſe nõ aliter iecoris conſtructionem poſſe intelligere, quàm ut neceſſario arbitraretur,id perinde ac pulmonem,lienem,renes, & teſtes in fœtu generari, hoc eſt,procreatis iam uaſis quæ ex ſemine conficiuntur, ſanguinem accreſcere, ex quo propria iecoris ſubſtantia caroq; prõducitur. haud ſecus mehercule, quàm ſi hac ratione iecur ex uenis potius, quàm uenas a iecore oriri deberemus adſtruere. Quemadmodum ſcilicet in ægris quibuſdam, illam

iecoris propriam ſubſtantiam ſubinde ita abſumi tabeſcereq;, ac indurari & albeſcere cernimus, ut uenæ portæ ramos per illam digeſtos magna ex parte nudos, ac ab illa non obtectos intueamur. Porrò quum Veſalius ſeriatim diſſecando, cauæ uenæ ad cordis uentriculum amplitudinem, & dein ueram ipſius per iecur ſeriem, manifeſtè demonſtraret, omniaq; in quibus a Galeno declinare cogebatur, ita atque libris ſuis diffusè prodidit, exponeret, aiebat adſtantium pleroſque miraturos, cur quum medici ſanguinem in iecore generari demus, huiusq; non plurimam partem in cor diſtribui arbitremur, quamobrem ſanguinis canalis iuxta cor, quàm iuxta iecur eſſet amplior. Verum hic addebat omnes eodem maioriq; adhuc iure mirari debere, cur portæ uenę caudex non multo amplior eſſet, ampliſsima uenæ cauæ ſede. quum illa ſcilicet non ſanguinem ſolum qui circa cor uerſatur, prius, ſed uniuerſi in caua uena contenti ſanguinis & urinæ & bilis materiam, cum ſanguine illis quibus portæ uena diſtribuitur partibus alendis utili, aliquando continuit deduxitque. Galeni enim rationibus in falſæ amplitudinis uenæ cauæ, quam is circa iecur ſibi imaginatur, occaſionem inſtitutis, deberet portæ uenæ (uti & umbilici uenæ in fœtu) amplitudo, cauæ amplitudinē uincere, & ſuperare. At quum nemo unquā portæ uenæ, & multo minus umbilici uenæ amplitudinem, cauæ amplitudini parem ſtatuit, & certiſsimum ſit, cauam in ſuo ad cor ſpectante orificio, & contermina illi ſede, multò quàm uſquam alibi ampliorem capacioremq; eſſe, uidetur ſanè amplitudinis uaſorum ratio, ad perfecti ſanguinis, qualis in cordis eſt ſinibus, præſentiam, adeoq; quoddam principium potius, quàm ad materierum quæ in uaſa ferri poſſunt, multitudinem, referenda. Neque hæc tantum in animalibus pulmone donatis dicebat Veſalius eſſe conſpicua, ſed aiebat ſe nullum unquam piſcem conſpexiſſe, cui uena non multo amplior ſuo in cor pertinente orificio truncoq;, quàm in iecore exiſteret. Vt ſanè grandiores lucij id pulchrè commonſtrant, quibus ſecundum albicantis iecoris longitudinem uena exporrigitur, quibusq; iecoris & cordis colorum differentia, aliquid etiam argumenti ſuppeditat, quo cor potius, quàm iecur, ſanguini ſuum colorem (ne quid de uenæ corporis in iecore dicam interſtitio) tribuere, quis promptè colligeret. In hoc ſermone, Veſalius omnes interrogabat, nū caſu portæ uenæ ramos iuxta uentriculum, & in meſenterio, & ad inteſtina conſpicuos, quando-

que

que alio quàm rubro ſucco adeoq; ſanguine plenas reperiſſent, quum ſcilicet ſibi nunquam animal (quantumuis id ſedulo & diligenter in uarijs temporibus perquiſiuiſſet) occurriſſe diceret, in quo áliud quàm ſanguinem, in illis ramis obſeruaſſet. Hic multa de arteriarum ſecundum omnes dictos ramos exporrectarum multitudine, & illarum quæ renibus offeruntur amplitudine, ab ipſo inſuper adferebantur, & quum materierum fluxus & refluxus in ijſdem uaſis nos debere neceſſariò admittere, uarijs in ſanguinis motu, & hic quæ in portæ uenæ fieri arbitramur exemplis, oſtendiſſet, tandem commonſtrauit, qui nulla ratione ſanguis, quem in ſiniſtro cordis uentriculo, & arterijs obſeruamus, ex dextro cordis uentriculo per cordis ſubſtantiam tranſire poteſt. Dein ex ſanguinis uniuerſi corporis in uulneribus, euacuatione, uſus ille, qui membranis quatuor cordis orificijs præfectis aſcribitur, aliqua ex parte leniebatur, retundebaturq;. Vti etiam huc faceret membranæ illius commemoratio, quæ in fœtu quũ is partui eſt proximus, in poſteriori ſede illius foraminis reperitur, quo uenalis arteria in cauam uenam fœtus pertinet. Hæc membrana, uſu, quamuis interim nõ forma, illi membraneæ correſpondet ſubſtantiæ, quæ orbiculatim in illo ſe offert perfectioris fœtus foramine, quod magnæ arteriæ & uenæ arteriali habetur commune. Cæterùm in cordis membranarum mentione, hîc etiam non ſubiiciebatur membranarum cauæ uenæ orificio præpoſitarum, ad illas quæ in uenalis arteriæ orificio ſpectantur, cõparatio. Quamuis enim hæ binario numero, illæ uerò ternario recenſentur, binæ tamen uenalis arteriæ membranæ ternas cauæ uenæ membranas amplitudine longitudineq; & robore, pro orificiorum proportione, ſuperant. Venalis item arteriæ orificiũ, non ſolum amplitudine orificio magnæ arteriæ non reſpondet, uerùm id arteriç magnæ orificio (etſi hoc Galeni in præſenti diſputatione, & ubique aliàs ſententiæ aduerſetur) amplius multo ſecantibus occurrit. Hic etiam indicabatur (præter ſanguinis impetum, quo is in animi affectibus, modò ad cor ruit, ac ab illo in exteriora corporis fertur) in nulla corporis ſede, quàm in cordis ſinibus (maxime autem ſiniſtro) in iugulato animali quid ſanguinis adhuc aſſeruari obſeruariq;. Vti etiam in integro aliàs corpore, nullibi ſanguinem, quã in uenis & arterijs, & duræ membranæ ſinibus, qui uſu ac ueluti compoſitione illis aſsimilantur, & cordis uentriculis inter ſecandum reperimus. Ventriculi enim

iſti miris foueis cauernisq; ornati, citra alterius membranei corporis medium in ſua ipſorum ſubſtantia ueluti in ſimplici uaſe, ſanguinem complectuntur: magnoq; diſcrimine, hic cor a pulmone, iecore, liene, renibus & teſtibus uariat. Immo Veſalius proprio ſermoni, ita ſeſe implicuit, illisq; qui ſanguinem primario à corde generari adſtruunt, rationes ſic ſuppeditare uidebatur, ut quà nam ipſe emergeret ignarus, tandem ſub ſermonis finem penitentis in modum adiiceret, ſe cui Galeni adeoq; artis medicę beneficio uiuendum erat, non poſſe ita illius medicorūq; placitis contraire, ut primaria ſanguificationis ui, iecur priuandum duceret. Etſi interim Ariſtotelis profeſſores non id facilę facturos augurabatur, ſi ipſorum rationes illis quę tunc per ſectionem uiſa erant, attexerent. In hunc itaque modum eius ſequentis diei colloquij, intempeſtiua iam ſęuaq; ob frigus nocte, occaſio oborta fuit, quod aliqua ex parte hic deſcribere conaris, & quo illis, quæ Veſalius in Galeno hic paſsim deſiderat, ſatisfactum putas. Profectò (ut ſcilicet de illis tecum agam, in quibus Veſalij ſententiam non uideris obſeruaſſe) ex ſectione nobis eſt obuium, Galenum a ueritate declinare, quum ex multis ramis in gibbum iecoris concurrentibus, unum uenæ cauę caudicem conſurgere docet, qui aliquouſq; magnæ arterię in modum aſcendens, in duos truncos partitur, quorum craſsior corporis inferiora, tenuior uerò & grandior, ſuperiora petit. Quemadmodum etiam cum naturæ pugnat hiſtoria, ex graciliori aſcendenteq; trunco, ramum ueluti ac portionem aliquam, ipſo trunco anguſtiorem, cordi offerri. Cauæ uenæ enim orificiū in cor pertinens, aut ex corde eductum, tam amplum capaxq; eſt, quàm duo ſimul ipſius trunci, quorum hic ſurſum, ille deorſum exporrigitur. Dein is qui deorſum fertur, recta ſecundum iecoris poſteriora ita deſcendit, ut magna poſterioris ſedis trunci regio, a iecoris ſubſtantia ſecundum totam ipſius longitudinem, non ambiatur contegaturq;. Et truncus ille ab anteriori ſua tantum ſede, non uero lateribus aut poſteriori regione, ramos iecori offert, neutiquam trunci amplitudini ſimul reſpondentes, ſed portæ tantum uenæ caudici æquales. Vnde etiam facile ſpecimen dant, ex ipſis cauæ uenæ truncum per poſteriorem iecoris ſedem uectum, neutiquam conflari. Ex his illico collabuntur, quæ de fontium, arborum, neruorum arteriarumq; exortibus, ob initij craſsitiem, in argumentum Galenus aſſum-

pſit.

pſit. Mox etiam obuium eſt, quàm inefficax ipſius illa ſit laudata omnibus demonſtratio, qua cauam à corde oriri inficiatur, quia aliquouſq; arteriæ magnæ inſtar, ſimplex non fertur, & dein in duos ſecta truncos, ſurſum deorſumq; non porrigitur: quaſi uerò non prorſus inartificioſum Veſalius fore oſtendiſſet, ſi caua ex dextro cordis baſis latere, dextrorſum aliquouſq; uno caudice procederet, qui dein in duos truncos diſſectus, illos admodum oblique ſiniſtrorſum, ad corporis uidelicet medium, turpiter inutiliq; gyro & ambage proferret. Et ſi quis arteriæ magnæ, & uenalis arteriæ tanquàm ex cordis baſi prodeuntium initia caudicesq; ſpectat, & rationem perquirit, cur illi aliquouſq; indiuiſi aſcendunt, & dein uenalis arteriæ, ac cauæ uenæ initiorum ex cordis baſis lateribus pendentium ſubitam in ipſo ſtatim exortu partitionem examinabit, is profectò Galeni hanc demonſtrationem ueluti parum anatomicam, procul reiiciet: potiſsimum ſi ueram, & non illam quam Galenus docuit cauæ per iecur ſeriem, non ignorat. Præterea, quamuis piſcibus multis pulmones deſint, ipſorum tamen uena nullibi craſſior, quàm ad impenſe rubrum cor apparet: in quod patenti orificio, tanquàm in cauitatem quandam, dehiſcit, in qua extra uenarum corpus, & citra uenæ corporis medium (quod imprimìs eſt expendendum) ſanguis continetur: quum interim uena ad iecur (quod perpetuo fere albicat cordisq; modo haud rubet) tenuior ſe offerat. Inſuper, ſi quis uenarum hiſtoriam uellet a corde primùm inſtituere (perinde ſcilicet ac Veſalius in ſua illa quam hic narras diſſectione fecerat) quid promptius eſſet, quàm ita ac magna arteria & arterialis uena neruiq; deſcribuntur, ſic etiam dicere, maximam uenæ cauæ ſedem adeoq; exortum, in duas partes ſecari, & harum craſsiorem deorſum repere, & ipſi cordi coronales illius uenas porrigere, & dein ramos ſepto offerre, & iecoris poſteriora petere, ubi ex anteriori ſua ſede ramos illi porrigit uariè propter quandam elaborationem excrementorumq; purgationem diſſectos, & dein ita (ut ferè ſuum muſculum Galenus conſtruit) collectos, ut truncum quendam conficiat, qui ex caua iecoris ſede prorepens, in uentriculum, lienem, meſenterium, inteſtina aliasq; quaſdam partes diſtribuitur. Et ſi quis ſanguinis gratia, cauæ deſcriptionem a iecore uelit primùm inſtituere, itaq; a ſurculis & non a caudice, qui in cauitatem quandam, ac ueluti alueum patet, auſpicari, ſciat ſe male

deſcri-

deſcriptionem portæ uenæ ab inteſtinis, ex quibus tantam ſuccorum ubertatem, illam aſſumere credimus, non inchoare. Qui ob portæ uenam, omnes corporis uenas cordi non continuas eſſe contendit, ideoq; cauæ uenæ exortum, cordi tribuendum inficiatur, & ita portæ cum caua, quam multi commemorant, in adultis unionem reijcit, non ignoret is, quàm iecori nullo pacto communis ſit arteria uenalis, aut etiam uena arterialis. Et quanquam tu ex Galeno in hac diſputatione multarum tum ex uentriculo, tum liene, tum inteſtinis, tum meſenterio, tum omento pertinentium uenarum uideris meminiſſe, quæ cum corde non participant, harum ſanè copia non aliud, quàm unicam portæ uenam, tantùm indicare potes. Ne hic rurſus referam, quæ de omnium uenæ corpore conſtantium uaſorum in fœtu mutua inter ſe apertione & unitate, ſuperius ſunt ueriſsimè pertractata. Quæ quum ſint, uideas quæſo, quàm imparatus inermisq; in eam quam narras arenam, deſcenderis, quando Galenum nihil a ueritate alienum, in cauæ uenæ circa cor ac iecur hiſtoria, & in illis quas de uenarum ortu inſtituit diſputationibus, deſcripſiſſe, abs te ſola aliquot ipſius locorum commemoratione, demonſtratum arbitraris. Profectò, ad confiicti magna ex parte abs te colloquij finem, non erat Galeni ſententiarum impugnatio tibi exoptanda, ſed ea uenerant refellenda, quibus illarum multas ueritati parum conſonas eſſe, Veſalius dudum ſignificauit. Verùm quid tu præſtares, quum tam parum in diſſectionibus poſsis, ut ex qua nam cauæ uenæ regione, uena quam ſine pari nuncupamus, in homine originem ducit, modò adhuc neſcias? Quamuis enim nemo unquam mortalium illam non ſupra cor, & extra huius inuolucrum (ut ſcilicet Veſalius ſcribit,) & quemadmodum in ſimijs & canibus & omnibus pedes in digitos diremptos habentibus animalibus, etiam fieri uidemus) exoriri animaduertit, tu tamen ipſam ex Galeni ſententia inferius quàm uenæ cauæ in dextrum cordi ſinum pertinens orificium habetur, initium ducere exiſtimas. Vnde etiam ignoras, hinc eſſe perſpectiſsimum, hominem nunquam a Galeno fuiſſe diſſectum, & Hippocratis occaſione (qui in morbo laterali ſub ſepto tranſuerſo conſiſtente, purgationem præſcripſit) Galenum arbitratum eſſe, in homine ſecus quàm in ſimia aut cane, uenam ſine pari, principium obtinere. Interim uerò Veſalius ad Falloppium ſcribens, ſe aliquando in oue & aliquot alijs biſul-

In uena ſine pari.

cis

cis animalibus obſeruaſſe teſtatur, hanc uenam ex poſteriori ſede caudicis uenæ cauæ inibi exoriri, ubi humilior ſedes dextræ cordis auriculæ conſiſtit. Cæterùm num Galenus idem quoq; aliquandò obſeruauerit, ac hominem biſulcis illis ſimilem hic eſſe, ſibi perſuaſerit, ignoro. Dein ut quis eandem ſententiam apud Galenum ſubaudiat, itaq; ipſum in ſuis libris ſibi conſonum reddat, ſiue is uenam pari carentem a caua priuſquam ad cor pertingat, ſiue ubi dextram cordis aurem caua contingit, ſiue ſub corde, ſiue inferius corde, pronaſci ſcribit, per me inquam licebit: nolim tamen quenquam (perinde ac te) latere, Galenum illis uerbis, atq; etiam quum uenam pari carentem ſinum ſupra cor naſci ſcribit, de alia uena ſuum ſermonem, neque in commentarijs in Hippocratis librum de Victus in morbis acutis ratione, neq; in libro de Venarum ſectione, neq; in libro de Fœtus formatione, neque in libris de Hippocratis & Platonis dogmatibus, quàm de illa intellexiſſe, quæ humiliorem thoracis ſedem (quam Galenus octo utrinq; coſtis diffinit) ramis ſurculiſq; implet ac intertexit. Siue enim Galenus ſuis libris in cauæ per thoracem ſerie, inferiorem thoracis ſedem, ſiue ſedem octo coſtis comprehenſam, ſiue membranas pulmonibus obductas; ſiue ſimpliciter thoracem nominat, illam profectò corporis regionem uult intellectam, quæ pari carente uena enutritur. Diſcito itaque tu (qui Galenum uenas quarum ille nunquam meminit, quæq; in corpore nullius animalis habentur, deſcripſiſſe, ac a pari carente uena diſtinxiſſe hic ignoranter niteris commonſtrare) alias longè eſſe membranas, quæ thoracis cauitatem ueluti duo ſepta interdiuidunt, & quibus, aut qua thoracis uniuerſa cauitas ſuccingitur obliniturq;. Dein expendito, Galenum quando magnos ramos ſepto tranſuerſo, & tenues graciléſue aut paruos membranis thoracem interſepientibus, & cordis inuolucro, a caua porrigi dicit, hunc gracilium illorum ramorum nullum ſuccingenti coſtas membranæ, adeoq; inferiori thoracis ſedi offerri, tradidiſſe. Vti etiam nullæ, quæ membranas thoracem interſepientes implicant uenulæ, ſuccingentem coſtas membranam multoq; minus thoracem adeunt. Immò, ex ſectione diſcimus, à ſepti uenis, & pari carentis uenæ propaginibus, potiſsimum uerò ab illis uenis, quæ ex iugulo deorſum ſub pectore deſcendunt, & illis quæ ſecundùm ſepti tranſuerſi neruos à iugulo homini porriguntur, membranas thoracem interſe-

terſepientes, uti & inuolucrum, uenas ſibi proprias obtinere; & peculiares nullas inter ſeptum & dextram cordis aurem membranis illis in homine, (etſi ſecus ſcribat Galenus) bono iure non diſtribui. Porrò, ut hæc omnia te (etiamſi de uenæ in morbo laterali ſectione, commentarios abs te ſcriptos glorieris) longè fugiunt, ita quoque haud mirum, ſi adductum hic ex libro de Fœtus formatione locum non intelligis. Illo enim Galenus, uenæ cauæ diſtributionem ſic enarrat, ut aſcendentem illius partem dicat primùm notatu dignos aut ſatis craſſos ramos ſepto tranſuerſo offerre, & dein tenues quoſdam ramos membranis thoracis cauitatem interſepientibus, cordiſq; inuolucro porrigere, ac poſtea, proceſſum in dextrum cordis uentriculum mittere, & deinceps alium proceſſum in thoracem diſſeminare. qui profectò non alius eſt, quàm ipſa pari carens uena thoracem enutriens, uarieq; per illum digeſta. Quia uerò Galenus in ſermonis ſui ſerie, illum cauæ uenæ proceſſum quem thoraci offert, poſt illum quem dextro cordis tribuit uentriculo, commemorat, obuium ſanè eſt, ipſum hic uenæ pari carentis initium ſupra cor, ut ſcilicet in ſimijs obſeruauit, non uerò ſub corde, aut ſaltem ſub dextra cordis auricula, inibi conſtituiſſe, ubi hominis pari carentem uenam enaſci, parum rectè ſibi perſuaſit. Adeo ut nullibi ex Galeni oratione poſsis colligere, inferiori thoracis ſedi, quæ octo coſtis determinatur, aliam uenam quàm pari deſtitutam, obtigiſſe. Immò, quum te ipſum hic fœdè ludis, uenam pari carentem ſolis muſculis alendis, iudicas eſſe procreatam, & coſtas & has ſuccingentem tunicam, uertebrarumq; corpora, ſecundùm quæ uena pari carens, ſingulari naturæ induſtria exporrigitur, alijs quàm illa uenis implicari, contra omnem ueritatem arbitraris. Veſalius, quemadmodum & Galenus, uenas & arterias adeoq; parua uaſa inter cutem & membranam huic ſubditam excurrentia, non perpetuo, uel etiam in eiuſdem hominis lateribus, eundem ſitum & numerum, aut gracilitatem ſeruare fatetur, idq; gracilibus neruis per eandem repentibus ſedem, non raro uſu uenire, tradidit. Vbi uerò Galenus de maioribus neruis, & uaſis (uti tu uideris hic proponere) idem, ſecus ac Veſalium feciſſe ſcio, cenſuerit ignoro. Et quanquam fortè alicubi talis Galeni parum anatomica occureret ſententia, non ideo tamen uaſorum diſtributionis doctrina, eſt explodenda, & de humerariæ exortu, ſecus ac res habet, ſentiendum.

In humerariæ uenæ ortu.

Ego

Ego namq; illam nunquam in hominibus ab externa iugulari initium docere uidi, ſed (ut Veſalius contra Galeni ſententiam docet) communem quendam truncum ex iugulo uerſus axillam ferri, animaduerti, a quo procul ab iugulo humerariæ pendet principium. Adeo, ut hac in parte, alijsq; quam plurimis, quæ in uaſorum ſerie in caluaria, & internis brachiorum & crurum ſedibus, alibiq; pariter, à Veſalio (qui ſe interiorem quandam communem uenam ex axillari & humeraria conflatam ſemel iam aut iterum conſpexiſſe ſcribit,) ſunt obſeruata, cum illo à Galeni placitis declinare cogar. Neque etiam miror, in illis te Galenum purgare non aggreſſum, quum quid in uaſorum diſtributione noueris ualeasque in his abunde didicerim, quæ Veſalium ipſum circa cordis regionem, Bononiæ in tanta doctiſsimorum uirorum frequentia, ſecantem demonſtrantemq; (uti narras) conſpexiſti.

QVANDOQVIDEM in neruorum hiſtoria, admodum pauca aggrederis, non erant ſanè illa quorum obiter meminiſti, ſic prætereunda, ut nullius uel falſi etiam patrocinij ſpecimen redoleret. Quum enim Veſalium ueluti plura neruorum paria, quàm ſeptem conſtituere, ſed illa tamen ſeptem Capitibus (ne ueterum ſcilicet doctrinam nimium interturbaret, neruorumq; quodammodo nomina paſsim immutarentur) comprehendiſſe ſcribis, tuarum profectò erat partium, modò docere, ubinam illorum neruorum Galenus ſermonem inſtituit, quos illi incognitos fuiſſe, & ex quibus plura neruorum paria recenſeri poſſe, Veſalius auguratur. Ex Veſalij enim Falloppij obſeruationum examine, conſtat Galenum nullibi graciles illos neruos deſcripſiſſe, quos Veſalius ſub gracilium tertij paris radicum appellatione, adeoq; in capite quod tertio pari aſcribitur, commemorat, & locupletiori in ſuis libris diſtributione, quàm decet, adornat, non expendens (uti fatetur) tertij paris caudicis truncum quendam multas propagines diffundere, quas gracili neruulo illi adſcripſit Dein tibi erat demonſtrandum, ubinam Galenus illorum neruulorum hiſtoriam perſequitur, quos Veſalius a nomine deſcriptos aſſerit, & ideo in Capite quinto pari dicato, explicat, quod inter duos eius paris neruos initium ducunt; illiq; pari magis, quàm alteri alicui, ſunt contermini. His mox accedit, ſummum illud diſcrimen, quod inter hominem & bouem ouemue Veſalius in illis cerebri commemorat proceſsibus, qui ab ipſo ſub olfactus organi titulo deſcribũtur. Il

In neruorū cerebri parium numero.

In olfactus organis.

L lis

lis namq; animalibus,aliquotq; alijs, tam magni ac craſsi obtigerunt proceſſus, ut uiſorij nerui craſsitiem multis numeris ſuperent,& omnem neruorum ſpeciem excedant,ac iuniorum uaccarum papillis quodammodo ſint comparandi. Dein ſinguli meatu quodam ex anterioribus cerebri uentriculis pendente donantur,qui illic quàm reliquo ductu latior nonnihil euadit, ubi proceſſus duræ membranæ illi incumbunt ſedi, quæ foraminibus multis peruia, octauo capitis oſsi, quod cribro aſsimilamus, inſternitur. Vt enim hac ſede, proceſſus latiores euadunt, & magis mucoſi & molliores, ſeſeq; penitius in foramina illa ingerunt ac digno notatu interuallo in illis conſiſtere uidentur,ita & meatus dicti amplitudo,hic quàm alibi amplior ſic ſe offert, ut urinæ meatum in penis glande dilatari nouimus. Homini interim proceſſus iſti neruorum imagini prorſus accederent, ſi exacte eſſent teretes. ea quippe ſunt tenuitate, ut latitudine uiſorios neruos uix æquent,profunditate uerò,a uiſorijs neruis utcunque ſuperentur. Meatu quoque nullo ſunt peruii: & multo minus pituitæ aliquid uel maximè redundantis,per hos ex cerebri uentriculis in narium ſummum defertur. Vt ut ſit,tam animalibus quæ craſsis illis ornantur proceſsibus,odoratuq; magno pollẽt,quàm homini (quem ueluti eiuſmodi proceſſuum imaginem tantum quandam habere quis uerè quodammodo diceret) Veſalius arbitratur odores illis percipi, ubi proceſſus illi, molliores mucoſiq; magis & latiores in ſede cribro aſsimilata, quàm reliquo ductu euadunt. Ipſe enim non exiſtimat,odorum qualitatem ſic,ut ipſa a naſi extremo ad dictorum cerebri proceſſuum terminum & cribroſam capitis regionem citra aliquod de illa ſumptum iudicium,fertur,ita quoque a termino illo (qui nondum ſcilicet odores perſentiret) in amplam anteriorum cerebri uentriculorum cauitatem duci, illicq; primum odores percipi, & primariam olfactus organi partem ſedemq; conſiſtere. Immo Veſalius in uentriculorum illorum cauitate, in qua ſenſuum omnium principiũ quoddam uulgò ſtatuimus,quamque ueluti communem quampiam horum eſſe officinam ratiocinamur, odores non magis diiudicari primumq; percipi arbitratur,quàm colores,ſonos, ſapores & tactiles qualitates illis uentriculis diſcernimus. Atque hinc etiam à Veſalio, in ſua diuerſarum de olfactus organo ſententiarum enumeratione,quid alijs ex Galeni libris,de olfactus organo uiſum ſit, quàm quid Galenus ipſe ſtatuerit, magis exponitur.

Quum

Quum enim Galenus in hos olfactui ſeruientes proceſſus, canales ex anterioribus uentriculis (uti etiam in bobus uidere eſt) diſpenſat, itaq; apud illum communem quandam cauitatem uentriculorum & proceſſuum conſtituere debemus; Veſalius inquam Galenum in anterioribus cerebri uentriculis odoratum fieri dicentem, ſic tacitus interpretabatur, ut etiamſi ſenſus odoratus in horum proceſſuum celebraretur termino, illum tamen ad anteriores uentriculos quodammodo referri poſſe. In hunc igitur modum, Veſalius illorum ſententiam retrudit, qui in anteriorib. uentriculis olfactum ſic perfici ex Galeno ſtudent colligere, ac ſi ille quidpiam aliud olfactus organo, hoc eſt noſtris iſtis cerebri proceſsibus, quàm cæteris ſenſuum inſtrumentis, præſtarent, & ſoli olfactui eſſent accommodi. Dein, illorum quoq; ſententiam, Veſalius non admiſit, qui huius Galeni opinionis occaſione, præter dextrum & ſiniſtrum cerebri uentriculos, alios inſuper duos anteriores effingunt cerebri uentriculos, in quibus odores primùm deiudicari arbitrantur. Niſi forte hi meatus ac canales qui in bouis & ouis proceſsibus, ſecus quàm in homine reperiuntur, aliquo pacto uentriculorum cerebri uice, ſibi procul à Galeni mente confingerent. Tu interim nihil horum expendens, quaſi operæpretium aliquid adlaturus, Galeni loca hic exſcribis, quibus conſtat, illum in anterioribus cerebri uentriculis, olfaciendi facultatem poſuiſſe. Haud ſecus profectò, quàm ſi Veſalius, aut alius quiſpiam, Galenum non ita ſenſiſſe (quòd ſciam) prodidiſſet. Vnde etiam, ſi tu in dictorum cerebri proceſſuum terminis, qui molliores & ſpongioſi iam redditi, in foramina quæ cribri, aut ut tu uis, ſpongiæ foraminibus aſsimilamus inſeruntur, ita odoratus organum, ut uiſum in oculo, & guſtum in lingua, non ſtatuis, itaq; tandem (ut ſcilicet in uiſu & guſtu alioquin facimus) ad cerebri uentriculos non refers, ſed odoratum ad ſolos uentriculos ita, ac guſtum ad linguam, & uiſum ad oculos reponis, ſicq; Galenum docuiſſe exiſtimas, tua ſanè ſententia cum illorum opinione reiicitur, quos idem quod tu ex Galeno colligere ſentireq; ſuperius nunc eſt indicatum. Odores namq; in narium tantum ſummo, dictorum proceſſuum terminis peculiari raraq; ſubſtantia conformatis, expenduntur; neutiquam uerò illorum qualitas per totam uentriculorum cerebri amplitudinem magis ſentitur, quàm aeris, amariue ſucci ſaporem uentriculis illis diſcernimus. Veſalius in-

terim nunquam rationes ullas recenſuit, quibus Galenus anteriores cerebri uentriculos, olfactus organa eſſe uoluit, tantum abeſt, quòd illum ex aliqua uentriculorum anguſtia, rationem ſumpſiſſe (uti tu hic proponis) ſignificauerit. Porrò quum uulgaris illa ex Galeno ſumitur opinio, quæ anteriores hos uentriculos, in canales quoſdam (qui abs te hic malè in Galeni doctrina uidentur reiici) finire docet, qui proceſsibus cerebri, quorum hic eſt mentio, inſculpti, pituitam cerebri ad nares perferunt, & quia quum latum aliquem alueum in canalem meatumue finire dicimus, anguſtiam aluei eius aliquam, perinde ac iuxta piramidis conum, ſubaudimus, illamq; hic multi interpretentur, non mirum ſanè eſt, ſi Veſalius, ut id quod in hominum ſectionibus obuium eſt inſigniterq; dictæ iam ſententię aduerſatur, commune explicaret, uentriculorum ſedes tam amplas, quàm in arctum anguſtumq; ac ueluti in meatum aliquem coarctatas finientesue deſcripſerit. Hac namq; ratione, ubertim demonſtrauit, amplam anteriorum uentriculorum ſedem, quæ frontem ſpectat, maximeq; aulica cernitur, nequaquam arctari, & in anguſtantis ſeſe aluei modum, in meatum finire, & poſteriorem uentriculorum ſedem, quæ deorſum in anteriora deſcendens, eorum in modum in anguſtum cogitur, arteriamq; per illam conſcendentem admittit, nihil minus, quàm in eiuſmodi olfactus organo dicatos proceſſus ſpectare, aut duci. Interim tamen, qui in bobus & ouibus ex anterioribus uentriculis citra illorum in anteriori ſede anguſtiam, meatus in illos proceſſus (aliter longè quàm in hominibus) deducuntur, ac pertinent, à Veſalio in Falloppij obſeruationum examine clarius, quàm alibi eſt expreſſum. Tunc ſcilicet, quum forte aliquos etiam futuros exiſtimat, qui animal quodpiam indicabunt, in quo uiſoriorum neruorum motus illos conſpicimus, quibus iſti à Galeno dicuntur eſſe peruij, quoſq; Veſalius quacũq; adhibita diligentia, nunquam à ſe uiſos aſſerit. Et quanquam tu interea, in boue, meatus illos conſpici, modò contendis, nondum Veſalij tamen expectationi abs te debet eſſe ſatisfactum, quòd ſcilicet meatum cuius occaſione nerui uiſorij, pororum nomen mererentur, neque in neruorum coitu, neque in toto illorum ad oculos progreſſu, ſed tantum in illorum initio, apparere ſignifices. Placeat igitur hic tibi uiſus tui in uniuerſa aliàs anatome caliginoſiſsimi præſtantia, qua hic me forſitan ſuperas, qui non

In uiſoriorum neruorum meatibus.

niſi

niſi ex continua & non foraminulenta cerebri ſubſtantia, neruos uiſorios pronaſci conſpicio; probe etiam cognoſcens qui fines illi, in quos poſteriores anteriorum uentriculorum ſedes uelut decliues antrorſum ducti, uelut in cornuum apices circa cerebri baſis medium anguſtantur, coarctanturue, non ad uiſoriorum neruorum exortus, ſed inibi patet, ubi arteriæ ad plexuum ſecundinis comparatorũ conſtructionem, in illos cerebri uentriculos aſcendunt. Quod quum te latere uideam, neque ſedem deſcribas, qua uentriculi anteriores cerebri, in neruorum uiſoriorum initia dehiſcant, aut alia etiam cerebri foramina meatusue ullos quibus neruorum initia ſunt continua, hic commemores, quid collectum mihi promptius eſt, quàm te & hic quoque uacuum & inanem eſſe puteum? Cæterùm ut in uiſorijs neruis, quàm uiſu ualeas oſtendis, ita quoque in ſecundi paris, & tertij paris mollitie diiudicanda, quid guſtu tactuq; poſsis, omnibus inſinuas. *In ſecundi & tertij paris duritia.* Quum enim modò diſſecantibus, tertium par mollius ſecundo eſſe non uideatur, tu tamen ob Galeni in libro de Neruorum ſectione ſententiam (quæ ex non integra etiam potius ratione, quàm experientia inſtituitur) ſecus diſcernis. Excellas igitur & hic ſenſibus quantum uoles, ſed quum arbitraris Veſalium & de græci quoque exemplaris libri de Neruorum ſectione menda hic non ſuſpicari, ne te adeò mentis expertem, itaq; parum in Galeno naturæq; hiſtoria uerſatum prodas. quæſo, ut quartum neruorum par muſculis maxillam inferiorem mouentibus magna ex parte diſtributum exiſtimes. Hoc enim ideo nunc confingis, ut inde tertij paris tot propaginibus in uarios undique muſculos digeſti, non naturalem quandam mollitiem falſo adſtruas, ignarus quàm quartum par tertio pari proximè exoriatur, ſubſtantiaq; ab illo nihil uariet, & qui denique ſic ſe habeat, ut penitus tertio pari a quibuſdam aſcribatur, qui Veſalij graciliorem tertij paris radicem, quarti paris uice recenſent. Mirum profectò, Galenum hic abs te non accuſari, quòd ex tua ſentẽtia quintum neruorum par (ne quid de ſexto dicam) ſecundo & quarto paribus non mollius ſtatuerit: quum ſcilicet ſenſui tantopere id ſubſeruiat, ſuumq; quendam ramulum muſculis tandem oblatũ, tot gyris in oſſeo meatu circumagat. Quum Veſalius, ſpinalis medullæ principium ex continua ſibi, & nõ gemina cerebri baſi, pronaſci docet, & anteriorem poſterioremq; cerebelli ſedes, medullæ illi non connaſci, ſed paruo prorſus tantum interuallo ce- *In cerebri diuiſione & cerebelli unitate.*

rebellum

rebellum ex lateribus ſpinali medullæ continuari explicat, eam ſanè rationem non admittit, qua arbitratur Galenum colligere, unicæ ſpinalis medullæ producendæ gratia, unicum tantum, & non cerebri modo geminum cerebellum a natura procreatum. Tu uerò quaſi magnum aliquid adferens, ais Galenum inibi unde hæc Veſalius aſſumit, non de cerebro aut cerebello, ſed de horum uentriculis locutum fuiſſe. Perinde ſcilicet, ac ſi Galenus in adducto abs te loco, ſpinalem medullā a cerebello oriri, ideo inficiaretur, quòd illam ex cerebelli uentriculo enaſci, parum aptè ſcribat: & perinde ac ſi uentriculorum gratia cerebrum geminum, & cerebellum ſimplex eſſe, Galenus non cenſuerit ſubaudiueritue. Immo tu tam leuiter in Galeno es tritus, ut una aut altera linea ante illum quem hic ex octauo libro de Partium uſu adfers loco, non animaduertis illum ex gemini cerebri ratione, binarium uentriculorum numerum quodammodo hac oratione inſtituere. *Duos autem præſtitit eſſe uentriculos, quàm unum, cum canalis & perforatio inferna eſſet duplex, & ſenſorium omne, & ipſum denique cerebrum, ſit geminum.* Dein in libro etiam nono de Partium uſu, quum duræ cerebri membranæ illam primum portionem deſcribit, quæ cerebrum a cerebello ſubleuans, inter cerebrum & cerebellum mediat, Galenus manifeſte atteſtatur, qui in octauo libro demōſtrauerit, hoc ab illo debuiſſe ſeiungi. Rurſus quum illam duræ membranæ portionem, quæ inter dextram cerebri partem & ſiniſtram eſt media, Galenus in ſua ſerie deſcribit, huiusq; in cerebri diuiſione utilitatem proponit, cerebrum geminum oportuiſſe eſſe innuit. Hicq; quum ſcribit. Vti ſupra diximus, ſe ad octauum quoque librum refert, quo cerebrum, ut & ipſius uentriculos geminum eſſe docuerat. Adeò, ut interpres ratione prioris loci, quo de cerebelli ſeparatione a cerebro agebatur habita, & illis quæ octauo libro de gemini cerebri cauſa, dicta fuerant non neglectis, id ut ſupra diximus, multo melius ad cerebri diuiſionem, quàm duræ membranæ illam portionem, quæ in diuiſione quodammodo conſiſtens, non dum erat expreſſa, retulerit: etiamſi tu quum paulo poſt hunc locum profers, beneq; reſtituta corrumpis, aliter ideo ſentias, quòd ineptiſsimè arbitraris Galenum quando duorum cerebri uentriculorum meminit, non unà de gemino cerebro, ſermonē ſuum inſtituiſſe. Veſalius ſcribit anatomicorum uulgus de anteriori cerebro & poſteriori cerebro ſeu cerebello, ſic agere, ac

ſi duo

ſi duo hæc communi quadam ſubſtantiâ, nullibi eſſent continua. Neque is ullam Galeni mentionem hic fecit, etiamſi ille cerebrũ cerebello nullibi iunxit, quàm quum illa meatu ex tertio cerebri uentriculo in quartum perducto, committi obiter inſinuauit, tantum abeſt, ut dorſalis medullæ inibi latitudinem & craſsitiem expreſsiſſet, ſedesq; ille ab ipſo enarrarentur, quibus cerebellum procul a cerebro uno paruo circulariq; loco in ambobus lateribus medullæ illi continuatur. Vti etiam imprimis miror, a Galeno modum non eſſe expreſſum, quo cerebellum poſteriori ſede ſua lato interuallo a dorſali medulla dehiſcit, ipſiq; non niſi mediante tenui membrana committitur. Quemadmodum huc quoque, ubi de cerebelli cum cerebro agitur unitate, ſpectat Galenum quando illos arguit, quibus cerebrum ueluti ex ſpinali medulla propagari uidebatur; ſe ſatis euidenter ſpinalis medullæ ortum (cui dictus nuper meatus quodammodo inſculptus eſt) ex cerebro inibi educere, ubi anfractibus gyriſq; deſtituitur, Veſaliusq; ſpinalis medullæ initium, cum multa præfatione, ſtatuit. Verùm rurſus expendendum, quibus modis cerebellum, ut Veſalius ſcribit, anfractuoſum cernitur, quantumq; hic undique ſpinalis medulla anfractuum ratione, & coloris, ſubſtantięq; occaſione, in externa ſuperficie, a cerebello differt. Hinc etiam obſeruare oportet, quid tandem inde in Galeno ſit deſiderandũ, quando cerebellum priuat anfractibus, in quos tenuis membrana ſe ingerit, implicatq;: & quando is alias ex cerebelli uẽtriculo dorſalem medullam enaſci contendit. Vt Veſalius gyros & anfractus, qui in externa cerebri & cerebelli ſuperficie occurrentes, tenuis cerebri membranę implexũ ingreſſumue admittunt, ad commodam nutritionem extructos arbitratur, ſic etiam cerebri diuiſionem, & cerebelli a cerebro ſeparationem, nutritionis potius gratia, quàm uentriculorum numeri & ſimplicis unicæue dorſalis medullæ initij cauſa, productas docet. Quod quum facit, neutiquam membranarum cerebrum tegentium hiſtoriam, illarumq; uaſa, quæ cerebro enutriendo ſunt opportuna, cum magnis paſsim ſanè obſeruationibus, oblitus eſt deſcribere. Tu interim quum Galenum quoque nutritionis, & non uentriculorum gratia, cerebri diuiſionem propoſuiſſe, illiq; eandem quodammodo cum Veſalio eſſe hic ſententiam, uis oſtẽdere, tuæ opinioni parum congruentes adducis locos. Sunt namque duo illi, quos in nono de Partium uſu, argumento eſſe iam docui, Galeno de

In cerebri ac cerebelli anfractib.

no de cerebri diuiſione,& cerebelli a cerebro ſeparatione, candẽ quæ de numero duorum anteriorum cerebri uentriculorum, & unici cerebelli uentriculi, eſſe rationem ac ſententiam. Repoſito itaque ambos locos, quos iam ex ordine ſuo peruertiſti, ſua ſede, uideto q; Galenum de duobus prioribus duræ membranæ primum agere ſinibus, qui in occipitio obuij, ſuturæ Λ comparatæ ſunt contermini; deinde illa portione duræ cerebri membranæ, quæ inter cerebrum, & ſuperiorem cerebelli regionem habetur media. Mox de tertio duræ membranæ pertractatur ſinu, qui per capitis longitudinem procedit, & ſagittali ſuturę eſt commiſſus, deinceps de illa duræ membranę portione, ſermo incidit, quæ inter dextram & ſiniſtram cerebri partes reponitur, hasq; diuidit. Adeò, ut hic nullibi Galenus cerebrum geminum eſſe, & hoc a cerebello ſeparari, ob opportunam nutritionem, aut ut dura membrana, cerebri diuiſionem ſubingrediatur, doceat. Cęterum, quale inter hominem maximo pręditum cerebro, & bouem ouemue diſcrimen in illo durę membranę proceſſu occurrat, qui inter dextram cerebri partem & ſiniſtram reponitur, ex Veſalio inſignem homini proceſſum, & nullum fere illis animalibus iure aſcribente, diſcimus. Quod ſanè tibi imprimìs uenit obſeruandum, qui ut Veſalij, diuiſionis cerebri, & huius & cerebelli anfractuum gyrorumq; uſus aſsignationem deprimas, durę membranę gratia, diuiſionem cerebri ideo inductam arbitraris, quòd duram cerebri membranam, ſanguinem nutritioni opportunum continere ex Galeno diſcis. Haud ſecus profectò, quàm ſi Veſalium (qui tot laboribus cerebri huiusq; membranarum uaſa pertractauit) hoc Galeni placitum lateret: & perinde ac ſi is, non alio ſcopo ſinus uaſaue quę ſanguinem cõtinent, ſcripſerit eſſe accommoda, quàm gyros & implexus, in quos tenuis membrana ſe implicat, ingeritq;, & qui hac ratione (non aliter nimirum ac cerebri diuiſio) uaſa cum membranis penitius ueluti in cerebri cerebelliq; ſubſtantiam ſubire ſinunt.

Tantum abeſt, ut Veſalius, cerebri cerebelliq; ſubſtantiam, membranarum gratia, & non has illorum nomine, fabricatas eſſe cenſuerit. Quęſtioni, qua qui ſenſu in quapiam corporis parte abolito, motus adhuc aſſeruari poſsit, & motu deperdito, ſenſus aliquando ſuperſit, in ſcholis agimus, Veſalius (etſi tu hic illum rerumq; naturam parum aſſequeris) non exiguum lucis prębuit. Qualiter enim hęc in anulari & minimo digitis fieri queant, ex

Qui motus deperdito ſenſu in parte quapiam adhuc ſupereſt.

uera

uera neruorum ſerie, utrunque oſtendit, citra illam rationem, qua maiorem uim animalem ad motum, quàm ad ſenſum requirimus, aut qua nonnulli medici, aut anatomici neruorum quoſdam ſurculos abſque tangendi facultate, ſoli præeſſe motui adſtruunt, aut citra illam quoque falſam opinionem, quæ etſi neruum muſculo oblatum ſenſu etiam prædítum ſtatuit, illum tamẽ ab illis ſuis ramis ſentiendi paruitate diſtinguũt, qui poſt ramos muſculis oblatos, cutẽ aut alias quæ muſculi nõ ſunt partes intertexunt, maioriq; ſenſoria ui, pollere, falsò creduntur. Verũ ut Veſalius hæc in dictis iã digitis (prout.ſ.aut quartus brachium accedens neruus, aut quintus ſupra cubitũ uulnere, uel cõtuſione, uel humoris affluxu, uel alio quopiam uitio, animalis facultatis deductũ prohibẽte læditur) quodãmodo interdũ fieri oſtẽdit, ita quoque ab illo uellem demonſtratũ, eadẽ in alia corporis ſede, ex remotis diſtantibusq; ab illa procul neruorum offenſionibus, perinde ac in illis digitis, aliquando contingere. Quanquàm enim is ab exercitato in neruorum diſtributionibus uiro, hæc in alijs item corporis partibus obſeruari poſſe, ſatis opulenter præfert, aliud tamen nullum, quo illa comprobentur exemplum adduxit. Haud ſecus profectò, quàm ſi fatendum foret, Galenum de illa corporis ſede in hac quæſtione caſu, aut ex propoſito locutum, in qua duntaxat huius ueritatem ex neruorum propagatione, quis opportune diſcuteret. Quum enim anularis & minimus digiti, neque in alto, neque in ſuperficie, neruulum nullum admittunt, quàm à quinto brachij neruo (qui ratione peculiari totam internam æquè ac externam illorum digitorum ſedes cum media indicis regione ad externum latus conſiſtente, ſuis ramis occupat) neceſſariò ſanè horum digitorum ſenſus offenditur, quinto illo neruo tam iuxta cubiti longitudinis medium, quàm alibi ſupra cubitum læſo. Et quum in hoc opere, muſculi digitos mouentes non offenduntur, qui in externa cubiti ſede, a quarto neruo, & interna cubiti ac manus ſede, à tertio neruo animalem uim aſſumunt, illorum muſculorum beneficio, digitorum motus illi adhuc obeuntur, quibus dicti iam muſculi præſint; illis interim muſculis feriantibus, qui à quinto neruo ſuam facultatem mutuantur, hacque ratione quorundam in digitis motuum abolitionis, autores exiſtunt. Tale profectò exemplum, in neruorum ſupra cubitum læſionibus, in reliquis digitis adduci nequit: quanto enim neruo tranſuerſim diſſecto,

ut exterioris illorum digitorum ſedis ſenſus aboletur, ita etiam externarum illos mouentium muſculorum munus occumbit. Tertio item neruo male affecto, ut interioris digitorum ſedis ſenſus deperditur, ita quoque flectentium digitos muſculorum tam in cubito, quàm manu officium intercidit. In crure etiam (in quo neruuli ſub femoris & ſimul ſub tibiæ cute, ad interiorem uſque malleolum nonnunquam repentis, non debet hic haberi ratio) maximus craſsiſsimuſue neruorum fœmur adeuntium, aliquo ſupra poplitem interuallo, non poteſt offendi, quin mox omnium pedis digitorum motus & ſenſus unà infirmentur. Et quanquam neruus ille ex multis ueluti conſurgat efformeturque funiculis, quia tamen à nullo illorum ſenſoriam uim auferimus, non eſt quòd quicquam de illis hic ita comminiſcamur, ut neruum ex parte tantum aliqua diſſectum, aut unica tantum ſede imbutum humore, aut aliqua occaſione compreſſum effingamus. Quòd ſi forte etiam in brachio, aut cubito, aut femore cutis tantum quædam ſedes, ob neruorum qui hanc implicant uitium ſtupidior euadet, cæteraque omnia bene habeant, non ideo tamen brachium, aut cubitum, aut femur ſenſu priuatum dicimus: iſtaque inter illas partes non referenda exiſtimo, quæ ſenſu abolito, malum adhuc integrum aſſeruare (ut in paruis alioquin fit digitis) affirmamus. Præterquam quòd ægrè ſupra muſculorum cubitum mouentium regionem, ſecundum & ſextum brachij neruum (ut ſcilicet cutis internæ cubiti ſedi obducta ſenſu priuaretur) præſectos imaginaremus, citra aliquam muſculorum cubitum mouentium offenſam. Cutem etiam femoris internæ ſedi obductam, ſenſu ſolum & citra femur agentium muſculorum labem, ſpoliare non poſsimus, ſectione altiùs quàm illi conſiſtunt muſculi, attentata. Arduum igitur eſt, ex remotis & ſupra muſculos, qui partem aliquam mouent repoſitis neruorum læſionibus, tale exemplum, quale in paruo digito & anulare Galenus propoſuit, in alijs corporis regionibus tam internis, quàm externis, competere. Vnde etiam huc non ſpectat, quòd quis tertium & quintum brachij neruos, ad brachialis radicem abſciſſos fingat, & muſculorum ex cubito ad digitos præcedentium munus integrum ſtatuat. uel quum etiam in neruorum circa tali regionem occurrentium læſione, illos pedis muſculos indamnes ſibi proponat, qui in tibia collocati, pedis ipſiuſq; digitorum motibus famulantur. Non

enim

enim licet de illorum muſculorum impedito aut integro hic agere officio, qui ſua carnoſa ſede altius conſiſtũt, quàm neruorum de qua pertractamus læſio habetur. Si tamen quis affectæ neruorum ſedis, cũ parte ſenſu deſtituta, & motu adhuc aliquo pollente, uicinitatis nullam habet rationem, ueramq; tendinum naturam cognoſcit, poſteriora illa quæ effinxi exempla, ipſi erant percommoda. Cæterùm quid tu in præſenti argumento cum tua Speculatiuarum (ſi Dijs placet) ſcientiarum ubertate ualeas, pluribus longè ineptijs, quàm ſermonis tui periodis, obuium reddis. Quanquam enim nerui in brachium producendi, non procul à uertebrarum lateribus uariè inuicem hic, illic permiſceantur, & rurſus ab inuicem ſeparentur, diſtentiq; ſeu expanſi retis imaginem quodammodo referant, illi tamen ſimul neutiquam communibus uinculis haud continentur, ac ueluti unius funis pluribus chordis extructi modo (uti tu uideris inſinuare) cõcreſcunt progrediunturue. Dein nullus neruorum per brachij cubitiq; ſuperficiem ſua parte præcipua incedentium, ultra brachiale uix pertingit, multoq; minus in digitorum cutem diſpenſatur. Primus namque in Veſalij (ad cuius numerum te etiam refers) deſcriptione neruus, ante cubitum, ſub cute ceſſat, & ſecundus obductam internæ ſedi cutem ramis imbuens, admodum leui portione radium accedit. Sextus, cuti inferiorem cubiti ſedẽ inueſtienti, quodammodo dicatus, brachiale non aſcendit. Quintus neruus, neque in brachio, neque in cubito, ſub cute ſe prodit, & is ſanè eſt, qui totam internam externamq; minimi & anularis digitorum ſedem ramis donat, & dimidiæ ſedi indicis, duas item propagines impartitur. Tertius, totam pollicis & indicis internam ſedem, & dimidiam internæ ſedis medij accedens, ante brachiale cutem nuſquam attingit. Quartus, brachij neruorum longè craſsiſsimus, ac pollicis & indicis ſedibus externis, & dimidiæ regioni medij digiti uelut proprius, ſub cute nullibi ante brachiale occurrit, præterquam ſurculis quibuſdam, quos ex alto, cuti in brachio & cubito expromit, & neutiquam ad digitos uſque diſpenſat. Quando autem Galenus duos neruos (qui in Veſalij numero ſunt ſecundus & ſextus) ſub manuum cute ferri, & alios brachii neruos in alto recondi, dixit, is ſanè maiorem totius membri quod a ſcapulis ad ungues uſque metimur, illiq; manus dicitur, portionem ſedemue ſuo more eleganter ſubaudiuit, & non ideo illos cutis neruos, neque ſuperiores brachij ſe-

des, neque digitos ſub cute ſuis ſurculis adire uoluit. Id namque ſingulorum neruorum Galeni deſcriptiones, reiq; natura, manifeſtè comprobant. Quod quum ſit, nullum profectò ſecundi & ſexti neruorum uitium, neque ſenſum, neque motum (etſi tu id non aſſequeris) digitorum lędere offendereue poteſt. quod ſanè præſtabunt quatuor neruorum per profundiora brachii & cubiti incedentium (uti Veſalius recte explicuit) uariæ læſiones & offenſæ. Nihil mirum profectò, ſi Veſalius præcipuos etiam anatomicos, in propoſitæ quæſtionis ſolutionem, neruorum quoſdam ſurculos confingere ſcripſit, qui tangendi facultate deſtituuntur, quum id ſcilicet hic a medicis perpetuo proponi in ſcholis audiuiſſet, quumq; Galenus quando in libris de Adminiſtrãdis ſectionibus nititur conficere, cor non eſſe muſculum, eiusq; ſententiæ quoſdam uideatur reprehendere. Immo quum hic indoctiſsimè inter neruos cutem adeuntes, & hos qui muſculis implicantur, in tangendi facultate diſcrimẽ ponis, & ſentiendi quodammodo uim, ad finem orationis tuæ a muſculorum neruis ridiculè aufers, eiuſmodi ſanè unius eiuſdemq; nerui funiculorum ſurculorumq; diſcriminis (quod Veſalius aliàs reiicit) aſſertor quoque eſſe uideris. Quum enim nullus omnino neruus, neque pedis neque manus digitos accedat, qui non multo ante ramos, in infinitam muſculorum cohortem digeſsit, qui quæſo te in ſentiendi facultatis magnitudine, in eiuſdem nerui partibus differẽtiam ſtatuere non colligam? Vis namque eiuſdem nerui ramos, qui digitos exquiſitiſsimo ſenſu præditos adeunt, alia ſentiendi ui, quàm illos nerui ramos pollere, qui in muſculos diſpenſantur, cerebroq; quàm digitorum nerui citra ambagem gyroſue ſunt propinquiores. Cæterùm non miror te tam perfunctoriè in neruorum diſtributione, naturaq; uerſatum, ut omnes digitorũ propagines ex his neruis qui plurimos muſculis ramos iam prius obtulerunt, finire educiq; ignores, dummodo ita ſentias, ut Veſalium culpes, quòd ad humores, uti & nerui præſectionem compreſsionemq; motus ac ſenſus impedimentum reiecerit. Perinde ſcilicet, ac ſi craſſus in neruo humor ſcirrhum inducens, at tenuis neruum laxans madefaciensq; humor, non in cauſa eſſet, ut animalis facultatis tranſitus impediatur, muſculiq; ad quos neruus pertinet, mouendi ſentiendiq; facultate priuarentur, & cutis etiam (ſi forte neruus ille poſt ſedem qui humorem continet, illi offeratur) tactus ſenſu careat. Immo, tu ſtuporis, ut & prorſus

ſus aboliti ſenſus occaſiones, in eaſdem cum Veſalio (ſecundum maiorem uidelicet minoremq; nerui contuſionem & compreſſionem, aut humoris collectionem multitudinemq;) cauſas debes reiicere, non uerò in unius nerui portionum naturalem ſentiendi facultatis magnitudinem aut paruitatem. Quæ quum unà cum neruorum diſtributione ignoras, haud mirum ſanè, hic te in Galeni loco primi libri de Locis affectis uarie turbari, perplexumq; in ſtuporis & aboliti prorſus ſenſus differentijs, uideri: ac non rectè inſuper ſentire, quintum brachij neruum, qui in totum paruum digitum, & anularem, mediamq; ſedem medij (ut ſæpius iam dictũ eſt) citra omnem alium neruulum diſtribuitur, infimum omnium neruorum eſſe, qui a dorſo brachium adeunt, huncq; in muſculos aliquot non ſparſum, priuſquam ad digitos pertingat. Atque hinc etiam liquet, quàm ab illis obiectionibus Veſalius ſit alienus, quas illum tuis falſis dogmatibus (quæ in digitis in quibus aliàs nulli collocantur muſculi, duo neruorum genera malè ſtatuunt) forte obiecturum coniicis. Quarti nerui illorum qui femur accedunt, compoſitionem, quam is ſecundũ femoris longitudinem habet, Veſalius rectè explicat, quum illũ ibi unica circumſcriptione, unius teretis inſtar corporis incedere, & ueluti una tantum membrana complecti, illumq; membrana eiuſmodi diſſecta, aut lacerata, in multos ueluti rectos te retesq; funiculos diſſolui poſſe ſcripſit. Vnde etiam merito lectorem hic eius Galeni ſententiæ monuit, qua is neruum hunc dicto inceſſu toto geminum conſpici tradidit. Ex hac namque ſententia, quis facile arbitraretur, neruum illum in tota femoris longitudine inſtar duorum teretium corporum, quæ ſibi mutuo accumbunt, & priuatis membranis continentur, geminum eſſe, & non contra cæterorum corporis neruorum fere rationem, in multas omnino partes & funiculos, ſola digitorum opera, per ſuam longitudinem ſeparari poſſe. Verùm hæc exigui ſunt momenti, modò cum illis conferantur, in quibus Veſalius a Galeno in præſentis nerui per tibiam & pedem diſtributione diſſentit, & quæ non parua tui in hoc inſtituto ignominia præteris. Non quòd hic quicquam pro Galeno patrocinij uerè poſsit adferri, ſed quòd turpe ſit, in leuibus tantum rebus te irridendum præbere, & difficilia ad artemq; maximè neceſſaria, perinde ac ſi in rerum non eſſent natura, & Galenus in illis non notaretur, ſilentio obuoluere.

In quarto cruris neruo.

QVIA

In peritonæo. QVIA peritonæum nullo pollens motu, duntaxat ſepti tranſuerſi, & muſculorum tranſuerſorum abdominis, aliorumq; quibus obducitur obnatumq; eſt muſculorum motum ſequitur, id ſanè non magis alui recrementorum expulſioni, quæ muſculorum beneficio perficitur, auxilio eſſe Veſalius ſcripſit, quàm chirotеca pilam pelli dicimus, quum hac induta manus, illam percutit, aut omentum cutemq; ad eorum quæ in inteſtinis, & in ueſica continentur excretionem auxiliari, ideo diceremus, quia illud a muſculis ſupra inteſtina premitur, hæc uerò ad muſculorũ abdominis compreſsionem, in poſteriora adeoq; uerſus inteſtina fertur. Rurſus quia membrana coſtis obnata, illarum tantum, muſculorumq; intercoſtalium & ſepti tranſuerſi motum ſubſequitur, Veſalius arbitratur illam membranam non magis arctando thoraci, ac pulmoni comprimendo utilem, quàm comprimendis inteſtinis ac ueſicæ, peritonæum non famulatur. Quemadmodum itaque talis premendi uſus, præter rationem peritonæo eſt attributus, ſic quoque miratur Veſalius, cur eiuſmodi uſus inſtitutores, non eadem opera, coſtas ſuccingentem membranam, in organorum expirationem inſpirationemq; ſuo motũ molientium numerum, malè non retulerint. Videto igitur, qui tua puerili dialectica demonſtrare potes, Veſalium conceſſiſſe, peritonæum per ſe, & abſque alicuius auxilio (uti tu loqueris) alimenti ſuperflua deorſum trudere. Vti etiam Veſalius non admittit, peritonæum ſepti tranſuerſi, aut abdominis muſculorum motui, quo uentriculus, inteſtinaq; premuntur (etſi id ex Galeno tamen perperam colligis) ſuppetias ferre. Immo quo peritonæum craſsius duriusq; effingemus, eo magis muſculorum conglobationi depreſsioniq;, durioris & ſiccioris chirotеcæ in manus apprehenſione inſtar, obſiſtere, credendum eſt. Præterea, tuam hic dialecticam tantiſper feriari ſinito, quouſque tibi perſpectum ſit, membranam coſtas ſuccingentem, non minus ſuperiori ſepti tranſuerſi obductam eſſe regioni, quàm inferior ſepti pars, peritonæo inueſtitur: ac donec cognoueris, illam membranam non minus, quàm peritonæum ſepti motum conſequi: & hanc membranam, thoracis internam adeoq; quam ipſa met conſtituit cauitatem, & pulmones ſic reſpicere, ut peritonæi pars ſepto obnata, internam peritonæi cauitatem uentriculumq; & inteſtina intuetur. Hæc ubi ex naturæ hiſtoria didiceris, quàm cerebrum tibi claudicet, & male cõcluſum dehiſcat,

bono

bono iam ocio argumentator. Veſalius non inficiatur, peritonęum (quod inſtar continuæ cuiuſdam membranæ, muſculos abdominis, & alios quibus obnaſcitur ab inteſtinis & cæteris quæ continet organis ſeparat) accommodum eſſe, quo ſerius inteſtina inter abdominis muſculos ſeſe præter naturam morboſeq; implicent, atque a muſculis offendantur, & muſculos premendo, illorum etiam munus impediant: uerum inquit inteſtina inter illos muſculos quouſque illæſi ſunt tranſuerſi abdominis m uſculi, non poſſe intercidere. Tranſuerſi enim muſculi, inſtar continui inuolucri, ac ueluti alterius cuiuſdam peritonæi, reliquos abdominis muſculos ab inteſtinis interdiuidunt, & nullibi ſecundum na turam patent, ubi inteſtinis (quæ illos tantum, & non alios ullos mediante peritonæo contingunt muſculos) exitus patere poteſt. Dein quum tu quandam curationis facilitatem in tranſuerſis mu ſculis hic ideo confingis, quòd carnei & non peritonæi modo, membranei ſunt, malè profectò cognoſcis, quanta ſede tranſuerſi muſculi ad dorſum, & multo maiori adhuc interuallo ad abdomi nis medium, neruoſa tenuitate membraneaue natura, efformentur. Præterquàm quòd Galenus, partis unius curationem, alterius curatione, non promptiorem facilioremue hic ſtatuat, ſed tantum indicet, illos quibus abdominis uulnera in interna, & quæ inteſtina & omentum ſpectat regione, non benè coiuerunt, ad inteſtinorum prolapſum, ac ueluti ramicem, eſſe opportunos.

Veſalius Galenũ non accuſat, quòd uentriculum (quem natura quo ad commodè potuit, ori proximè ſubiecit) in corporis medio repoſitum ſcribit, uerũ illos Galeni damnat interpretes, qui non ſimpliciter, ac uelut obiter illud enumerant, ſed uentriculũ inſtar communis officinæ, & regis cuiuſdam ſecundum omnes corporis dimenſiones adamuſsim in medio exiſtere arbitrantur. Dein quum Veſalius clare oſtenderit, maiorem longè uentriculi portionem in ſiniſtro corporis latere, quàm in dextro collocari, & hic ſe Galeni ſententiæ contraire adnotauerit, qui exiſtimas quæſo, illum Galeni loci fuiſſe ignarum, qui ſecus quàm res ſe habet, uentriculum maiori ſua portione in dextris ſtatuens, abs te modo adducitur? Porro ſi tu exemplaria quædam (ſecus nimirũ quàm nos omnes hactenus) uideris, quæ *ſiniſtra* pro *dextris* continent, ſcito illa ueritati magis conſona, & ex naturæ hiſtoria, eſſe reſtituta. Diſcrimen interim, quo canis & ſimiæ iecur ab humano in forma uariat, & in ſiniſtram corporis ſedẽ magis, quàm homi-

In uentriculi ſitu.

nis

nis uergit,dein canis & ſimiæ lienis figura ac ſitus, quibus ille ab hominis liene inſigniter diſcrepat,in cauſa etiam ſunt, ut homini magis,quàm illis animalibus, uentriculus in ſiniſtra corporis pro ducatur & conſiſtat. Ne quid interim dicam, quanto canis ſimiæque uentriculus exquiſiti globi magis imagini, quàm hominis uentriculus, accedat. Huic enim ex dextro latere in ſiniſtrum uentriculus quàm illàc eſt longior, aut latior; quemadmodum etiam homo cæteris animalibus, hic eſt latior, minuſque ab anterioribus in poſteriora, quàm illa profundus. Cæterum, ut hic paſsim Veſalius ex diſcrimine in uentriculo, iecore, liene, omenti ad colum inteſtinum nexum, coli inteſtini forma, cæci inteſtini amplitudine, aliiſque multis partibus inter canem caudatamue ſimiam, & hominem hic obuio commonſtrat Galenum non hominum anatomen, ſed illorum potius animalium docuiſſe,ita ſanè tu contra(ſi modo poſſes)loca adduceres,quibus Galeni deſcriptiones potius homini, quàm illis animalibus congruere ſignificares. Quũ Galenus in quarto de Partium uſu,differentiæ,cuiuſdam meminit, qua hominem ueluti ab alijs quibuſdam animalibus diſtinxit,hæc ſanè in uocatis coli inteſtini illis ligamentis habetur, quæ ſecundum coli longitudinem (ut ſcilicet contingit in porcis & cornutis fere omnibus animalibus) Veſalius in hominibus ferri ſcribit,ubi colum utrinque ueluti globoſum cellulatumq; ſpectatur. Lignamenta iſta & cellulę,in canibus & caudatis ſimijs multiſque alijs animalibus haudquaquam ſunt obuia,hisq; ſecus quàm homini, colum inteſtinum maxima mehercule cum differentia,teres cernitur:& Galenus homines illis reſpondere, parum rectè, ex ſicciorum forte alui recrementorum forma illa ſibi perſuaſit,quàm maxime naturalem eſſe, Hippocrates atteſtatur. Quia Galenus (ut nunc de quarto de Partium uſu libro nihil dicam) in ſexto de Adminiſtrandis diſſectionibus, in uentriculum & omentum uenas uariè propagari ſcribit, à magna uena ſub uentriculo ſecundum ipſius longitudinem ducta, Veſalius fatetur, ſe locum illum ita aliquando intellexiſſe, ac ſi cauæ uenæ Galenus inibi meminiſſet. Adeò ut non mirum ſit, ipſum aliquando per ſectionem inquiſiuiſſe,num ulli uenæ cauæ rami uentriculo ac omento offerantur, ſcripſiſſeq; ſe nullos unquam obſeruaſſe: quos tamen (ſi modò te aſſequor) tu in rerum natura eſſe, turpiter adhuc arbitraris: Vt itaq; tuum hic erat docere, num aliàs uentriculi uenas, quàm Veſalius

In coli inteſtini forma.

In uentriculi uenis.

In lienis uaſis.

Veſalius commemorat, ſectione deprehendis, ita quoque tuum in lienis uenis erat oſtendere, an Veſalius, quicquam in illis aliter quàm res ſe habet, pertractauerit, ut ſcilicet conſtaret, quod nam illud ſit in naturę hiſtoria uas, quo melancholicum ſuccum in ſuperius uentriculi os expurgari, quódque Veſalio (uel ipſius confeſsione) incognitum eſſe exiſtimas. Præterea, non tibi in Veſalium hic eſt ſtomachandum, quòd uix ſemel ullam meatus bilem in inteſtina deducentis portionem, neque homini, neque alicui alteri animali, uiderit inſeri, quum tu uiuentium modo neminem profers, qui id unquam alias obſeruauerit. Vt ut ſit, mihi perinde ac amicorum meorum nulli, portio eiuſmodi eſt inter diſſecandum comperta: neque mihi, ut neque Veſalio (quẽ etiam portionem illam non uidiſſe, forſan merito ſuſpicaris) cogitatu intellectuq; arduum eſt, qui bilis ex inteſtino duodeno in uentriculum contra naturam ſurſum ferri, nauſearumq; & uomituum, citra illam quam tantopere expetis portionem, autor eſſe queat. Rurſus non eſt tibi Veſalius, uti illorum qui ſectiones hodie aggrediuntur nemo, accuſandus, ſi homini non maius, quàm ſimiæ, cani, porco, oui & alijs quadrupedibus omentum tribunt, modo ſectio (cui alia quàm Galeno fides eſt adhibenda) contrarium non oſtendat. Et quanquam plerique, homines aliquos, omenti geſtores uocauerunt, illi forte decepti ſunt aliquot interdum palmorum adipe, qui uiris quibuſdã & mulieribus in abdomine mox ſub cute eſt obuius; omento interim uix bene pollicis craſsitiem æquante. Præterea, centum inteſtinorum ramices nobis ſe offerunt, quum omenti ramex uix unus, aut alter ſit conſpicuus. Neque etiam ramicis in homine frequentia, ad omenti magnitudinem eſt referenda, ſed ad flatum, & erectionem, hominiſq; opera, & naturalem corporis humidã mollemq; conſtitutionem. Simiam hernioſam uidi nunquam, canes uero uenaticos, ut & illos qui in dominarum ſunt delicijs, quandoque hernia laborare, quemadmodum & equos interdũ obſeruaui. Galenus in ſexto de Adminiſtrandis ſectionibus, quemadmodum & in quarto de Partium uſu, peritonæi proceſſus meſenterijq; & omenti ex illis initia commemoramus, cum iſtis proceſsibus uenas diſtribui tradit, a magna uena ſub uentriculi longitudine ducta. Hunc locum Veſalius ſic aliquando intellexit, ac ſi a caua adeoq; magna uena ſub uentriculo ſecundum corporis longitudinem quodammodo recta deſcendente,

In bilis ueſiculæ meatu

In omenti magnitudine.

In porta uenæ propaginibus.

& ad illos peritonæi proceſſus, peritonæo colligata, uenę meſenterio offerri dicerentur: hacq; occaſione Veſalius num huiuſmodi quæpiam uenæ in diſſectionibus occurrant, nonnunquam ſectione perquiſiuit. Verùm in ſuis libris ante multos annos ruſſus editis, Galenum undique hic interpretatur, ac ſi is de portæ uena locutus feciſſet. Veſalius etiam rectè adnotat, in quarto de Partium uſu, illum locum reperiri, quo Galenus inteſtinis adeoq; meſenterio uenas adferri teſtatur, in iecur non terminatas, aut (ut alij uertunt) non traijcientes. Quid uero de hac ſententia, quam tu craſſa quadam ignorantia, apud Galenum inueniri negas, Veſalius ſentiat, ex dictis iam ipſius libris (ne ſcilicet hic ſcribendo longior ſim) diſcito. In illis namque, ut breuiter dicam, non traijcientes uenas, illas eſſe ſubaudit portæ uenæ propagines, quæ alendis partibus potius, quàm ad ſuccorum ex inteſtinis in iecur attractionem, ab hac diſſeminantur. Mirū profecto te tantopere excruciari, quòd Veſalius, hominis cæcum inteſtinum, gracillimum eſſe, & craſsiori breuiq; lumbrico comparandum, proponit, idq; in canibus, porcis & magis adhuc in ſciuris eſſe amplisſimum, Galeniq; deſcriptionibus ſatis accommodum fateatur, modo ſectione hæc ſeſe ita habere omnes iam deprehendimus? Rurſus quum tantas inter homines & ſimiæ canisq; iecur in forma & fibris lobiſue differentias obſeruamus & Galeni deſcriptiones cani, neutiquam uero homini, conuenire cernimus, quid obſecro ſtultius eſt, quàm autoris alicuius (quem homines nunquam ſecuiſſe certiſsimum eſt) nomine proprijs uelle derogare ſenſibus? Ego ſanè, ut neque Veſalius, nunquam uidi humanum iecur in fibras, ut caninum, aut porcinum, magis quàm uituli iecur, diuiſum: neque etiam homines in nullo, quod ſciam, minus uariant, quàm in uniuerſi iecoris unitate. Quum autem hic Ducem quendam ueſtrum (qui quam procul a Priami fuerit ſpecie, omnes nouimus) in exemplum profers, tanto Principi profecto iniuriam fieri arbitror, quòd inſuper in internis ſedibus illum monſtro potius, quàm homini ſimilem fuiſſe, nulli non conſtare cupias. Et quamuis forte tuam hic anatomes imperitiam uelles prodere, non erat tamen ideo princeps ille falſo (ut iam diſces) traducendus, & omnes quos hic modo recenſes uiri, non uenerant tui ſimiles indecorè confingendi. Si Veſalium, ut refers, Bononiæ ſecantem uideris, alijsq; quorundam publicis ſectionibus adfueris, abunde tibi eſſe debebat,

In cæco inteſtino.

In iecoris fibris.

illarum

illarum te meminiſſe, modò quid rariſsime eueniens, quo uidelicet ueritatem impugnares, ex illis depromere potuiſſes. Licet igitur Princeps ille, canis in modum iecur in lobos diſſectum habuiſſet, impoſsibile tamen fuit (ſecus nimirum quàm in canibus etiam accidit) poſteriorem caudicis uenæ cauæ ſedem uniuerſam, iecoris ſubſtantiâ circundari, huncq; non recta quodammodo ſurſum & deorſum ferri, ſed arteriæ magnæ modo aliquouſque ſimplicem incedere, & dein in duos tādem impares truncos diſcindi: etiamſi illum a iecore pronatū fuiſſe, nemo negauerit. Immo tu hic Veſalij deſcriptiones tam leuiter expendis, ut uidearis adſtruere ab illo negatum, uenæ cauæ caudicem iecori ramos in ſuo per id tranſitu offerre, & illos per iecur eodem ritu quo portæ propagines diffundi, iecorisq; ſubſtantia complecti ac contineri; quum id ſcilicet ueluti rarum quid, aut à Veſalio non conceſſum, in principe hoc occurriſſe, proponas. Ad hæc, quum hominis thorax ſit breuiſsimus, canum uerò & reliquorum quadrupedum longior, mox inde maxima inter hominem & canem conſurgunt undique diſcrimina. In cane enim interſepientes thoracem membranæ in ſe interuallum & cauam ueluti ſedem inter ſeptum trāſuerſum & cordis inuolucrum continent, in qua pulmonis obſeruatur portio ſeu lobus, qui manus in modum cauam uenam hac tranſientem amplectitur, nullaque proportione illis pulmonis reſpondet lobis, qui in thoracis dextra & ſiniſtra occurrunt cauitatibus. Quum interim caua hominis uena, ſimul unaque cordis inuolucrum & ſeptum tranſeat, taleque nullum in illo ſpectetur interuallum, & multo minus pulmonis lobus, cui caua innititur. Quum itaque illuſtriſsimum Principem illum breuitate thoracis deformem fuiſſe, non ignoremus, quo pacto illum quæſo, ita caninum fuiſſe nobis perſuadebis, ut bene formatorum hominum, fabricam longo interuallo, & inſigni cauitate, & quantumuis putri pulmonis lobo, & uenæ cauæ progreſſus longitudine, ipſum ſuperaſſe arbitrabimur? Mirum quòd hic etiam non effinxeris, præter globoſam canini uentriculi formam, & longum & non ad uentriculi poſteriora repoſitum lienem, & portæ uenæ caninam, non uerò humanam diſtributionem, pectoris oſſa Duci ueſtro etiam fuiſſe longiora, & arctiora, numeratuque promptiora, ut Galeni uidelicet deſcriptionibus canumque & ſimiarum fabricæ magis reſponden-

tia, quàm in homine hæc obſeruamus. Vti etiam hic (præter muſculos quoſdam, qui in anteriori thoracis ſede repoſiti, huiuſque motibus famulantes, in canibus tantum ac ſimijs, non uerò hominibus ſunt obuij) additum oportebat, Duci huic quemadmodum cani & ſimiæ longius cor magiſque teres, & in media thoracis ſede magis quàm homini collocatum accidiſſe. ut, ſcilicet Galeni quidem deſcriptiones ueras, Veſalij autem falſas eſſe comminiſcereris. Quemadmodum etiam uideris tuo Principi hic cæcum inteſtinum canini aut ſuilli aut ſciuri potius inteſtini modo amplum & grandiori alicui ſacco ſimile, non uerò humani inteſtini inſtar, craſsioris & unà breuioris
In renum ſitu. lumbrici modo gracile, perperam aſcripſiſſe. Quòd uerò ſcribis in ueſtra diſſectione illa, de renum munere ſic actum fuiſſe, ut ueriſsimæ & eleganter propoſitæ in canibus Veſalij ſententiæ contrairetur, id quidem abs te (qui illam uti coniicio non intelligis) factum facile reor, quum naturæ in humani etiam renis fabrica (quam ſuo examine obſeruationum Fallop pij Veſalius plenè propoſuit) induſtriam ita leuiter cognoſcas, ut illa nunc poſtpoſita, in renum ſitu tantum, te occupes. Præterquam igitur quòd ſiniſtrum renem dextro altiorem in hominibus, non raro reperimus, tu hic ignoras truncum uenæ cauæ in iecore obuium, ex anteriori tantum ſua ſede, non autem lateribus, ramos in iecur diſpenſari, quorum nullus dexter ſiniſtro ſuo pari, in exortu eſt craſsior. Dein quando Veſalius ſiniſtrum trunci illius latus æquè iecoris ſubſtantia, ac dextrum contineri ſcribit, non adeo ponderoſam uniuerſi iecoris portionem partemue in ambobus trunci uenæ cauæ lateribus obſeruari ait, ſed unum latus alio a iecoris ſubſtantia, non magis liberum eſſe aut dehiſcere, inſinuat. Si tamen quis ſecus ac tu (qui cauam in iecore eadem regione, qua in lumbis conſiſtit, reponi malè exiſtimas) nouerit quantum ſepti tranſuerſi foramen cauam tranſmittens ab illius medio in dextrum declinet, quantumq; cauæ in iecore tranſitus a uertebris recedat, & obliquum etiam ad dextra hic cauæ ductum ſimul cum totius iecoris mole & forma, perſpectum habuerit, is ſanè ad leuum cauæ uenæ latus non minus iecoris, quàm ad dextrum ſtatuet. Quantum enim craſsitie, dextra pars ſiniſtram uincit, tantum illa ab hac longitudine, ac ueluti in ſiniſtrum progreſſu, ſuperatur. Præterea ſiniſtrum cauæ trunci, ubicunque is conſiſtit, latus,

tus, dextro reni uicinius eſſe nemo ſanæ mentis contendet, quàm cauæ uenæ eſt craſsities, aut amplitudo: quæ per Iouem ſepto quodam neutiquam ita interſtinguitur, ut ſanguine, qui dextro lateri uicinior eſt, aliquò fluente, is in uena retineatur, qui ſiniſtro latere aliàs complectitur. His accedit, Veſalium modò, nosq; omnes, uniuerſas illas fibras, corpori uenæ penitus denegare, quibus id attrahere, retinere ac propellere, falſo tu adhuc arbitraris. Adeo ſanè, ut multa undique occurrant, quæ Galeni tuamq; rationem retundunt, qua dextrum potius renem, quàm ſiniſtrum attrahendo expurgandoq; ſanguini, quis contenderet eſſe opportunum. Quæ quum te lateant, promptè augurari poſſum, quàm ualidus in Veſalij de uenæ ſectione ſententijs, tuo quod hic extollis ſcripto, refellendis Hercules extiteris. Quia Veſalius nullum diſcrimen inter omnes uenas ab his quæ lieni iam implantantur, in uentriculum digeſtas, ſectione unquam potuit deprehendere, & quia iſtæ neque diſtributionis forma neque contenti ſucci qualitate, ab omnibus uentriculi omentique uenis differre apparuerunt, ille inquam lienis uſus Veſalio ſuſpectus haberi cœpit, quo lienem recipiendo cuidam iecoris excremento, ſeque ex illo enutriendo, & dein in uentriculum, quod illi ſupereſt, expurgando, medici accommodum cenſent. Qui inſuper miram eius excrementi (quum ſcilicet ad uentriculum potius quàm inteſtina, id eructari aſtruunt) in ſuperiori dextroue uentriculi orificio utilitatem commemorant. Non hic dicam qui aliquando intellexerim Veſalium in ſcholis interrogare ſolitum, quamobrem id excrementum, (ſi modò tale aliquod ſit) rectè in uentriculum ex iecore citra lienis procreationem non profluit. Quemadmodum ipſum quoque ſcriptis ſuis mirari uidemus, cur bili ſi ſolum excrementi cuiuſdam inſtar haberi debeat, nō recta abſque ſui in ueſicula iecori innata congregatione, aut in illam aſcenſu, ad inteſtinorum initium non profluit, imprimìs quum bilem deferens meatus, ex iecore recta ad inteſtina deſcendat, & ueluti ex ſuæ longitudinis medio, anguſtiorem ſe ipſe meatum ad bilis ueſiculam porrigat. His addebat, non parui etiam pendendum eſſe, melancholicum illum nobis uocatum ſuccum, neque in liene, neque iuxta lienem, neque in uentriculo, ſic poſſe diſſectionibus obſeruari, ut ſicciora alui recrementa, urinam, bilem, ſeroſos humores, pituitam aliosque

In lienis officio.

quoſdam

quoſdam ſuccos ueluti per ſe in proprijs ſedibus & abſceſsibus conſiſtere uidemus. Ne hic dicam, quid in his qui mania, & alijs melancholicis affectibus laborant, in bilis ueſicula uariè obſeruemus, & quæ multis hominibus in tota membrana colligantur reponânturue, quàm a iecore ad lienem metimur, quamque uentriculo ſubditam, colo hominis inteſtino, omni illo interuallo meſenterij uice eſſe dicimus, quæ ſecundum uentriculum a dextro latere in ſiniſtrum porrigitur. Sunt autem quę hic coaſſeruantur, quæ poſt longas uariasque modò intermittentes, modò continuas febres, per multas inteſtinorum difficultates, & tenaſmos excerni uidemus, uariorumque etiam uomituum, quando ſcilicet in uentriculum feruntur, occaſiones exiſtunt. Porrò quum hic morborum elegans undique, & alio tractanda argumento, ratio non debet mihi tecum inſtitui, neque illa quæ in ægris corporibus indies inſigni artis ornamento inuenimus, tibi ſunt recenſenda, de ijs agam, quæ in ſanis hominibus, nobis ſunt obuia. Quum itaque uideam Veſaliū non admittere ſanguinem ex dextro cordis ſinu in ſiniſtrum, eo quo Galenus tradidit modo ferri, etſi nonnulla de mutua uenarum & arteriarum oſculis ſcribat, uidetur tamen mihi ſuſpicari, & in arterijs, beneficio lienis ſanguinem cordi, ut & in uenis munere iecoris, apparari. Tale enim quid colligitur innuere, quum ſibi ipſi parum ſatisfaciens, aut diſputationum illarum quæ illi tantum odij compararunt pertęſus, obiter tantum ſuis ſcriptis ingerit, tot fere arterias uentriculo & inteſtinis implantari, quot uenæ portæ ſoboles, & ramum arterias, uenarum proportioni quodammodo reſpondere: præter illa quæ de mutuo matericrum in uaſis fluxu & refluxu commemorat, & de cordis ſanguificatione non ſubticet. Quemadmodum igitur, uenam portæ ex uentriculo & inteſtinis ſuccum iecori offerre, & ſanguinem rurſus per eandem uenam, bilis ueſiculæ, uentriculo, inteſtinis, omento, & craſſum iecoris (ſi Dijs placet) recrementum lieni docemur perduci, dein ut quandam uaſorum in multas ſoboles diſtributionem & ueluti cunctationem & moram, in iecore ponimus, quæ portæ caudicem & cauæ truncum intercedit, & unius continui meatus uenæue ſeriē uerſus cor a dictis iam partibus incedentem, aut potius a corde ad illas progredientem ſanguificationis cuiuſdam gratia interturbat, ſic ſanè nihil mirum erit, ſanguinis materiam

per

per eadem uaſa in lienem duci,& ſanguinem in eadem rurſus re cipi. Neque hic quicquam iecori magis, quàm lieni erit cum renibus commune,multaq;(ut ſemel dicam) ſeſe nunc offerunt, quæ haud immerito Veſalium,ut & Ferneliũ præter alios multos in Ariſtotelis & autoris libri de Reſpirationis uſu placitum duxerunt. Neque leue etiam eſt,in multis hominibus paruum & album ueluti; iam inutile iecur reperiri, & lienem magnũ & ita rubro colore elegantem euadere, ut nihil ambigendum ſit, illum ſanguificationis muneri etiam eſſe præfectum. Tu interim ex nigriore lienis in Principe ueſtro colore, huic placito occurris, non animaduertens, nunquam tam nigrum alicui uiſum eſſe lienem, ac bilioſorum hominum ſanguis inibi niger uiſitur, ubi ſub rubente & ueluti purpurea ipſius portione,quæ fere cultri craſsitiem in ſcutella aut uitro refert, nigerrimus ſubſidet. Immo, etſi ſuperior ſanguinis pars pallida, ac adipis modo,craſſiorisq; olei aut pictorum glutinis inſtar alba aut flaua,& interdum ſubcærulea conſpicitur,inferior tamen, maiorq; ſanguinis pars,ita nigricat, ut nullum lienem ipſi conferre queas. Ne hic dicam qui lien canibus omnibusq; calidis & ſiccis animalibus rubeat purpureusq; ſit & fluẽti è uena ſanguini colore ſimilior, quàm iecur ipſum exiſtat. Dein quo lien præter naturam magis incraſſeſcit, eo magis deperdito iam nigro aut ſubpallido colore,rubet,cordisq; colori magis accedit. Et quanquam iecur quum reni inflammato incubuit,aut quum bilis nigra & atramẽto ſimilis in ſua ueſicula reperitur, nigerrimum eſſe iuxta bilis ueſiculam & renem obſeruemus, tale tamen aliquid in ægro liene,nunquam potui expendere. Dein quum animal naturæ legibus uiuit, nullam prorſus partem alimenti ſui colorem aſſumere, ſed alentis colorem in nutriti colorem mutari omnes concedimus. Aliàs enim rubra intus primæ ætatis oſſa,ut & ipſorum medulla ſuccusq; ſemper magis rubeſcerent,ſanguinisq; colorẽ ita,ac tuum lienem nigrum fieri uis,continuo(ne de membranis & tendinibus cerebroq; & pulmone ſubfuſco & uario colore in hominibus conſpicuo,aliquid adferam)aſſumerent.Quum tam ſolliciti ſumus de ſanguificationis quam in iecore fieri damus excrementis adinueniendis, mirum ſanè cordi & pulmonibus in ſuis elaborationibus alterationibusq; nulla eſſe aſsignata, ac circa illa aliquot lienes non eſſe effictos? Ego nunquam tam oculatus eſſe potui,ut uenas in iecore, tenuiori corpora tunica-

ue quàm lienis uenas conſtare obſeruauerim,qui nunquam mihi perſuaſi alicuiue limi ſanguinis excoquendi attenuandiq; gratia,tot arterias per lienem fuiſſe tam uariè implicateq; digeſtas. Si ſanguinis urinæq; materiam,uulgo ex uenulis a uentriculo & inteſtinis pendentibus,per iecur,portæ & cauæ uenarum beneficio ferri concedimus,quid oberit quæſo, a liene ſanguinē materiamue per eaſdem uenas duci, & id quod ipſi per arteria s ex uentriculo & inteſtinis allatum erit, in arterias ſuo tempore ſic refluere,ac a iecore ad lienem ac uentriculum omentumq; ſanguinem peruenire,omnes fatemur? Verùm quid hæc ad te ſcribo,qui tam leuiter in Veſalio,uaſorumq; natura & ductu, & ſanguinis huc illuc fluxu & refluxu,es uerſatus, ut duntaxat ex maiori aliquo liene per diſſectionem forte caſuq; inuento, ipſum ſanguificationis quandam uim lieni ineſſe arbitratum fuiſſe, tibi perſuadeas. Veſalius,cordis ſubſtantiam portionemue in- *In cordis uentriculis.* ter dextrum & ſiniſtrum uentriculos obuiam,æquè craſſam eſſe propoſuit,ac cordis illa eſt ſedes,quæ ſiniſtrum latus & anteriorem poſterioremq; ſiniſtri uentriculi cordis ſedes conſtituit. Dein retulit,portionem illam, gibboſa & non concaua ſuperficie in dextrum uentriculum(cuius cauitatem creſcenti lunę,mòdò aſsimilamus)conſiſtere aut protuberare: & hanc non ſolum ſuperficiem, & illam qua dextrum latus ſiniſtri uentriculi componitur, foueis quibuſdam eſſe donatas, ſed omnem internam uentriculorum ſuperficiem,inæqualem foueisq; obſitam, reperiri docuit. Adhæc, fibras,quæ ueluti ex ſemicirculi cuiuſdam gibbo, a membranis cauæ uenæ orificio in corde præfectis, & his quæ uenoſæ arteriæ ſunt propriæ,enaſcuntur, carnoſaq; cordis ſubſtantia ad ipſorum finem ambiuntur augenturue, nō omnes ad eam cordis regionem finire continuariq; dixit Veſalius, quæ inter cordis uentriculos habetur, uerùm has illis uentriculorum ſedibus continuas eſſe aſſeruit, quas ſingulæ fibræ iuxta uentriculorum fundum mucronēue è directo reſpiciunt. Adeò, ut fibrarum illarum nonnullæ, externis uentriculorum lateribus,& anterioribus poſterioribuſq; illorum ſedibus connaſcantur, aut ab illis prodeant, non autem ſoli illi uentriculorum interſtitio,uniuerſæ ſunt continuæ. Atque ut hæc omnia inſigni naturę fiunt induſtria,itaq; in diſſectionibus ſe habere reperiuntur, ſic Veſalio gratiæ ſunt habendæ, quòd hæc ideo indicata uoluit, ne Galeni deſcriptionibus illuderemur. Tu autem,

ut

vt ſecus iſta (quæ non eſſequeris) habere comprobes, monſtruoſi Ducis tui (modò aliàs uera, licet interim in natura rerum impoſsibilia ſcribas) ſectionem, hic ita profers, ac ſi quam meritò à Galeni ſententijs hic declinetur, in ſcholis nunc quotannis non oſtenderemus. In hunc quoque modum, etiamſi Galenus cordis cordis inuolucrum, à baſi huius pronaſci ſcripſit, non debemus tamen ipſius ſententiæ ita mordicus inſiſtere, aut tam exquiſitum ſermonem poſtulare, ut quum inuolucrum corde ipſo amplius eſſe oportuerit, Veſalio reique hiſtoriæ reluctemur negemusque, notatu dignum quatuor uaſorum cordis interuallum a corde ad inuolucri huius cum illis connexum occurrere, quod membrana illa ſeu inuolucro eſt uel ideo liberum, ne ipſum met, cordis motibus obſiſtat: tantum abeſt; ut tibi credam, in Duce tuo inuolucrum illud cordis baſi adeoque cordis ſubſtantiæ, ita adnatum fuiſſe, ut ex illa, probe diſſecantibus oriri uideretur. Ita etiam Veſalius nunquam ſibi perſuaſit, Galenum coronales uocatas nobis uenas, etſi ita is in libris de Adminiſtrandis ſectionibus ſcribat, ex dextro cordis uentriculo uoluiſſe omnino enaſci. Verùm Galeni in illis libris ſententiæ, hic tantum meminit, ne quiſpiam, perinde ac tu, illa offenderetur, remque ita aut in hominibus, aut canibus, aut ſimijs comperiri, præter rationem affirmaret. Quamuis enim proxime ad uentriculum uenæ illæ oriantur, ipſorum tamen ortus extra uenæ cauæ orificium cordi aſſcriptum, conſiſtit. vti etiam arteriæ cordis baſim ambientes, extra arteriæ magnæ orificium adeoque poſt illius membranas, initium mutuantur. Doleo ſanè cum tua admirabili inſcitia, tuorum qui ueſtræ Ducis ſectioni adfuere ſociorum, imprimis uero boni & docti uiri Marci Antonij Capræ, Veſalio familiaris ignorantiam ſic manifeſtari, ut puer ueſtra expenderet mendacia, & ſummam in legendis Galeni libris oſcitantiam. Propter Galeni enim locum obiter in libris de Adminiſtrandis ſectionibus ſcriptum, effingis Duci ueſtro uenas cor ambientes ex dextro cordis ſinu, non uero extra hunc principium ſumpſiſſe, & interim rationes non animaduertis, quarum occaſione Galenus in ſexto de Vſu partium libro, illas uenas ex dextro ſinu cordis non debuiſſe produci, commemorat. Quamuis enim rationes illæ Veſalio non habentur integræ bo-

In cordis inuolucro.

In coronalibus uenis.

naque ex parte ab ipſo reijciantur, ſunt tamen eiuſmodi, quæ ueram & his quæ ſectionibus diſcimus reſpondentem Galeni de harum uenarum origine ſententiam, pulcherrimè arguunt. Inquis alia etiam quamplurima in Duce illo, cuius magnus pro fecto es calumniator, fuiſſe obuia, in quibus Veſalii diligentia a te ſociiſque tuis, culpabatur: quæ autem illa fuerint, augurari nequeo, niſi forte Duci uenas inter ſeptum tranſuerſum & cor pronatas fuiſſe intelligas, quæ humiliorem thoracis partem, præter uenam coniuge carentem nutrirent, hancque ſub cordis aure, non uerò ſupra cor, exortam uos uidiſſe, inſinues. Ita enim ſe in hominibus habere, partim ob male intellectum abs te Galenum, partim quòd is hominem nunquam ſecuit, ſuperius admodum inerudite docuiſti. Vnde quàm illic, & uniuerſo hoc ſcripto, illorum quibus tuum pro Galeno patrocinium tot iam annis tantoque hiatu, & cum maximis illis Antonii Foſſani quibus tam impenſe gloriaris auxiliis, mutuiſque multorum, ut ais, conatibus, promiſiſti, ſatisfactum ſit expectationi, ipſe iam per ocium in patriæ ueſtræ ſumma pace, diiudicabis. Quum Veſalius, aliter ſcilicet quàm Galenus, ambabus arteriis ſeminalibus eandem exortus regionem aſſeribit, ac de ſiniſtræ ſeminalis uenæ initio pertractat, non admodum illi probabilis uidetur Galeni ratio, quæ ſiniſtri teſtis uenam, a uena in ſiniſtrum renem exporrecta, ideo pronaſci docet, ut ſerioſioris ſanguinis aliquid ad ſeminis materiam deduceretur, ſemenque inde pungendi & pruriendi titillandique uim obtineret, cuius beneficio in ipſius excretione, ſic delectatio uoluptasue oboriretur, ac ſcabie uexatos, ad ignem, aut ſub calentibus ſtragulis delectari uidemus, quum ſcalpendo, acribus ſalſiſque & mordacibus ſuccis, exitum in cute præbent. Veſalium in hanc ſententiam duxit nullus pruriginis, quem uel rigido excalefacto pene mingentes, ſecundum Galeni rationem experirentur ſenſus, ut & titillatio, quam illi etiam primis morbi temporibus percipiunt, qui languido propenduloue pene, inuoluntarium ſeminis fluxum patiuntur, & demum quòd & ramicis curatione, aut alia de cauſa ſiniſtro teſte priuati, non ſecus in ſeminis emiſsione ſuauiter affici ſe aſſerunt, quàm ſi utroque adhuc teſte donarentur. Præterea, quum Veſalius Ariſtotelis opinionem, quæ ſeminales arterias ſanguine uacuas, & ſpiritu

In ſeminis materia.

ſpiritu plenas eſſe ſtatuit, non reciperet, & nullam harum arteriarum materiam, ad tentiginem conducere ſibi perſuaderet, ac denique ſpiritui nihil pungens & pruriens titillansve in ipſius excretione (ſi modo eiuſmodi aliqua ſit) adſcribere poſſet, hicque Galeno ſe parum accommodaret, Veneris delectationem ad ſpecificam ſeminis formam eſſentiamq;,& dein partis qua ipſius qualitas ueluti priuato quodam ſenſorio organo, diiudicatur rationem, reduxit. Semen namque (quod ſuo tantum calore halituque non demulcet) alias corporis partes, perinde ac glandis amplitudinem (quæ ſeminis occaſione magis, quàm reliqua meatus urinarii latitudo excauatur) & uterum haud afficit: & Veſalius illecebram in ſeminis eiaculatu, ac conceptu obuenientem, ab illa longè diſtinguit, quæ tentigine, & affrictu, aliove titillatu, & placido reciprocoque calore inducitur, ac ſpadonibus puerisque grandioribus aliquotque mulieribus & uiris, qui non reſoluunt, communis quoq; habetur. Qui uerò hæc a Veſalio manifeſtiſsimè pertractata, tu intelligas, aut impugnes uideto, quum ais (ſi modò te aſſequor) ipſum aſſerere, Galenum coitus uoluptatem uniuerſam in ſolius ſeminis proiectu poſuiſſe, aut non eſſe uериſimile, illam ex ſeminis excretione procedere, quum horum nihil ſcilicet Veſalius ſenſerit aut ſcripſerit. Dein, quando impoſitã ſic ipſi præter rationem ſententiam, ſtudes repellere, Galeni loca (quaſi illa quenquã laterent) adducis, quibus illum ſpiritibus delectationis partem ſecundum Ariſtotelis opinionem aſſignaſſe demonſtras: interim de ſeroſi humoris ui, neque de ſpirituum qui forte excernerentur ſtimulandi, ac pruriendi facultate, nihil aggreſſus, in quibus aliàs Veſalii a Galeno declinans ſententia, tantum uenerat oppugnanda.

Quando Galenum in ſuo de glandulosis quos uocamus adſtitibus demonſtratione, nihil falſum ſibi effinxiſſe, ſtudes oſtendere, mox initio, tam te anatomes imperitum prodis, ut non longè aliam corporis partem illos adſtites eſſe exiſtimes, quàm quę uaricoſorum adſtitum nomen a ueteribus obtinuit. Diſcito itaque glanduloſum corpus ad ueſicæ finem repoſitum, & uaſorum ſemen deferentium inſertionem admittens, ab implexibus gyriſque illorum uaſorum toto cælo differre, in quos illa ante ipſorum hic inſertionem uaricum, aut uariè com- *In glandulosis adſtitibus.*

 plicati

plicati cucurbitæ capreoli, aut mulierum cincini in modum inuoluuntur, quique in ſimiis multo maiori numero, multitudi neque, quàm in uiris ſpectantur. Vaſorum iſti implexus (ne forte in horum deſcriptione vſuque pertractandis, aliquò longius rapiar) illi ſanè ſunt, quibus id uaricoſorum adſtitum nomen fuit attributum, quod glanduloſis adſtitibus nunc male aſſcribis. Quum itaque Veſalius, tum ad opportunam uaſorum ſemen deferentium inſertionem, tum ad humoris cuiuſdam uiſcidi, & citra ſemen in tentigine ſæpius profluentis generationem, & forte ad quandam ſeminis perfectionem, & alicuius ſuæ portionis coaceruationem, corpus hoc dixiſſet eſſe utile, Galeni demonſtrationem expendit, qua is nititur conficere, corpus hoc ſemini generando non eſſe accommodum. Ait namque, ſi in glanduloſis adſtitibus ſemen gigneretur, excretionem eius caſtrata animalia appeterent, at hanc non uidentur appetere: nullum igitur ſemen in his gigni perſpicuum eſt. In hac, Veſalius adnotat, Galeni ipſius teſtimonio anatomicos omnes quibus glanduloſi adſtites cogniti erant, dixiſſe ſemen in illis contineri, non autem gigni. Dein adiecerat, caſtrata animalia, ut & ſpadones & adoleſcentulos uenerem (ſed incaſſum interim) appetere, ac ueluti tentigine, qua oblectantur apprehendi: ita ſcilicet ueluti quendam ſeminis emittendi appetitum indicans, & nihil interim adhuc in Galeni demonſtratione infirmans. Ad illam namque retundendam, conducere exiſtimauit, quòd etſi adſtites glanduloſi ſemen gignerent, illi tamen in caſtratis animalibus hoc præſtare non poſſent, quòd uaſa illis iam ſint ablata, quibus materia ſemini gignendo aut etiam perficiendo apta glanduloſis adſtitibus ad portaretur. Neque etiam Veſalio, ut neque Galeno, ullum caſtrandi genus eſt perſpectum, quo ratio ſeruari queat, qua caſtrato animali quidpiam ex uaſis ſemen deferentibus, in glanduloſos adſtites adduceretur. Si uerò Galenus, quum ſeminaria hæc uaſa eſſent ablata, aut ſic, ne quid in illa a teſtibus feratur, eſſent affecta, uenis & arteriis, quæ glanduloſis adſtitibus ſunt conterminæ, illiſque in alimēti ſubminiſtrationem & caloris natiui euentationem ſubſeruiunt, materiam aliquam ſemini gignendo aptam adſtitibus illis adferri potuiſſe, arbitratus fuerit, iam omnium uaſorum ſeminalium teſtiumque uſus, a Galeno eſſet

ſublatus,

ſublatus; & parum is expendiſſet, qui in grandioribus animalibus, quæ prima ætate fuerunt caſtrata, uix benè imago adſtitum iſtorum reperitur. Quum enim uaſa, quæ ſuo tempore ſemen detuliſſent, illis animalibus fuerunt ablata, adſtites illi nihil increuerunt, & citra illa uaſa, nihil ſe poſſe & inutilia eſſe, oſtendunt. Vnde etiam obſeruatu non eſt iniucundum, qui grandioris bouis, & ueruecis, & uerris ueſica a tauri, arietis & apri ueſica differat. Quæ quum Veſalius expendiſſet, Ariſtotelis ſectatores cum Galeno ſic poſſe (falſo tamen) agere, obiter innuit. Si in teſtibus ſemen gigneretur, excretionem eius animalia, quibus in inguinibus uenæ & arteriæ ſeminales, adhuc in ſcroto ſeruatis teſtibus, eſſent præſectæ aut alioquin inuerſione præcluſæ, appeterent: at hanc non uidentur appetere: nullum igitur ſemen in teſtibus gigni perſpicuum eſt. Quemadmodum enim Galenus in ſuo argumento, materiam adſtitibus glanduloſis auferebat, idque ideo eſt inualidum, ita quoque in iſto argumento, teſtibus materia procreando ſemini apta tollitur. Tu interim hic multa de terminorum multitudine, & arguendi formula, pueriliter & indoctè effutiens, nullam caſtrandi rationem adfers, qua omnia circa adſtites glanduloſos cenſerentur integra, & qua amborum argumentorum falſa ſibi in materiæ præſentia & aptitudine effingentium, diſſimilitudinem edoceres: etiamſi Veneris appetituum omnis diſtinctio, & horum collectio liberæ, ex tuo arbitrio tibi relinquantur. Quia uirilis membri ſitus, cuiuis citra ſectionem eſt obuius, hunc Veſalius ſcribit a Galeno benè pertractatum: ſed quia ipſius fabrica, quę diſſectionibus tantum cognoſcitur, a ſimiarum aliquotque aliorum animalium ſimiis hac in parte reſpondentium, penis conſtructione uariat, Galenique deſcriptio ſimiis, non autem hominibus quadret, non mirum ſanè, ſi ad hiſtoriæ fidem, Veſalius id neutiquam ſubticuerit. Quamuis igitur penis ſubſtantiarum, tum neruoſæ ſcilicet, tum fungoſæ, quæ neruea illa comprehenditur, eandem rationem (uti tu tandem concludis uiſque) a Galeno & Veſalio perſcriptam demus, non ideo tamen ſummum illud diſcrimen intercidet, quo ſimiæ penis unico nerueo corpore prorſus tereti, hominis uerò penis, gemino duorumque indicum digitorum internis ſedibus ſibi commiſſorum inſtar,

In uirili membro.

lato

lato corpore neruoſo conſtituitur. Vnde etiam mox erit manifeſtum, quàm malè, unicum cauum teretemque Galeni neruum, homini poſsimus accommodare, quum is interim ſimiæ fabricæ, peropportunè adhibeatur. Dein, etiamſi contendas eandem ſubſtantiam in] ueruoſa membraneaue penis ſubſtantia, ab utriſque deſcriptam intellectamue, non eſt tamen Galeno acquieſcendum, quando penis glandem intus alia ſubſtantia, quàm ſuum cauum neruum conſtitui, glandemque ueluti plenam & non nerui ſui modo cauam eſſe tradidit: forte etiam oſsiculo quodam minimo animum adhibens, quod in ſimiæ penis glande obſeruamus. Et quamuis Galenus (non ſecus ac quiuis alius anatomes ignarus iudicaret) penis aut ſui caui nerui initium ex ſuperiori pubis oſsis regione (ubi ſcilicet penis a pube ſupra teſtes nunc dependet, nunc eminet) exoriri ſcribit, non eſt tamen, quòd ſimiæ unicum neruoſum corpus ab humiliori ſede connexus pubis oſsium, & hominis ambo neruea corpora inibi ubi oſſa illa uerſus anum ab inuicem dirimuntur, ita atque Veſalius docuit, pronaſci non credamus. *In uteri cornibus.* Cæterùm, ut hæc ex ipſius libris priuſquam ueritatis, Deique operum oppugnationem ſuſciperes, abs te diligenti adhibita ſectione erant diſcenda, ita quoque plurima illa modò diſcrimina, quæ inter uaccinum & muliebrem uterum occurrunt, tibi debebant eſſe perſpecta. Quum enim hic paſsim fatearis uaccas, capraſque in uteri fabrica cum homine reſpondere, & eadem tibi hac in parte cum Galeno ſit ſententia, quid mirum, ſi hic undique non pauciores ineptias, quàm uerba effutire uidearis? Si namque ignoras, qui farciminoſa illa ſubſtantia, quæ in membranis uterum continentibus nonnunquam in mulieribus eſt obuia, & Veſalio cornuum taurorum imaginem quodammodo referre uiſa eſt, in capris uaccisque non ſpectatur, & inſuper non cognoſcis, uteri humani cornua obtuſis quadratæ frontis angulis, uaccini autem uteri cornua, quæ longis apicibus intorquentur, proceris magniſque arietum cornibus eſſe ſimilia, & canum ſuumque uocata uteri cornua, duorum quæ in arctum ducuntur inteſtinorum imaginem referre, quonam pacto quæſo, loca illa intelliges, in quibus Veſalius docet Galenum perplexè ideo de uteri muſculis & cornibus locutum, quòd muliebrem uterum nunquam uiderit? Conſtat namque

ex

ex diligenti Galeni librorum obſeruatione, illum & de mulierum & uaccarum, & canum ſimiarumue cornibus propemodũ citra diſtinctionem locutum. Quum enim quibuſdam animalibus, fœtus in cornibus collocari docet, duas illas ſuis caniſue uteri partes ſubaudit, quæ duobus ueluti inteſtinis in apicẽ conumue tandem deſinentibus comparãtur, & fœtus ſeriatim poſitos, in ſe, in ijs animalibus continent, a quibus plures plerunque fœtus ſimul, in utero geruntur. Dein quum Galenus duos uaccini uteri ſinus, & poſtea horum apices, quibus uaſa ſeminaria recipiuntur, deſcribit, & Diocli quidem apices hos, Praxagoræ autem ſinus illos, cornua dici inſinuat, ſuamq; hic quoque ſententiam explicat, nulla ſanè obtuſorum muliebris uteri angulorum inſtituitur ratio, ſed uaccinum uterum ideo muliebri ſimilem eſſe ſibi perſuadet, quòd uaccæ, uti & mulieres, unum fere fœtum edunt. Quando autem Galenus Herophili (quem muliebres uteros diſſecuiſſe, is meritò ſibi perſuadebat, cuiq; ideo timidè fidem dare cogebatur) occaſione, uteri formam (ſecus quàm aliàs ſemper) rotundam eſſe admittit. ibiq; obtuſorum uteri angulorum meminit, muliebris uteri cornua, modis omnibus in forma a uaccarum uteri cornibus diuerſa, ſubaudit: etiamſi illum hæc nunquam uidiſſe, ſit longè certiſſimum. Quum itaque eiuſmodi multa, ex Veſalij ſcriptis ſint obuia, Galeniq; libros ex trium inter ſe admodum differẽtium uterorum cognitione, nunc opportunè interpretemur, mirum profectò eſt, te hic occupari, in oſtendendo Galenum uteri cornua non ignoraſſe, modò tu cum illo adhuc in ea ſis hæreſi, qua uaccarum uteri cornua, a muliebris uteri cornibus, in forma & ſitu ac ueluti ſubſtantia, non eſſe diuerſa, adhuc falſo & temere, credis. Immo quod de cornibus ſtatuis, etiam in uteri cauitate, & forma (ne dicam tunicis) adhuc turpiter fateris. Ex Dioclis namq; & Praxagoræ Galeniq; quas hic adducis ſententijs, duos ſinus muliebri utero, ut in uaccis uidere eſt, tribuis, uterumq; non ſimplicem, ſed geminum eſſe affirmas, procul ſanè a muliebris uteri fabrica aberrans, & Galenum rurſus meritò accuſandum inducens. Nemo enim, qui ueram muliebris uteri formam rationemq; perſpectam habet, Galenum non culpabit, quòd in ſua uirilium membrorum cum muliebribus adducta hic abs te comparatione, ſcrotum ſimpliciter utero non aſſimilauerit, ſed

gemini uaccarum uteri, duorumq; illius ſinuū ac duplicis inter næ uteri tunicæ, occaſione, hic uirum a muliere diuerſum eſſe immeritò propoſuerit. Atque quum hæc tu non expendens, inſuper oſtendere cupis Galenum duos muliebri utero ſinus, quales ſcilicet in longis uaccarum uteris ſunt obuij, tribuiſſe, non animaduertis profectò, te locum hunc tuæ ſententiæ, & uaccini uteri fabricæ contrarium ſubijcere, quo Galenus ex Herophili autoritate, non autem ſua inſpectione, rotundam uteri formam & mamillares ipſius proceſſus, ſubindicat. Vaccinus enim uterus, nullo pacto ueſicæ, neque interius, neque exterius conferri poteſt, & ipſius ēt apices cornuaq; arietū cornibus forma ſimillimi, mamillarum papillis neutiquam ueniunt conferendi: uti etiam comparari nequeunt, uituli frontis, quæ paulo poſt cornua eſt productura, angulis; quibus uera uteri muliebris cornua Veſalius undique ſibi in hoc conſtans, aſsimilauit. Quum itaque in his omnibus uaccinus uterus ab humano plurimum uariet, qui quæſo Galenns ſibi conſentiens habebitur, qui ueluti in unius uteri hiſtoria, nunc humanum uterum, nunc uaccinum in illis in quibus uariant, depingit, & hos uteros ſibi inuicem ſimillimos interim eſſe, ſecus ac res ſe habet, unà tecum arbitratur? Nullibi (quòd ſciam) Veſalius tradit Galenum in aliam uteri partem uaſa ſemen deferentia, quàm in cornua (quæcunque tandē illa Galeno fuerint) uoluiſſe implantari, quod uel illinc colligitur, ubi miratur Galenum tam Herophili fuiſſe ſtudioſum obſeruantemue, ut in libro de Veteri ſectione, alia quædam uaſa ſeminaria contra omnem naturæ hiſtoriam, propemodum admiſerit, præter illa, quæ in uteri cornua inſeruntur. Ad Galeni cæterorumq; autorum libros in ſermone, qui de uteri acetabulis inſtituitur, intelligendos, nulla inquis opus eſſe Veſalij diuerſorum uterorum deſcriptione, ſatisq; te tuis partibus functum putas, ſi Galeni locum hic cites, quo acetabulorum cognitionē illum habuiſſe, hæcq; abunde deſcripſiſſe, exiſtimas. Quaſi uero non iſte locus etiam argueret, Galenum muliebrem uterum nū quam ſecuiſſe, & autorum, qui omnes non eundem uterum ſecuerunt gratia, ualde hæſitaſſe ecquid de acetabulis tādem deberet ſtatuere, & poſtremo illa muliebri utero affinxiſſe, quę nullo unquam tempore in illo, magna per Iouem naturæ induſtria, inueniuntur. Hi namque qui hominum corpora ſectioni adhibuerant,

In acetabulis.

rant, illaq; deſcripſerant, uterum acetabulis carere prodiderũt. Alij uero, qui capras uaccaſq; tantum aggreſsi fuerunt, humanũ uterum, illorũ animalium uteris per omnia ſimilem eſſe ſibi falſo effingentes, acetabula, in utero reperiri tradiderunt. Porrò, & ſi Galenus priorum autoritati multum tribuat, poſterioribus tamen magis acquieuit, taliaq; in utero haberi acetabula confeſſus eſt, qualia Praxagoras deſcripſit, ipſeq; in cornutis animalibus obſeruauit, & nullo interim pacto in mulieribus reperiuntur. Neque horum ſanè acetabulorum ratione, uaccinus uterus iam concepturus, a muliebri utero conceptionem appetente, tantum differt, ſed non concepturus, & qui concepit, & qui partui eſt proximus uaccinus uterus, ab omni muliebris uteri habitu, acetabulorum cauſa plurimum diſcrepat. Vaccæ enim uterus, qui nondum concepit, & qui non admodum nuper peperit, multis tuberculis & ueluti papillis ſparſim per uniuerſam ipſius cauitatem eſt obſitus: quæ læuia ſunt, & non aſpera, fuereque uenis in ano tumentibus, ab his qui uaccas ſecuerunt comparata. Quum autem uacca concepit, tubercula hæc non amplius læuia permanent, uerùm illis procerius protuberantibus & excreſcentibus, uarij ſinus imprimũtur, aut ipſa inſinus ſic dehiſcunt, ſinuſue quidam in ipſis ſic patent, ut polyporum & ſepiarum promuſcibus euadant ſimillima, in quibus cauos quoſdam ſinus, quorum beneficio animalia illa ſeſe ſcopulis figunt, acebatula uocamus. Quemadmodum uero uterus ſecundum fœtum ampliatur & increſcit, ita quoque tubercula magis adhuc augeri introrſumque craſsius extuberare cernuntur, uenæque & arteriæ uteri in tubera hæc finientes, ac ueluti ex dictis iam tuberum finibus de nouo genitæ, cum uaſis illis continuantur, quæ in fœtus ſecundina, ad umbilici uaſorũ conſtitutionem, procreantur. Vaſorum hunc connexum aut continuationem, ambit complectiturque carnea illa ſubſtantia quam lienis carni Veſalius comparauit, & quæ ſingulis uteri tuberibus unica obtigit, & unà cum ſuo tubere ad internam ſecundinæ cauitatem cum illa etiam quæ ipſi obducta eſt ſecundinæ portione, eminet. Ex his tuberibus in internam ſecundinæ cauitatem extantibus, talis conſurgit imago, qualem cerneremus ſi ſparſim inter ſecundinam & uterum oua columbarum forent interiecta, quæ inibi ubi ipſa conſiſterent, ſecundinam ab utero

ſemouerent, ac ueluti a reliqua uteri ſuperficie introrſum protruderent. Si oua hæc nullibi ſibi contigua, cum utero imaginatus fueris uniri, uteriue partes exiſtere, finxerisq́ue contermínas ipſis ſecundinæ portiónes, orbiculatim uaſorum interuentu ad illa obligari, eorum ſanè ſimilitudinem quãdam ſtatues, quæ in prægnantium uaccarum ſectionibus, eleganter ſunt cõſpicua. Iam ſi ſecundinam ui a tubere aliquo diuellis, uaſaq́ue rumpis, mox ſecundina quæ ſecundum tuberis ſuperficiem inæqualis erat, ac ueluti introrſum prominebat, plana expanſaue cum carne ſibi obnata efficitur. Ipſum uerò tuber ſinibus multis foueisque plenum tunc conſpicitur, quæ acetabulis indubiè fuerunt primum comparata. Et ſi umbilici Veneris herbæ ſimul multa producentis folia, itaq́ue totius unius latioris plantæ imaginem huc retuleris, ab illa, tuberibus his ac ſinibus cotylodonum nomen a Veteribus inditum obſeruabis. Cæterum, & hæc non ſine ſingulari naturæ operum admiratione, in cornutis animalibus obſeruantur, ita ſanè his tuberibus, in muliere nihil apparet ſimile. magnumq́ue hic, ut & in uteri forma, inter hanc & uaccam occurrit diſcrimen. Muliebris namque uterus, qui non concepit, quodammodo æqualis eſt, nihilq́ue minus quàm huiuſmodi tubera obtinet. Dein quum cõcepit, exterius fœtus inuolucrum una tantum continua ſede, utero committitur, uteriq́ue ſubſtantia innumerorum in uaccis tuberum modo, ad internam uteri ſuperficiem haud prominet. Et quum exterius inuolucrum ui ab utero auellitur, nihil uteri prominet, in quo ſinus illos profundaſque foueas effingamus, quæ acetabulis ſepiarum, & polypum, & herbæ cui ab his & cymbalis nomen obtigit, comparari poſſunt. Vt autem exterius humani fœtus inuolucrum, unica tantum ſede impenſe lata utero firmatur, ita & canum & ſuum ſinguli fœtus, una tantum ſede (ſed quæ in forma ab humani fœtus ĩuolucri uariat colligatione) utero adnectuntur: hisq́ue nulla etiam ſecus nimirum quàm cornutis animalibus, ſunt in utero tubera: ut neque quum prægnantes ſunt, in tuberibus illis ſinus ueraq́ue adeo acetabula in illis conſpiciuntur. Et quanquam in his animalibus, uaſorum uteri lata amplaq́ue ſit continuatio, & carnis uaſa ſtabilientis copia, uteri tamen ſubſtantiæ in illis nullum tale ſuccedit incraſſamentum, quali uaccarum tubera inſigniter increſcere augeriq; iam dicebam.

dicebam. Quæ quum ſint, nemo ſanè mirari deberet, Veſalium rectè nobis inſinuaſſe, Praxagoram hoſque qui uaccarum uteros ſectioni adhibuerunt, papillas adeoque obuios interdũ in his papillis ſinus acetabulaque, in utero haud immerito recenſiſſe. Herophilum uerò, & qui humana aggreſsi ſunt corpora, iure mulierem illis priuatam ſcripſiſſe: & Galenum denique, quia mulierẽ nunquam ſecuerat, in ſua ſententia de acetabulis proferenda, perplexum dubiumque extitiſſe. Pudeat itaque hic te, quòd Veſalij non uelis, aut per inſcitiam non poſsis, uti diligentia, quodque occaſiones ex medio reijcere cupis, quibus autorum placita & ſenſus, poſsimus modò ueritati accommodare, aut ſaltem diſcutere. Idem etiam in fœtum ambientibus inuolucris tibi ideo uſu uenit, quòd te fugit, præter duo humani fœtus inuolucra, cornutis animalibus, quæ dictis in utero tuberibus, & quum utero gerunt, tuberum illorum finibus donantur, tertiam quandam obtigiſſe membranam, quæ interiori inuolucro tenuior, inter duo totum fœtum ambientia inuolucra, longæ cuiuſdam uiſicæ inſtar, ueluti ab uno uaccini uteri cornu in aliud procedit, inteſtinique in extremis ſuis conſuti inflatique, ſeu aqua pleni imagini poteſt comparari. Membrana illa ex urinario meatu, qui è ueſica per umbilicum incedit, propemodum enaſcitur, uitulique urinam in ſe colligit: quæ aliàs in hominibus & canibus inter duo inuolucra abſque tertia illa mẽbrana & proprio cõceptaculo, uana continetur. Diſcrimen quo mulieres & canes a uaccis hic uariant, & omnium horum non uno tempore facta a Veſalio ſectio, & dein ea quam Galeno ſemper tribuit autoritas, in cauſa (uti ad Falloppium ſcribit) fuere, ut aliquando de his inuolucris membraniſue uariè cenſuerit, inſtitutaque ab autoribus nomina, his quæ uiderat, non uno ſemper modo, coniecturis quibuſdam accommodauerit. His diſcriminibus, & illud accedit, quod in uaſorum umbilici ab interiori inuolucro ad umbilicum progreſſus longitudine, uenarumque & arteriarum unitate & ſubſtantia, & nodulis quibuſdam inter uitulum & puerum obſeruatur: quod etiam in cauſa eſt & hominis fabricam quis uerè enerrans, a Galeni placitis etiam hic debeat non parum declinare. Tu interim expendito, an non magis fœtus inuolucra ex Galeno recenſes, quàm ex illa meretriculæ quam Magium aggreſſum dicis ſe

In fœtus membranis

ctione. Dein, ſcribis te in iſta, maculas illas carneas non uidiſſe, quæ leopardi aut tigri pellis macularum modo in uituli ſecundinis occurrunt, quum illæ ab uteri tuberibus ſunt auulſæ, & ueluti explicatæ: haud ſecus ſcilicet quàm ſi hic uitulus a puerulo non plurimum uariaret, diſcrimenque quod hic inter illos eſt, non plenè ex Veſalij ſcriptis, comprehenderemus. Ais quoque Veſalium ſcripſiſſe, interius fœtus inuolucrum, cui a mollitie nomen eſt inditum, fœtuique proximè obducitur, ſudoremque continet, totum fœtum non ambire, quum tale nihil ab ipſo ſit proditum, nec quicquam apud autores occurrat, quo in eius membranæ inuolucriue hiſtoria ambigere, aut retardari debeamus. Quando Veſalius, uteri cum mamillis in muliere & ſimia communionem ſanguiniſue tranſumptionem per cauæ uenæ caudicem potius, quam per illas uenas ſtatuendam ſuadet, quæ inferiorem abdominis partem occupãtes, illas reſpiciunt, quæ ſuperiorem abdominis partem implicant, & ex altioribus pectoris ſedibus illuc feruntur, is ſanè non indicauit Galenum uoluiſſe, nullum mamillis ſanguinem quàm a conterminis utero uaſis ſurſum per abdominis regionem offerri, uaſaque pectus in omnibus animalibus occupantia, non niſi ab uteri ſedibus, ſanguinem obtinere. Adeo ut ignorem, quorſum hic Galeni locum, qui a iugulo mamillis ſanguinem porrigi docet adferas: imprimis quum par in pectoris uenis Galeno & Veſalio ſit ſententia. Niſi forte ad Veſalij opinionis robur, nullum paucíſsimumue ſanguinem ab inferioribus abdominis ſedibus ſurſum ad mamillas deduci, hoc Galeni loco, oſtenſum cupias. Quia Veſalij de mamillarum ſitu rationes tuo more uel futiliter non impugnas, ſed illas Ariſtotelis quibuſdam ſectatoribus tibique imprimis diſplicuiſſe, hic tantum ſubmurmuras, illæ a me huc non ſunt adducendæ, & nouis inſuper argumentis (quod aliàs factu promptum eſſet) confirmandæ.

In maxillarum uaſis.

In mamillarum ſitu.

VESALIVS, cordis fibrarum ſeriem, in ſexto ſuo de corporis humani fabrica libro quantum tunc potuit explicans, & (quemadmodum Falloppio indicat) in illorum numero & ſpecierum uarietate aſsignandis Galeno nimium acquieſcens, alia que inſuper ac debebat affingens, maiorem fibrarum in cordis mucrone collectionem ac ueluti compactionem, quàm in cordis baſi propoſuit. In hac enim fibras magis ſic dicit ab in-

In cordis partium in deſitate differentys.

uicem,

uicem, quàm in mucrone dirimi, ut rectas uiminiæ pyramidis uirgulas, in baſi remotius, quàm in cono ab inuicem dehiſcere cernimus. Dein compactiorem cordis ſubſtantiam, quæ in illius mucrone quodammodo eſt obuia ad eiuſmodi fibrarum collectionem mutuamue conſtrictionem potius retulit, quàm ut cor ideo mucrone ſuo durius reddi cum Galeno exiſtimaret, ut minus a thorace, in ſuis contractionibus, adeoque in longam productionibus, offenderetur. Tu interim Galeni lectioni tam leuiter incubuiſti, ut in ſexto de Partium uſu libro, non legeris, quibus rationibus is conum mucronemue cordis in ſubſtantiæ denſitate, robore & compactione, ab ipſius baſi diſtinguit, ac qui tandem mucronem ideo duriorem ualidioremque procreatum docet, ne in fortibus maximisque cordis motibus ille a pectoris oſsibus offenderentur, ac ex oſsibus obſtaculum impedimentumque motibus illis impenderet. Si namque hæc apud Galenum legiſſes, neutiquam tam impudens modò fuiſſes, ut illa ab ipſo nunquam ſomniata, ſed a Veſalio ipſi eſſe falſo impoſita, ſcriberes, utque huc Galeni locum adferres, qui neminem latens, cordis ſubſtantiam docet. Quanquam enim hoc loco Galenus in uniuerſum illam recenſet, neque ullius inter cordis partes diſcriminis inibi meminit, inerudite tamen inde colligis, illum uel eodem libro mucronem a baſi, ita ac Veſalius ipſum feciſſe ſcribit, non diſtinxiſſe, & mucronis craſsitiei & duritiei, ex ſuo arbitratu, cauſas non commemoraſſe. Quandoquidem uerò in leuibus his rebus, cogeris in Veſalium falſi aliquid (cui tamen integrum tuum conſacras ſextum librum) comminiſci, admodum ſanè argumento es, quid in temerè ſuſcepta abs te prouincia, præſtare queas: imprimis quum tam multa ſexto Veſalij libro paſsim obuerſentur, in quibus ſtudio manifeſtiſſimeque is in magni momenti rebus a Galeni ſententia declinat. Quàm uerò aliquot eiuſmodi controuerſiis, monſtruoſi Ducis tui ſectione, aut potius tuis in optimum Principem calumnijs abs te ſuperius ſatisfactum ſit, ſuo loco abundè oſtendi, & inſuper a me prompte diſces, ſi futuræ hyemis ſectionem, in noſtra Ticinenſi ſchola tot doctis uiris adeoque teſtibus ſtipata exornataque, inſpicere non grauaberis.

In ſeptimo apologiæ libro.

VBI etiam audies, quàm præpoſteris iuditiis in ſeptimo tuo

tuo hic libro omnia ſimul in unum congeris, quibus Galenum anatomen non tantum auxiſſe, ſed & penitus abſoluiſſe ſuſpicaris. Parum enim obſeruas qui illorum pleraque citra tuum uel irridendum nobis patrocinium ſimul cum alijs enumeras, in quibus Galenus ideo ueteribus immerito contradixiſſe a Veſalio iure oſtenditur, quòd Galenus non perinde ac illi, hominum corpora ſecuerit. Dein quum eandem rem ſæpius inculcas (ut ſcilicet hæc ex uariis Galeni locis, & diuerſis libris, aliis & aliis interpretum uerbis imperitè exſcripſiſti) ipſe commonſtras, te illam neque cognouiſſe, neque intellexiſſe. Vt itaque præteream, quoties tibi latorum qui buccas mouent muſculorum, & illorum qui ſimiis canibusque, non uerò homini in lateribus thoracis occurrunt, & ex carnea conſtituti membrana, in brachium agentium muſculorum numerum a Galeno referuntur, eiuſmodique multorum mentio diuerſis orationum formulis incidit, ac ne illa rurſus repetam, quæ ſuperius tradita, in aceruum hic coniicis, illic tua modò examinabo, ubi de cerebro ſermonem inſtituis. Ex Galeno itaque, ueteres hic primum inſimulas, quòd cerebrum formam ſuam ueluti a caluaria aſſumere (quemadmodum et Veſalius) dixerint. Ipſe enim cerebrum, & pulmonem, & iecur, & lienem in illarum partium habet numero, quæ peculiari & propria quapiam figura, ſingularis & ſuimet muneris & beneficii occaſione, non eguerunt, ſed ſeſe conterminis ſedibus accommodant, ac formam illis opportunam ac ueluti neceſſariam, mutuantur. Iecur namque ſecundum conuexam ſepti tranſuerſi ſedem, uti & lien, eſt gibboſum, & ſecundum uentriculi rotunditatem cauum. Pulmo item opportunis neceſſariiſque thoracis & ſepti tranſuerſi & cordis ſeſe adaptat formis, uti & cerebrum, caluariæ. Si quis enim caluariam merito rotundam, & poſteriori regione, quàm anteriori ſecundum omnem dimenſionem debuiſſe capaciorem fieri expendit, & dein ipſius impreſsiones cauitateſque animaduertit, quibus temporales muſculi continentur, & una excauatas ac in caluariæ interiora productas oculorum & narium cauſa regiones, & illas ſedes quæ auditus organorum occaſione, & illam quæ incraſſandi oſsis cuneum referentis, & illam qua occipitii os corroboratur, in caluariæ cauitatem eminere ſpectauerit, is ſanè cognoſcet, qui cerebri

In cerebri forma.

forma

forma caluariam imitetur, ipſaque ſe caluariæ adaptet. Neque hic credendum eſt, cerebrum ante caluariam in fœtus formatione, ſuam abſolute delineationem recipere, aut Naturam, quum cerebrum creat, cuiuſmodi opus ipſi ſit caluaria, ignorare. Illa namque ſepto tranſuerſo & uentriculo, iecoris formam ueluti in exculpta apte figura, non effinxit, ſed illam talem format, qualem conterminis ſedibus (quibus non quæuis & non maximè neceſſaria conuenit figura) ſciebat fore idòneam, & iecoris interim muneribus compoſitionique (quibus omnis quodammodo corpulenta craſſaque figura ſatisfaciebat) non inopportunam. Dein, ut coſtas ſuccingens tunica, thoracis ſeptique tranſuerſi figuræ rationem obtinet, ita & dura cerebri membrana, caluariæ (cui eſt proxima & multis ſedibus firmiſsime connata, ac ueluti continua) ſeſe accommodat. Inſuper cerebrum ab hac adeoque caluaria, non ita diſtat, ut id caluariæ cauitates eleganter implere, & ipſius tuberibus cedere, immerito dicatur: harumque cauitatum & tuberum gratia, exterioris ſuperficiei cerebri formam, non iure effictam, modò arbitramur. Si ueteres, ut maiorem implexuum anfractuumque cerebri profunditatem, adeoque copiam hominibus, quàm cæteris animantibus aſcripſerunt, ita quoque cerebri magnitudinem illi tribuerint, & dein ex his omnibus hominem principis animæ facultatibus excellere collegerint, non ita profectò atque Galenus refert, uenerunt culpandi, quum ſola mole adeoque implexuum multitudine (ne quid dicam de ſingulari quæ oculis non patet temperie, & materia) homines cætera animalia hic ſuperant: non uerò uentriculorum cerebrique aut cerebelli cauitatum aut meatuum forma, uel multitudine: præterquam quòd horum aliqua, in hominibus potius, quàm brutis deſideremus. Verùm quum neque ego de principis animæ facultatum ſedibus agere inſtitui, Veſalii (ne aliud proferam) rationem amplector, qua cerebri implexus & anfractus ad opportunam huius nutritionem inſtitutas ſcripſit. Non mirum profectò, Galenum ueteres in meatibus pituitam cerebri deducentibus arguere, quum ſcilicet hi, quæ in hominibus uiderant, memoriæ prodiderunt, ipſe uerò illis inſiſtat, quæ in bobus & ouibus, aliter quàm in hominibus ſeſe habere obſeruamus. In hominibus namque meatus illi ſectione

In cerebri gyris.

In meatibus pituitã cerebri deducentibus.

ctione

ctione non reperiuntur, qui ex anterioribus ſuentriculis in illos cerebri proceſſus pertinent, quos olfactus organo conſacramus. Dein meatus ille, qui ex ductu ex cerebro in cerebellum pertinente uitulis ac ouibus ad uocatum nobis infundibulum fertur, in hominibus rariſsimè eſt obuius. Ad hæc, in homine, ut neque in brutis, ratio nobis non patet, qua Galenus contra ueterum ſententias, pituitam per cuneum referens os ueluti per ſpongiam ſenſim longaque mora colari docuit. Quo ſolo Veſalius etiam a Galeno in pituitæ expurgatio ne declinat, modò animalium diſcrimina interim non ſubticeamus, quibus Galeni meatuum in cerebro deſcriptionem

In cerebri uentriculis. interpretamur. Quum Veſalius apud quos ipſi aliquando extra liberas Italiæ ſcholas uiuendum eſſet, non ignarus, de cerebri uentriculorum uſu ea ſcripſiſſet, quæ apud omnes nationes eloqui nemo timeret, de principis animæ facultatum in uentriculis ſedibus prouentuue, nihil egit, obiter indicans Galenum, uentriculorum principatum non eidem ſemper uentriculo tribuiſſe. Locum namque in libro octauo de Vſu partium ita ſubaudiuit, ut Galeno illis qui medium uentriculum communemue dextri ac ſiniſtri uentriculorum cauitatem, principaliſsimum conſtituerunt, non acquieſcens, Herophili ſententiæ, quam ueluti meliorem & cerebelli poſtremoque uentriculo primas aſcribentem ſubiecerat, ſeſe accommodaret: etiamſi Galenus in libris de Hippocratis & Platonis dogmatibus, illarum ſe omnino partium eſſe ſignificet, quos in libris de Partium uſu (ſi rite ſermonis ipſius ſeriem expendimus) quodammodo reprehenderat. Interim tamen, ne Galeni ſententiam ſibi diſſonam arbitrer, & tu non aliquid ſaltem (etſi minimum ſanè) in Veſalio iure deſiderare, per uniuerſum tuum ſcriptum uidearis, in ſexto Capite libri ipſius ſeptimi in hunc modum lego. *Liceat itaque uel illorum hominum gratia me ab alio uentriculorum uſu inquirendo abſtinere, & ueterum de illorum principatu ſententias non diſcutere, quorum quidem Herophilus, cerebelli uentriculo, utpote poſtremo, ac ueluti defæcatius aliquid in ſpiritibus continenti, primas tribuit, alii uerò (quibus Galenus & in libris de Vſu partium, & libris de Placitis Hippocratis & Platonis aſſentiri uidetur) medium uentriculum, qui communis dextri ac ſiniſtri uentriculorum eſt cauitas, principaliſsimum ſtatuerunt,*

runt, illum quarti uentriculi appellatione donantes. Ac proinde &c.
Interea uerò, etſi in hunc modum Galeni libros ſibi conſonos ſtatuimus, non eſt tamen quòd exiſtimes, Galenum ſimpliciter illorum ueterum non fuiſſe partium, illorumque ſententiam non tranſcripſiſſe, qui ſecus ac magnus ille Herophilus ſenſerunt. Cuius nomine Galenus (qui ipſum ſcilicet hominum corpora diſſecuiſſe, ſibi meritò perſuadebat) præter alia quædam in quibus in uteri forma, & cornibus, & acetabulis, & iecoris unitate, & in uenis inteſtinorum, ſuis met ſenſibus quodammodo derogat, etiam uaſa quædam ſemen deferentia in libro de Vteri diſſectione admittit, quæ in muliebris ueſicæ ceruicem implantari, longè ſecus quàm naturæ habet hiſtoria, & in libris ſuis de Semine docetur, aperte concedit. Et ſi ſuperius de neruorum uiſoriorum meatibus egeris, hic tamen rurſus, ut ueteres magis negligentiæ arguas, Galeni de illis ſententiam repetis, non obſeruans ſanè, quàm procul amplæ dextri & ſiniſtri uentriculorum ſedes per cerebri longitudinē ductæ, ab illorum neruorum diſtent initio, & qui harum ſediū fines in arctum coacti, & a poſteriori regione antrorſum deſcendentes, in uiſorios neruos non pertinent, ſed admittendis huc conſcendentibus arterijs, pituitæque purgationi ſunt comparati. Immo quouſque mihi uiſoriorum neruorum meatus ac foramina erunt in aliquo animali obuia, mihi perſuadeo, illa Herophili occaſione, a Galeno fuiſſe imaginata. Ad hunc etiam modum, Veſalius ſuſpicatus, propter aliquam Herophili, aut cuiuſdam alterius ſententiam, qua is in tres quidem cerebri uentriculos, non autem in cerebelli uentriculum, tenuis membranæ cerebri proceſſus quoſdam ſeu portiones cum uaſis quibuſdam immitti uere ſcripſit, Galenum inquam arbitratum fuiſſe, & tradidiſſe omnem cerebri amplitudinem ſuperficiemue, qua tres illius uentriculi efformantur, non uerò cerebelli uentriculum, tenui membrana cerebri ſuccingi ſeu oblini. Veſalius enim docens quid ſingulis inſit uentriculis, commonſtrat Galenum exiſtimaſſe, tres cerebri uentriculos, propter ſubſtantiæ qua conſtant molliciem, quodque ſine fulcro, ualidoque incruſtamento, facile in ſe conciderent, ſic tenui membrana obduci, ut thoracis cauitatem ſuccingente illam tunica, & uētrem quo organa nutritioni famulantia continentur, peritonæo ob-

In uiſoriorū neruorum meatibus.

In cerebri uentriculorum incruſtatione.

obſeruaret, mittendus erat, uerùm modus tibi uenerat explicandus, quo ſecus ac res habet, omnem cerebri uentriculorum ſuperficiem tenui membrana obcruſtari poſsimus cernere, ſiue hanc ſcilicet undique a corpore teſtudini aut fornici comparato, ſiue a pellucido propemodum uentriculorum ſepto, ſiue ab horum meatibus, aut alijs quibuſuis ipſorum ſedibus diuellere cuperemus. Neque etiam hic ſat eſt te mirari, Veſalium (qui nonnulla diſtributionis maximarum caluà riam ingredientium arteriarum in animalibus quibuſdam diſcrimina iure propoſuit, uariasque uaſorum ſub dura membrana commixtiones ſeparationesque Falloppio recenſuit) humani corporis fabricam plexu illo reticulari, quem tam manifeſtè aperteque Galenus deſcripſit, priuare, quum rationes huc ex diſſectionibus reique natura erant abs te adducendæ, quibus in Galeni potius, quàm Veſalii ſententiam duceremur, & aliter quàm quotidianæ nos nunc docent ſectiones, crederemus. Soporalis namque arteriæ, in homine præcipua portio, per nullum foramen in oſſe cuneum referente exculptum, adeoque cum tertio pari neruorum cerebri, in caluariam ſubit, at proprium, & longo itinere relatum in temporis oſſe foramen, ipſi eſt paratum. Dein, dextra arteria, in multas ſoboles ſecta, ſiniſtræ neutiquam commiſcetur, & reticulari plexu donatur, & rurſus ex innumeris ramis conflata, pari craſsitie duram cerebri membranam non penetrat, qua in caluariam uenit. Priuſquam enim arteria illuc feratur, ramum duræ membranæ contermino ſibi lateri offert, præter quoſdam, qui retrorſum ducti, ac uariè diſſecti, quibuſdam duræ membranæ finibus offeruntur. Inſuper inſignis magnaque huius arteriæ portio, per foramen ſecundum par neruorum tranſmittens, ex caluaria labitur, in oculos & muſculos maxillam inferiorem attollentes, & in multas faciei partes diſtribuenda. Atque hæc cum alijs multis in cauſa profectò ſunt, ut Veſalij ſententiæ ac ueritati contra ire nequeam. qui etiam nullum ſe animal obſeruaſſe fatetur cui deſcriptionem Galeni accommodare potuiſſet: utcunque in quibuſdam animalibus alium quàm homo, arteriæ in caluariam ingreſſum habentibus, numeroſiorem quàm in illo arteriæ ſub dura membrana diſtributionem repererit. Quanquam addu-

In plexu reticulari.

In dorſalis medullæ ortu. ﬅa hic abs te modo Praxagoræ & Philotimi de cerebri ex dorſali medulla propagatione opinio, nihil ad Veſalium attinet, ex illo tamen diſcimus, quibus inuolutionibus gyriſque totum illud cerebellum donatur, quod ueluti ſubſtantia & colore & eiuſmodi anfractuum ac inuolutionum imagine, a dorſali medulla (quæ non ex anfractuoſa & non ſubrubente cerebri baſis regione pronaſcitur) haud iniuria diſtinguimus. Quinimmo tu hic Galeni inſinuas locum, ex quo medullam hanc ex dicta cerebri baſi melius quàm ex cerebello, aut ex huius ſaltem uentriculo, utcumque manifeſto producit.

In pineali glande. Quum ex Galeni ſententia, glandem pineæ nuc ſimilem, ſpiritibus retinendis præeſſe, contra ueterum or nem, meritò inficiaris, non hic prætereundum tibi erat, Veſalium non aliud arbitrari proceſſum uermis imagini comparatum eſſe, quàm anteriorem cerebelli ſubſtantiæ apicem, qui ſuos anfractus & gyros ad uermis modum impreſſos incedenteſue nanciſcitur, quique immobilis & ſpiritibus uiciſsim admittendis, Veſalio habetur inutilis. Adeò, ut quidnam a Galeno per uermiformem proceſſum (quem tantis uſibus is præficit) intellectum fuerit, abs te erat nunc explicandum, modò Veſalij ſententia minus fortè arrideret. Verùm nihil maius digniuſue abs te, quàm in uniuerſo tuo opere hactenus comperi, in præſentia hic expecto: quòd (ita Deus me amet) non in alium finem ſcriptum colligo, quàm ut uaria effictaque patrocinij ſpecie, Galenum communem omnium præceptorem medicorumque principem, magis inſuper notandum reprehendendumque produceres, & inuitus inſciuſque Veſalio triumphum canens, ad ambigendum de Galeni diligentia maiorem adhuc feneſtram, quàm unquam a Veſalio factum eſt, aperires. Vnde ſi hæc mea leui labore exiguaque induſtria ex quotidiano cui hic incumbimus exercitio, & diſſectionum inſpectionibus curſim ſcripta & petita, cum tuis his conatibus, quos tot annis tantorumque tui ſimilium anatomicorum collatis undique ſuppetiis, te tandem abſoluiſſe ſcribis, aliquando conferes, indubiè profectò tuarum quas in Naturam euomis ineptiarum te pudebit; & ab his quos in tui operis calce inuocas, ueniam deprecaberis, quòd tot maledictis & calumniis exornandæ augédæque arti obſtare ſtudueris, & a bene inuentis, & his quæ in

locupleti

locupleti aliàs corporis humani fabrica, a quibuſdam adhuc obſeruabuntur, iuuentutem arti nunc deditiſsimam, quoad tua inſigni temeritate poſsis, inuidè pertinaciterque ex obſcuro cœnoſoue Puteo & Foſſa garriens, dehortaris. Mediolani XXVI. Martii anno. MDLXIII.

FINIS.

REGISTRVM.

ABCDEFGHIKLMNOPQ

Omnes ſunt duerniones.

VENETIIS,
Apud Franciſcum de Franciſcis Senenſem,
M D LXIIII.

52 62227

